



İNKILAP TARİHİ

VE

ATATÜRKÇÜLÜK

LGS NOTLARI

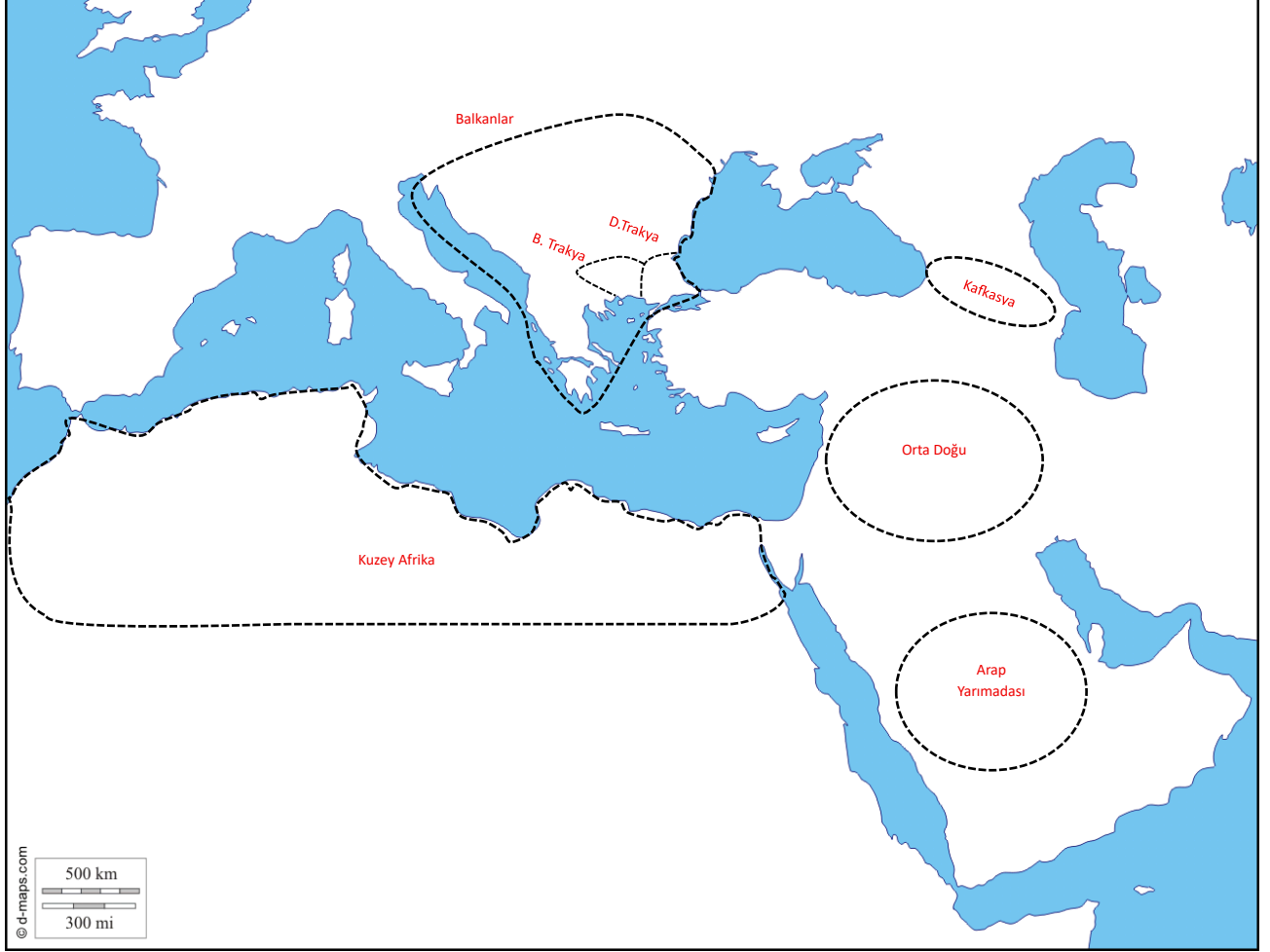
Ekrem Sökmen
Sosyal Bilgiler Öğretmeni

8.SINIF



1. ÜNİTE: BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

Önemli Bölgeler



Alanlar

Siyasi Alan • Yönetim • Antlaşma • Diplomasi • Meclis	Ekonomik Alan • Ticaret • Para • Sanayi • Kapitulyasyon	Toplumsal Alan • Halk • Göç • Etnik Yapı • Nüfus	Hukuki Alan • Kanun • Yasa • Anayasa • Mahkeme	Eğitim Alanı • Okul • Öğretmen • Maarif Kongresi
Askerî Alan • Ordu • Savaş • Savunma • Silah	Kültürel Alan • Gelenek • Gazete • Din • Dergi	Sanat Alanı • Resim • Heykel • Müzik	Ulaşım Alanı • Demiryolu • Liman • Karayolu	Edebiyat Alanı • Roman • Şiir • Hikaye

Hızlı Tekrar Tablosu

Alan	Anahtar Kelimeler	Alan	Anahtar Kelimeler
Siyasi	Yönetim, Antlaşma, Diplomasi, Meclis	Askerî	Ordu, Savaş, Savunma, Silah
Ekonomik	Ticaret, Para, Sanayi, Kapitalizasyon	Kültürel	Gelenek, Gazete, Din, Dergi
Toplumsal	Halk, Göç, Etnik Yapı, Nüfus	Sanat	Resim, Heykel, Müzik
Hukuki	Kanun, Yasa, Anayasa, Mahkeme	Ulaşım	Demiryolu, Liman, Karayolu
Eğitim	Okul, Öğretmen, Maarif Kongresi	Edebiyat	Roman, Şiir, Hikaye

1. ÜNİTE: BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

Uyanan Avrupa Sarsılan Osmanlı

Coğrafi Keşifler

- * 15. yüzyıldan başlayıp, 16. yüzyıla kadar devam eden Avrupalıların yeni kıtaları ve ticaret yollarını keşfettiği dönemdir.
- * Keşfedilen kıtalardaki zenginlikler Avrupa'ya taşındı.

Rönesans

- * 15. ve 16. yüzyıllarda Avrupa'da bilim, sanat, edebiyat ve mimari vb. alanlarda yaşanan ilerlemelerdir.
- * Skolastik düşünce zayıflamaya başlamıştır.

Reform

- * 16. yüzyılda Alman din adamı Martin Luther önderliğinde başlamış kısa sürede bütün Avrupa'ya yayılmıştır.
- * Avrupa'da yeni mezhepler doğmuştur.
- * Skolastik düşünce yıkılmıştır.

Aydınlanma Çağı

- * 18. yüzyılda Avrupa'da yaşanan gelişmeler doğrultusunda bilgiye dayalı, özgür ve akılcı düşünceyi temsil eden dönemdir.
- * Bilimsel alanda yaşanan gelişmeler Sanayi İnkılabı'nı başlamıştır.
- * Düşünce alanında yaşanan gelişmeler, Fransız İhtilali'nin ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Notlarım

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1. ÜNİTE: BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

Sanayi İnkılabı

- * Bilimsel buluşların ve teknolojinin üretime uygulanması ile üretimde insan ve hayvan gücünün yerini makine gücünün almaya başladığı süreçtir.
- * Buhar gücü ile seri üretim arttı. Üretim arttığı için malların fiyatı ucuzladı.
- * Üretim için ham maddeye ihtiyaç duyuldu. Ayrıca üretilen fazla malları satmak için pazar ihtiyacı doğdu.
- * Avrupalı devletler ihtiyaç duydukları ham maddeyi henüz sanayileşmemiş ülkelerden karşılayıp ürettikleri ürünleri de aynı ülkelere pazarladılar.
- * Böylece **sömürgecilik** kısa sürede gelişti. Sömürge yarışında başı çeken İngiltere, geniş bir sömürge imparatorluğu kurdu.

Sömürgecilik: Sanayileşen ülkelerin ham madde ihtiyacını karşılamak için zayıf olan ülkelerin yer altı ve yer üstü kaynaklarına el koyması ve ürettikleri malları bu ülkelere satmasıdır.

Sanayi İnkılabı'nın Osmanlı'ya Etkileri

- * Osmanlı Devleti, Sanayi İnkılabı'nı gerçekleştiremedi. El tezgâhları ile ürettiği mallar, seri üretimle ucuza üretilen mallarla rekabet edemedi. Bunun sonucunda el tezgâhları kapanmak zorunda kaldı. Birçok kişi işsiz kaldı.
- * Avrupalı devletler ürettikleri ürünleri, **kapitülasyonlar** sayesinde düşük gümrük vergileriyle Osmanlı ülkesine kolaylıkla ihraç ettiler. Osmanlı pazarları, Avrupa'dan gelen maliyeti düşük sanayi ürünleri ile doldu.

Kapitülasyon: Bir devletin başka bir devlete başta ekonomi olmak üzere birçok alanda tanıdığı imtiyaz ya da ayrıcalıktır.

- * Osmanlı Devleti, ekonomik sıkıntılarını aşmak için Avrupalı devletlerden yüksek faizle borç almaya başladı. Fakat aldığı dış borçları ödeyemez hale gelince alacaklı devletler **Duyun-u Umumiye** adında uluslararası bir teşkilat kurarak Osmanlı Devleti'nin bazı vergi gelirlerini denetim altına almış ve bu gelirleri borçların tahsilinde kullanmıştır.

Duyun-u Umumiye: Genel Borçlar İdaresi anlamına gelir. Borçlarını ödeyemeyen ve iflas eden Osmanlı'nın ekonomisi (maliyesi) bu kurumla Avrupalı devletlerin yönetimine girmiştir.

Not: Kapitülasyonlar ve Duyun-u Umumiye'nin kurulmasıyla Osmanlı Devleti **ekonomik (mali/iktisadi) bağımsızlığını kaybetmiştir.**

Notlarım

.....

.....

.....

1. ÜNİTE: BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

Fransız İhtilali

- * Fransız İhtilali ile dünyaya hürriyet, eşitlik, adalet, milliyetçilik gibi düşünceler yayılmıştır.
- * Monarşik rejimleri (tek kişinin egemen olduğu yönetimler) yerini Cumhuriyet rejimlerine bıraktı.

Rejim: Bir devletin yönetilme şekli

- * Fransız İhtilali'nin yaydığı hürriyet, eşitlik, adalet gibi kavramlar, demokrasinin gelişmesine katkı sağlamıştır.
- * **“Her millet kendi devletini kurmalıdır.”** fikrine dayalı olan milliyetçilik akımı ile milliyetçilik isyanları başlamıştır.
- * Bu fikrin en fazla etkilediği devletlerden biri Osmanlı Devleti oldu. Milliyetçilik fikrinden etkilenen **azınlıklar**, Avrupalı devletlerin de kışkırtmasıyla isyan etmeye başladılar.

Azınlık: Bir toplumda çoğunluk dışında kalan topluluklardır. Örneğin; çoğunluğu Türklerden oluşan Osmanlı toplumunda Rum, Bulgar, Sırp ve Ermeni gibi farklı din, dil ve kültürden azınlıklar yaşardı.

Fransız İhtilali'nin Osmanlı'ya Etkileri	
Olumlu	Olumsuz
Osmanlı Devleti Fransız İhtilali'nden sonra demokratikleşme aşamaları olan 1-Senedi İttifak 2-Tanzimat Fermanı 3-İslahat Fermanı 4-Kanun-i Esasi 5-Meşrutiyetin ilanı olaylarını yaşamıştır.	Osmanlı Devleti çok uluslu bir yapıya sahipti. Yani içinde birden fazla ulus barındırmaktaydı. Bu farklı uluslar Avrupalı devletlerin kışkırtması ile kendi devletlerini kurmak için bağımsızlık isyanları başlatmışlardır. Özellikle Balkanlarda etkili olan bu isyanlar sonunda Osmanlı Devleti bu toprakları kaybetmiştir.

Not: Osmanlı'da milliyetçilik isyanlarının görülmesi çok uluslu bir devlet olduğunun kanıtıdır.

Çok Ulusluluk/ Kozmopolit: Bir toplumun bünyesinde farklı milletlerin bulunmasıdır.

Notlarım

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1. ÜNİTE: BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

Osmanlı'yı Dağılmaktan Kurtarmak Amacıyla Ortaya Atılan Fikir Akımları

* Sanayi İnkılabı ve Fransız İhtilali gibi Avrupa'da meydana gelen tüm bu gelişmeler Osmanlı Devleti'ni siyasi, sosyal ve ekonomik olarak olumsuz etkilediği gibi devleti dağılma noktasına getirdi. Devleti dağılmaktan kurtarmak isteyen bazı yönetici ve aydınlar çeşitli fikirler geliştirdiler

OSMANLILIK	İSLAMCILIK	BATICILIK	TÜRKÇÜLÜK
Osmanlı sınırları içinde yaşayan herkesi dil, din, ırk ayrımı yapılmaksızın eşit birer Osmanlı vatandaşı olarak kabul eden düşüncedir.	İslamcılık ya da Ümmetçilik, Müslüman milletleri Osmanlı halifesi etrafında birleştirmeyi amaçlayan düşüncedir.	Osmanlı'nın dağılmasının nedenini Batı'nın bilim ve tekniğinden uzak kalmasına bağlayan düşünce, kurtuluşu Batı'ya uyum sağlamakta görür. Diğer adı Garpçılık'tır.	Dünyadaki bütün Türklerin Türklük çatısı altında toplanmasını amaçlayan düşünce akımıdır. Türklerin birliğini savunduğu için Turancılık ya da Pantürkizm de denir.
Temsilcileri * Namık Kemal * Ziya Paşa	Temsilcileri * II. Abdulhamit * Mehmet Akif Ersoy * Sait Halim Paşa	Temsilcileri * Tevfik Fikret * Abdullah Cevdet	Temsilcileri * Ziya GÖKALP * M. Emin Yurdakul

Not: Milli Mücadele'nin yapılmasında ve kazanılmasında Türkçülük fikri etkili olmuştur.

Not 1: Hiçbir fikir akımı işe yaraması devlet yıkılıştan kurtarılmadı, kötü gidişat durdurulamadı.

Not 2:

- * Osmanlılık fikir akımı, Balkanlarda çıkan azınlık ayaklanmalarından sonra önemini yitirmiştir
- * İslamcılık fikri, I. Dünya Savaşı'nda Arapların Osmanlı'ya karşı İngilizlerle iş birliği yapmasından dolayı önemini yitirmiştir.
- * Mustafa Kemal, Türkçülük ve Batıcılık düşüncelerinden etkilenmiştir.
- * Milli Mücadele'nin yapılmasında Türkçülük;
- * Türkiye kurulduktan sonra yapılan yeniliklerde Batıcılık fikir akımının etkileri vardır.

Notlarım

.....

.....

.....

1. ÜNİTE: BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

Dağılmayı Önleme Çabaları

Tanzimat Fermanı (1839)

- * Herkese din ve mezhep özgürlüğü tanınacak.
- * Hiç kimse yargılanmadan idam edilemeyecek.
- * Herkes kanun önünde eşit haklara olacak.
- * Herkes gelirine göre vergi ödeyecek.
- * Herkes mal ve mülk sahip olabilecek. (Mülkiyet hakkı)
- * İşkence, dayak ve angarya kaldırılacak.
- * Herkes askerlik yapacaktır.

Tanzimat Fermanı'nın İlan Edilme Sebepleri

- * Avrupalı devletlerin iç işlerimize karışmasını önlemek.
- * Milliyetçilik akımının etkilerini azaltmak.
- * Azınlıkların devlete bağlılığını artırmak ve devletin parçalanmasının önüne geçmek.

Islahat Fermanı (1856)

- * Herkese din ve mezhep özgürlüğü tanınacak. (Sosyal/Toplumsal)
- * Azınlıklar devlet memuru olabilecek. (İdari/Yönetim)
- * Azınlıklar kilise ve okullarını açıp istedikleri okullara gidebilecek. (Din ve Eğitim)
- * Azınlıklar il meclisine üye olabilecek (Siyasi)
- * Azınlıkları küçük düşürücü sözler söylenmeyecek. (Sosyal/Toplumsal)
- * Haraç ve cizye şartı kaldırılacak. (Ekonomik)
- * Azınlıklar askerlik görevini bedel ödeyerek yapabilecek. (Askeri)

Not:

- * Tanzimat Fermanı: **Herkes**
- * Islahat Fermanı: **Azınlık**

Notlarım

.....

.....

1. ÜNİTE: BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

I. Meşrutiyet (1876)

* "Halkın yönetime katılması ile devletin dağılmasının önlenebileceğini" vurgulayan Jön Türkler bu fikre katılmayan Padişah Abdülaziz'i tahttan indirdiler ve meşrutiyet sistemine geçme sözü aldıkları II. Abdülhamit'i padişah yaptılar.

* II. Abdülhamit verdiği sözü tutarak **Kanun-i Esasi** adıyla Türk tarihinin ilk anayasasını hazırlattı (1876). Anayasa gereği I. Meşrutiyet ilan edildi ve halkın ilk defa yönetime katılmasını sağlandı.

Not: Mebusan Meclisi açılarak halk yönetime dahil edilip isyanların önüne geçilmeye çalışılmıştır.

İki meclis açılmıştır.	Meclisi Ayan: Üyeleri padişah tarafından seçilip atanırlar.
	Meclisi Mebusan: Üyeleri halk tarafından seçimle belirlenir.

1876 Anayasası Kanun-ı Esasi

* **Kanun-ı Esasi'ye göre;** Devlet, artık padişahın kişisel isteklerine göre değil anayasadaki kurallara göre yönetilecektir.

Not: Bu kanunla padişahın yetkileri sınırlandırıldı. Bu durum kanun gücünün kabul edildiğini gösterir.

* Anayasada kişiler arası eşitlik, mal ve konut dokunulmazlığı, eğitim hakkı, vicdan hürriyeti, basın hürriyeti ve mahkemelerin bağımsızlığı gibi kişi temel hak ve hürriyetlerine yer verilmiştir.

* Üyeleri halk tarafından seçilen meclisi açma, kapatma, tatil etme, meclise yasa çıkarması için izin verme ve çıkardığı yasaları onaylama yetkileri padişaha aittir.

* Padişahın bakanları göreve getirme ve görevden alma, kişileri sürgüne gönderme yetkileri de vardır.

Not: Meşrutiyet ilan edilmesine rağmen padişahın geniş yetkileri korunduğundan tam anlamıyla demokratik bir yönetim sağlanamamıştır.

II. Meşrutiyet (1909)

* 1908 yılında askerlerden oluşan bir grup olan İttihat ve Terakki adlı cemiyet, Mebusan Meclisi'nin tekrar açılması ve meşrutiyetin ilan edilerek halkın tekrar yönetime katılmasıyla devletin dağılmayacağını belirterek padişah II. Abdülhamit'e II. Meşrutiyet'i ilan ettirmiş ve Mebusan Meclisi'ni tekrar açtırmıştır.

* 1909 Anayasası'nda yapılan değişiklikleriyle padişahın aşağıdaki yetkileri elinden alındı.

* Üyeleri halk tarafından seçilen meclisi açma, kapatma, tatil etme, meclise yasa çıkarması için izin verme ve çıkardığı yasaları onaylama yetkileri padişaha aittir.

* Padişahın bakanları göreve getirme ve görevden alma, kişileri sürgüne gönderme yetkileri de vardır.

Not: Demokrasi açısından olumlu bir gelişmedir. Padişahın yetkileri azaltılmıştır.

1. ÜNİTE: BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

Mustafa Kemal'in Çocukluğu

Ailesi	
Annesi	Zübeyde Hanım
Babası	Ali Rıza Efendi
Kardeşleri	Makbule Hanım, Naciye, Fatma, Ahmet, Ömer

Mustafa Kemal'in Şehri: Selanik



* Selanik Osmanlı devletinin balkanlarda yer alan önemli bir kentiydi.

(Coğrafi Konum)

* Ege Denizi'ne kıyısı olan Selanik önemli bir liman kenti olmasının yanı sıra demir yolu ile de Belgrad, Manastır ve İstanbul gibi önemli şehirlere bağlanmaktaydı. Bu durum Selanik'in hem Batı'yla etkileşimini kolaylaştırmış hem de sosyal ve kültürel yönden gelişmesine zemin hazırlamıştır.

(Ulaşımın kültürel etkileşime etkisi)

* Ege Denizi kıyısında yer aldığı için gelişmiş bir limanı vardır. Ayrıca Osmanlı-Avrupa ticaretinin önemli noktalarından biriydi. Kara ve deniz yolu ulaşımı gelişmiştir.

(Kara ve deniz yolu ulaşımı geliştiği için canlı bir ticaret ve ekonomik hayatı vardı.)

* Avrupa'da çıkarılan gazete, dergi ve kitaplardaki fikirler Selanik üzerinden Osmanlıya yayılırdı.

(Avrupa'daki gelişmelerin yakından takip edildiği ve Avrupa ile kültürel etkileşimin yoğun olduğunu gösterir.)

Notlarım

.....

.....

.....

1. ÜNİTE: BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

Mustafa Kemal'in Şehri: Selanik

Sosyal Yapısı	* Farklı milletlerin bir arada yaşaması * Şehirde farklı dillerin konuşulması * Farklı dinlere inananlardan dolayı din birliğinin olmaması
Kültürel Yapısı	* Farklı dillerde zengin bir basın- yayın hayatı olması * Avrupa'da basılan gazete, dergi ve kitaplara ulaşılabilmesi * Önemli olayların ve düşünce akımlarının etkisinde kalması
Ekonomik Yapısı	* Gelişmiş bir ticaret ve sanayi şehri olması * İşlek bir limanının ve demir yolu ağının olması * Birçok Avrupa şehriyle ticaretinin olması

Selanik Şehrinin Mustafa Kemal'e Katkısı

* Selanik'in bir liman şehri olması, birçok Avrupa şehrine ulaşan demiryolu ağının olması, Avrupa'da basılan gazete, dergi ve kitapların şehre ulaşılabilmesi

* Mustafa Kemal'in Avrupa'yı tanimasında dünyadaki gelişmeleri yakından takip etmesinde etkili olmuştur.

* Selanik'in farklı diller konuşan, farklı dinlere inanan ve farklı milletlerden oluşan kozmopolit bir nüfusa sahip olması

* Selanik'in bu farklı sosyal ve kültürel yapısı Mustafa Kemal'in farklılıkları tanıma ve farklılıklara saygı gösterme anlayışının gelişmesini sağlamıştır.

* Farklı milletlerin bir arada yaşamasından dolayı sık sık azınlık isyanlarının çıkması

* Mustafa Kemal'de milliyetçi bir düşünce yapısı oluşturmuştur.

Notlarım

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1. ÜNİTE: BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

Mustafa Kemal'in Eğitim Hayatı

* Osmanlı Devleti'nde Batı tarzı eğitim veren okullar, dini eğitim veren medreseler, azınlık okulları ve yabancı okulların bir arada bulunması **eğitim ve öğretimde birlik olmadığını, farklı fikir, kültür ve anlayışa** sahip insanlar yetiştirecek bir yapıda olduğunun kanıtıdır.



1) Mahalle Mektebi

- * Mustafa, okul çağına gelince annesi ve babası arasında eğitimi konusunda görüş ayrılığı ortaya çıktı.
- * Annesi Mustafa'nın dini eğitim alması için Mahalle Mektebine gitmesini istiyordu.
- * Babası ise Mustafa'yı modern yöntemlere göre eğitim alacağı Şemsi Efendi Mektebine göndermek istiyordu.

Mahalle Mektebi (**Geleneksel eğitim**)

Şemsi Efendi Mektebi (**Çağdaş eğitim**)

- * **Annesi ve babası arasında yaşanan bu tartışma;**
- * **Mustafa Kemal'in ailesi eğitime önem veren bir ailedir.**
- * **Kararları konuşarak almaları demokratik bir aile yapısına sahip olduğunu gösterir.**
- * **Osmanlı Devleti'nde eğitim öğretim birliğinin olmadığını gösterir.**
- * Ali Rıza Bey, Mustafa'yı önce Mahalle Mektebine yazdırarak eşinin gönlünü aldı. Kısa bir süre sonra ise Şemsi Efendi Mektebine yazdırdı.

2) Şemsi Efendi Mektebi

- * Çağdaş ve yenilikçi eğitim yöntemleri uygulayan bir okuldur.
- * Mustafa Kemal bu okulda okurken babasını kaybetmiştir.
- * **Çağdaş ve yenilikçi eğitim veren bu okul Mustafa Kemal'in**
- * **Çağdaş fikirli, değişime açık ve yeniliklerden yana bir kişilik geliştirmesine katkısı olmuştur.**

1. ÜNİTE: BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

3) Selanik Mülkiye Rüştîyesi

Rüştîye: Ortaokul

- * Mustafa, Şemsi Efendi Mektebine devam ederken babası Ali Rıza Efendi vefat etti.
- * Eşinin ölümüyle maddi sıkıntılar yaşayan Zübeyde Hanım, çocuklarını alıp ağabeyinin çiftliğine gitti.
- * Mustafa çiftlik hayatını sevse de okumak istiyordu.
- * Zübeyde Hanım, oğlunun üzüldüğünü görünce okuması için onu Selanik'teki akrabalarının yanına gönderdi.
- * Mustafa bu kez ortaokul eğitimi almak için Selanik Mülkiye Rüştîyesine başladı.
- * Mustafa askeri okula giden çocukların kıyafetlerini görüp etkilenmiş ve asker olmaya karar vermiştir.
- * Bu durum onun meslek seçiminde çevresinin etkili olduğunu gösterir.
- * Annesi ise oğlunun asker olmasını istemiyordu. Mustafa, annesinden gizlice askeri okul sınavlarına girmiş ve sınavı başarıyla kazanmıştır. Böylelikle Mustafa'nın askeri hayatı başlamıştır.

Bu durum Mustafa Kemal'in;

- * Kararlı
- * İdealist **İdealist:** Bir amacı, hedefi olan kişi
- * Karşılaştığı sorunları çözebilen biri olduğunu gösterir.

4) Selanik Askeri Rüştîyesi

- * Mustafa Kemal, askeri eğitim hayatına bu okulda başlamıştır.
- * Mustafa zekasıyla bu okulda da kendisini sevdirmiştir. Matematik dersine oldukça ilgiliydi. Aynı ismi taşıdığı matematik öğretmeni, karışıklık çıkmaması için Mustafa'ya "Kemal" ismini vermiştir.
- * Bu okuldaki Fransızca öğretmeni Yüzbaşı Nakiyüddin, Mustafa Kemal'e yalnızca Fransızca öğretmekle yetinmeyip ülkenin ve toplumun geleceği hakkında ilk düşünceleri de aşılamıştır.

5) Manastır Askeri İdadisi

İdadi: Lise

- * Manastır yine Selanik gibi farklı ulusların olduğu, batıya açılan bir şehirdi.
- * İlk defa farklı bir şehirde ve farklı yerlerden gelen öğrencilerle beraberdi.
- * Mustafa Kemal'in kişilik gelişimini en çok etkileyen şehirdir.

1. ÜNİTE: BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

Tarih Öğretmeni Tevfik Bey	Ziya Gökalp, Tevfik Fikret, Namık Kemal	Arkadaşı Ömer Naci	Fransız Aydınlar
Tarih bilgisi ve tarih bilinci oluşmasında etkili olmuştur.	Vatan, yurt sevgisi, özgürlük gibi konularda etkilenmiştir.	Hitabete ve edebiyata ilgi duymasını sağlamıştır.	Fransız yazarları okuyarak eşitlik, adalet, insan hakları alanlarında etkilenmiştir.

Hitabet: Güzel konuşma sanatı

* Bu okulda iken Türk- Yunan Savaşı'na katılmak için okuldan kaçması;

* Vatansever

* Milliyetçi bir kişiliğe sahip olduğunu gösterir.

Not: Bu savaşta Türk ordusu savaş meydanında zafer kazanmasına rağmen barış masasında istediğini elde edememiştir. Bu durum Mustafa Kemal'de, Osmanlı Devleti'nde **diplomasinin/dış politikanın** iyi yönetilemediği fikrini oluşturmuştur.

6) İstanbul Harp Okulu

* Mustafa Kemal'in Osmanlı'nın başkentine ilk kez gelmesi Harp Okuluna başlamasıyla oldu.

* Devletin idare merkezinde olması devletin içinde bulunduğu durumu yakından görmesini sağlamıştır.

* Harp Okulunda da başarısıyla öğretmenlerinin dikkatini çekti ve sınıf çavuşluğuna seçildi.

* Liderlik

* Okulun öğrencileri arasında okunmak üzere el yazısı ile okul gazetesi çıkardı.

* Liderlik ve hitabet sanatı gelişmiş

* Mustafa Kemal, Manastır'da edindiği bilgileri İstanbul'daki arkadaşlarına aktarma fırsatı buldu. 1902 yılında bu okuldan **"teğmen"** rütbesiyle mezun oldu.

7) İstanbul Harp Akademisi

* İstanbul Harp Akademisine Erkan-ı Harbiye de denilmektedir.

* Bu okulda Kurmay Yarbay Nuri Bey'den gerilla savaşları taktiğini öğrenmiştir.

* Arkadaşlarıyla sık sık devlet sorunlarını konuşuyordu. Arkadaşlarıyla devlet sorunlarını anlattıkları el yazması gizli bir gazete hazırlama çalışması da olmuştur.

* Mustafa Kemal, İstanbul Harp Akademisini 1905 yılında **kurmay yüzbaşı** rütbesi ile bitirmiş ve Şam'daki 5. orduya atanmıştır.

1. ÜNİTE: BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

Mustafa Kemal'in Fikir Hayatı

- * Doğup büyüdüğü ortamın siyasi, sosyal ve kültürel özelliği
- * Dünyayı etkileyen olaylar ve savaşlar
- * Osmanlı'nın son zamanlarında yaşadığı sorunlar
- * Yaşadığı şehirler, eğitim hayatı, öğretmenleri ve arkadaşları
- * Okuduğu kitaplar, yerli ve yabancı aydınların düşünceleri

Mustafa Kemal'i Etkileyen		
Olaylar	Düşünürler	
	Yerli	Yabancı
* Fransız İhtilali * 1897 Osmanlı Yunan Savaşı * 31 Mart Olayı * Trablusgarp Savaşı * Balkan Savaşları * Çanakkale Savaşları * I. Dünya Savaşı * Milli Mücadele	* Namık KEMAL * Ziya GÖKALP * Tevfik FİKRET * M. Emin YURDAKUL	* Voltaire * J.J. Rousseau * Montesquieu

Not:

- * Mustafa Kemal farklı olayların etkisinde kalmıştır.
- * Yerli ve yabancı fikir insanları düşünce dünyasının gelişmesini sağlamıştır.

Eğitim Hayatı, Öğretmenleri ve Arkadaşları

Yüzbaşı Mustafa Bey	Yüzbaşı Nakiyüddin Bey	Mehmet Asım Efendi	Mehmet Tevfik Bey	Ömer Naci
Askeri rüştiyedeki matematik öğretmenidir. Yeteneklerini sezip Mustafa Kemal'e "Kemal" adını vermiştir.	Askeri rüştiyedeki Fransızca öğretmenidir. Fransızca öğrenmesini; bu sayede yabancı gazeteleri okuyabilmesini sağlamıştır.	Askeri İdadi'de hitabet öğretmenidir. Mustafa Kemal'in edebiyattan daha çok askerliğe yönelmesini sağlamıştır.	Askeri İdadi'de tarih öğretmenidir. Mustafa Kemal'in tarih sevgisi ve tarih bilincinin oluşmasını sağlamıştır.	Mustafa Kemal'in edebiyat sevgisinin ve hitabetinin gelişmesinde etkili olmuştur.

Notlarım

.....

.....

.....

.....

1. ÜNİTE: BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

Okuduğu Kitaplar

* Mustafa Kemal farklı alanlarda yazılmış yaklaşık 3997 kitap okumuş ve bu kitapların önemli yerlerini çizmiş; notlar almıştır. Bu kitaplar onun ufkunu açmıştır.

Not:

* Mustafa Kemal'in farklı alanlarda yazılmış kitaplar okuması ve farklı alanlarla ilgili kitaplar yazması

* Çok yönlü bir kişilik geliştirmiştir.

Yerli ve Yabancı Aydınların Düşünceleri

A) Yerli Düşünürler

Namık Kemal	Mehmet Emin Yurdakul	Ziya Gökalp	Tevfik Fikret
Vatan şairi olarak tanınır. Mustafa Kemal'de vatan sevgisi ve hürriyet aşkı gibi duyguların oluşmasını sağlamıştır.	"Ordunun Destanı" adlı şiirinde Mustafa Kemal'e de yer vermiş; eserlerinde vatan, millet ve bağımsızlık gibi kavramları yoğun bir şekilde işlemiştir.	Eserlerinde Türkçülüğü ve Türk Milliyetçiliğini ön plana çıkarmıştır. Fikirleri, cumhuriyetin ilk yıllarında, devletin kültür politikalarında belirleyici olmuştur.	Batının örnek alınması gerektiğini savunan Tevfik Fikret'in bu yönlü fikirleri, Mustafa Kemal üzerinde inkılaplar yapılırken etkili olmuştur.
Vatanseverlik	Milliyetçilik	Milliyetçilik	Yenilikçi/İnkılapçı

B) Yabancı Düşünürler

Voltaire	Montesquieu	J. J. Rousseau
Akıl/ Bilim	Demokrasi/ Cumhuriyet	Milli egemenlik

Notlarım

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1. ÜNİTE: BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

Mustafa Kemal'in Askerlik Hayatı

1) Mustafa Kemal'in İlk Görev Yeri Şam (1905)

- * Mustafa Kemal, Harp Akademisi'nden kurmay yüzbaşı rütbesiyle mezun oldu.
- * 5 Şubat 1905'te ilk görev yeri Şam'a atandı. **Askerlik hayatı böylece başladı.**
- * Şam'da arkadaşlarıyla **Vatan ve Hürriyet Cemiyeti**'ni kurdu.

Not: Cemiyet kurması siyasi faaliyetlerde bulunduğunu gösterir.

Vatan ve Hürriyet Cemiyeti'ni kurması Mustafa Kemal'in:

- * **Lider**
- * **Teşkilatçı/ Örgütleyici**
- * **Vatansever** olduğunu gösterir.

2) Selanik 3. Ordu (1907)

- * 13 Ekim 1907'de Manastır'da bulunan 3. Ordu Karargâhına atandı. Bu ordunun Selanik'teki biriminde görevlendirildi.
- * Mustafa Kemal burada etkin bir güç olan İttihat ve Terakki ile birlikte faaliyetlerini yürüttü. Daha sonra Vatan ve Hürriyet Cemiyetini, İttihat ve Terakki Cemiyetinin bünyesine dahil etti.
- * 3. Ordu Selanik Tümeni Kurmay Başkanlığına atanan Mustafa Kemal, bu görevdeyken 31 Mart Vakası'nı bastırmak için Hareket Ordusu'nda görev aldı.
- * II. Meşrutiyet'ten sonra İttihat ve Terakki Cemiyeti giderek devlet işlerine müdahale etmeye başladı. Ordunun siyasete karışmamasından yana olan Mustafa Kemal, İttihat ve Terakki ile yollarını ayırdı.

3) 31 Mart Olayı (1909)

- * İstanbul'da bazı kişiler meşrutiyeti yıkmak için 13 Nisan 1909 tarihinde bir isyan çıkardı. Rumi takvime göre 31 Mart 1325 tarihinde başlayan bu isyana 31 Mart Olayı adı verilmiştir.
- * Bu isyanı Selanik'te hazırlanan ve ismini Mustafa Kemal'in verdiği "Hareket Ordusu" bastırdı. Hareket Ordusu'nun Kurmay Başkanı, Mustafa Kemal'di.
- * "31 Mart Vakası" Türk tarihinde anayasal yönetimi yıkmaya yönelik ilk ayaklanmadır. Meşrutiyete ve yeniliklere karşı olan eski düzen yanlıları tarafından çıkarılmıştır.

Mustafa Kemal'in bu isyanı bastırmakta görev alması onun;

- * **Meşrutiyet yönetimini savunduğunu.**
- * **Yenilikleri koruyan, ilerici ve demokrasiden yan bir subay olduğunu gösterir.**
- * Mustafa Kemal'in tarih sahnesine ilk çıktığı olay bu gelişmedir.

1. ÜNİTE: BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

4) Picardie (Fransa) Manevraları (1910)

- * Mustafa Kemal bu manevralar sırasında uçakların gelecekteki savaşlarda önemi üzerinde durmuştur.
- * Uçaklar I. Dünya Savaşı'nda belirleyici olmuştur. Havacılığın gelecekteki önemi anlaşılmıştır.

Not:

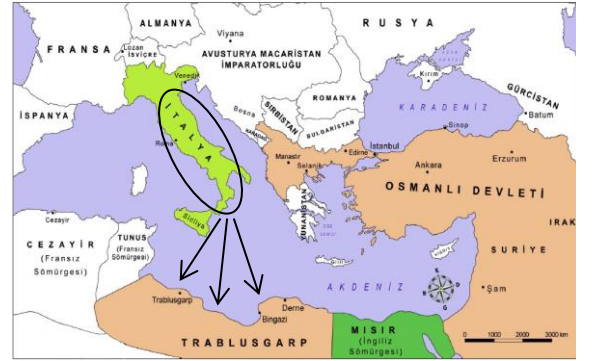
- * Mustafa Kemal'in bu tatbikata katılması, kendisi geliştirmeyi seven biri olduğunu gösterir.
- * Uçaklar konusunda öngörüsünün gerçekleşmesi ise "ileri görüşlü" olduğunu gösterir.

5) Trablusgarp Savaşı (1911)

- * Siyasi birliğini geç kurduğu için sömürgecilikte geç kalan İtalya sömürge amacı ile Osmanlı Devleti'ne ait olan Trablusgarp'a saldırmıştır.

İtalya'nın Trablusgarp'a Saldırma Sebepleri

- * Trablusgarp İtalya'ya yakın bir yerdi.
- * Osmanlı Devleti eski gücünde değildi.
- * Osmanlı Devleti karadan ve denizden ordu gönderebilecek durumda değildi.



Osmanlı, Afrika'daki son toprağı Trablusgarp'a

- * Mısır, İngilizlerin elinde olduğu için karadan;
- * Haliç'teki donanması çürüdüğü için denizden **asker yollayamamıştır**.
- * Bütün bunların sonucunda Mustafa Kemal gibi bazı gönüllü subaylar, Osmanlı Genel Kurmayından izin alarak gizlice Trablusgarp'a gittiler.
- * Amaçları Osmanlı toprağı Trablusgarp'ı savunmak için orada yaşayan yerli halkı örgütleyip İtalyanlara karşı savaşmaktı.

Mustafa Kemal'in bu savaşta gönüllü olarak görev alması ve yerli halkı örgütlemesi onun;

- * **Lider**
- * **Teşkilatçı/Örgütleyici**
- * **Vatansever** olduğunu gösterir.
- * Trablusgarp halkının İtalya'ya karşı Osmanlı'nın yanında yer alması **Osmanlılık ve İslamcılık** fikirlerinin işe yaradığını gösterir.
- * Trablusgarp'ta direnişe karşı başarılı olamayan İtalya, Osmanlı'yı baskı altında tutmak amacıyla **Oniki Ada**'ya saldırdı. **Çanakkale Boğazı**'nı abluka altına aldı.
- * Bu sırada **Balkan Savaşları** başladı. Bunun üzerine Osmanlı İtalya ile **Uşi Antlaşması**'nı imzalamak zorunda kaldı.

Not: Osmanlı Devleti iki ateş arasında kalmıştır. (Trablusgarp Savaşı ve Balkan Savaşı)

1. ÜNİTE: BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

Trablusgarp Savaşı'nın Sonuçları

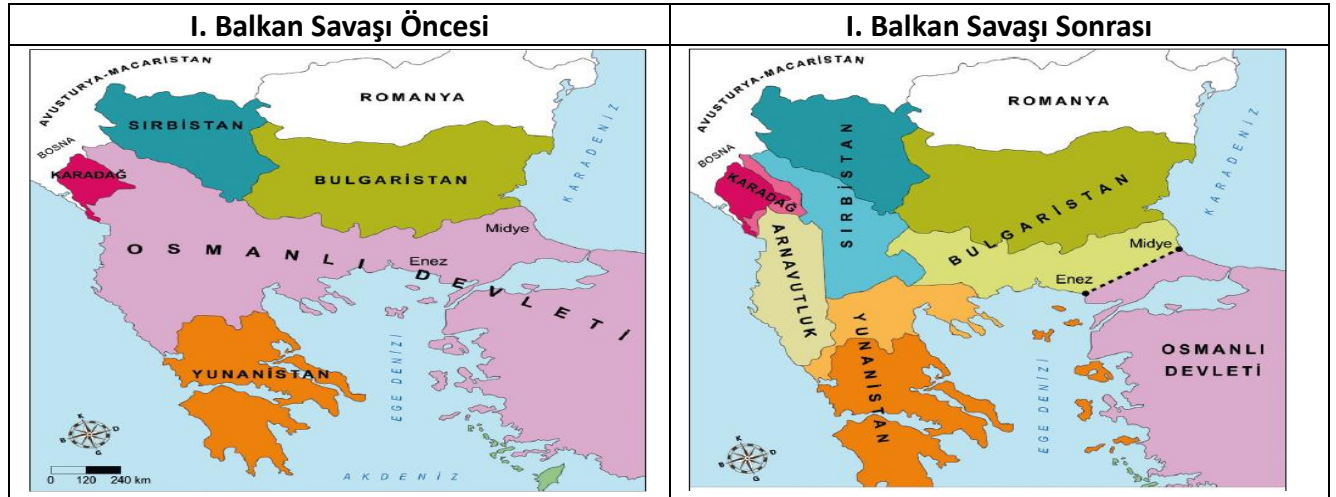
- * Trablusgarp, İtalyanların eline geçti. Osmanlı, Kuzey Afrika'daki son toprak parçasını da kaybetti.
- * Ancak Trablusgarp halkının dinî yönden Osmanlı halifesine bağlı kalması kabul edildi.
- * Trablusgarp ile kültürel bağların devam ettirilmek istendiğini gösterir.
- * Balkan savaşlarının devam etmesinden dolayı Oniki Ada geçici olarak İtalya'ya bırakıldı.
- * Osmanlı'nın topraklarını koruyacak güçte olmadığını gösterir.

Trablusgarp Savaşı ve Mustafa Kemal

- * Mustafa Kemal'in ilk savaş deneyimidir.
- * Emperyalizme (sömürgeciliğe) karşı verdiği ilk mücadeledir.
- * Bu savaştan sonra binbaşı rütbesine terfi ettirilmiştir

6) I. Balkan Savaşı (1912)

- * 19. Yüzyılda Balkanlar çatışma ve karışıklık içindeydi. Bu ortamdan yararlanan küçük devletler, Osmanlı Devleti'nin Balkan topraklarını ele geçirerek sınırlarını genişletmek istiyordu.
- * Rusya'nın da kışkırtmalarıyla **Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan ve Karadağ**, birleşerek Osmanlı Devleti'ne saldırdılar (8 Ekim 1912). Balkan savaşları, Osmanlı Devleti açısından felaketle sonuçlandı.



Not:

- * Osmanlı Devleti, Balkanlar'da ciddi toprak kayıpları yaşamıştır. (Sınırları daralmış, siyasi haritası değişmiştir.)
- * Balkanlardaki Türk hakimiyeti /yönetimi sona ermiştir Anadolu'ya Türk ve Müslüman göçü olmuştur Anadolu'daki Türk ve Müslüman nüfusu artmıştır. (**Sosyal sonuç**)
- * Arnavutluk bağımsızlığını ilan etmiştir.

1. ÜNİTE: BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

* I. Balkan Savaşı'nda Mustafa Kemal Çanakkale'de Gelibolu Yarım Adası'nda görev almıştır. Mustafa Kemal'in bulunduğu yerde savaş olmamıştır.

* Ancak Mustafa Kemal burada bölgenin coğrafi yapısını öğrenme imkânı bulmuştur. Bu durum 1915 yılında **Çanakkale Savaşı'nda** işine yarayacaktır.

Not: Bu durum önceden edinilen bir yaşantının savaşa etki ettiğini gösterir.

7) Bâb-ı Âli Baskını (1913)

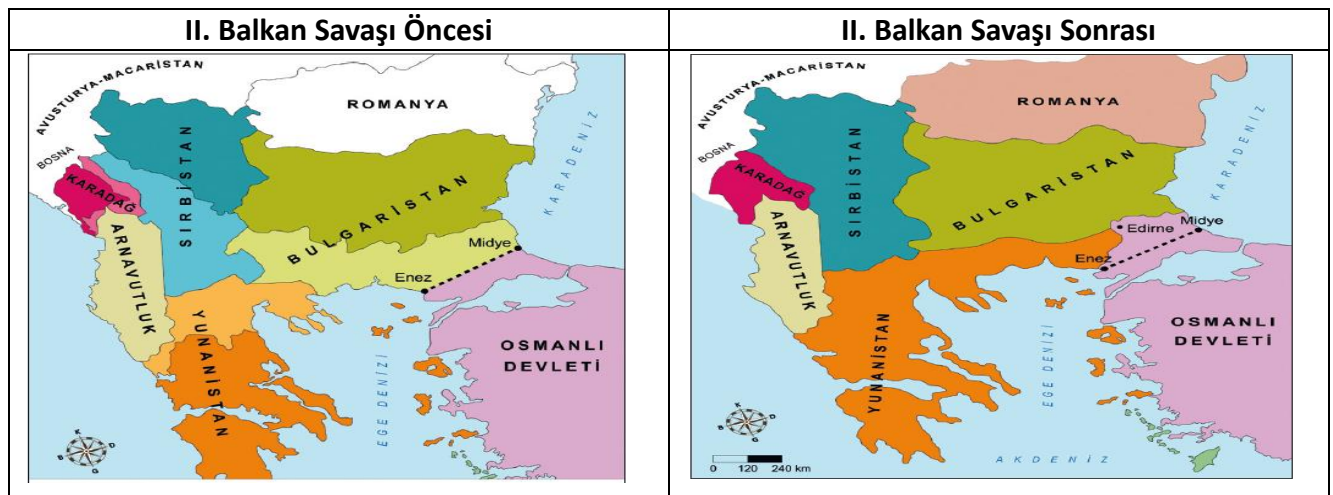
* İttihatçı subaylardan Enver Paşa, yanındaki askerlerle hükûmetin toplantı yaptığı salonu bastı ve Sadrazam Kamil Paşa istifaya zorlanarak yerine Mahmut Şevket Paşa Hükümeti getirildi. Tarihe Bâb-ı Âli Baskını diye geçen bu olaydan sonra devletin yönetimi İttihatçıların kontrolüne geçti (23 Ocak 1913).

8) II. Balkan Savaş (1913)

* I. Balkan Savaşı'nda Osmanlı topraklarından en fazla payı Bulgaristan'ın alması bu savaşa neden oldu.

* **Yunanistan, Sırbistan, Karadağ ve Romanya** I. Balkan Savaşı'nda Osmanlı topraklarından en fazla payı alan Bulgaristan'a saldırdı. **Balkan devletleri arasındaki bu anlaşmazlıktan yararlanan Osmanlı**, Edirne ve Kırklareli'yi kurtarmayı başardı.

* II. Balkan Savaşı'nda Mustafa Kemal Bolayır Kolordusunun kurmay başkanı olarak görev yaptı. 20 Temmuz 1913'te onun komutasındaki Bolayır Kolordusu, Bulgar kuvvetlerini yenerek Edirne'ye girdi.



Not:

* Osmanlı Devleti'nin siyasi haritasında değişim yaşanmıştır.

* Osmanlı Devleti, II. Balkan Savaşı'nda Edirne'yi geri aldığı için toprak kazanmıştır.

1. ÜNİTE: BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

9) Sofya Askeri Ataşeliği (1914)

- * Mustafa Kemal yurt dışında görev almıştır.
- * Yurt dışında Osmanlı hakkında neler düşünülüyor onları görme imkânı buldu.
- * Düzenlenen kıyafet balosuna yeniçeri kıyafeti ile katıldı.
- * Kültürüne sahip çıktığını gösterir.
- * Bölgedeki Türklerin sorunları ile ilgilendi.
- * Milliyetçi olduğunu gösterir.
- * Bulgaristan meclisinin çalışmalarını takip etti.
- * Parlamenter sistemin işleyişini öğrendi. Demokratik yönetimler hakkında fikir edindi.
- * Yabancı devlet adamları ile görüşmeler yaptı.
- * Diplomasi (dış politika) alanından tecrübe kazandı.
- * Mustafa Kemal toplantılara yemeklere ve ilk kez opera gösterisine davet edilmiştir.
- * Kültürel faaliyetlerde bulunmuştur.

Mustafa Kemal'in Askerlik Hayatı (Harita)



Notlarım

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Mustafa Kemal Neye Karşı, Neyden Yana

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

Birinci Dünya Savaşı'na Yol Açan Gelişmeler

Genel Nedenler	Özel Nedenler	Görünen / Başlatan Olay
* Fransız İhtilali ile yayılan Milliyetçilik akımının etkisi * Sanayi İnkılabı sonrası yaşanan sömürgecilik yarışı * Devletler arası aşırı silahlanma yarışı * Devletler arası siyasi ve ekonomik bloklaşmalar/ gruplaşmalar	* Almanya ve İngiltere arasındaki sömürge yarışı * İtalya'nın Kuzey Afrika ve Doğu Akdeniz'de yayılmaya çalışması * Almanya ile Fransa arasındaki Alsas-Loren kömür yatakları sorunu * Rusya'nın Balkanlardaki Panslavizm politikası, boğazları ele geçirme ve sıcak denizlere inme isteği * Avusturya-Macaristan'ın Balkanları ele geçirme isteği	Avusturya-Macaristan İmparatorluğu veliaht prensi Franz Ferdinand'ın Sırp Milliyetçisi olan Gavrilo Pirincip tarafından öldürülmesi.

Panslavizm: Rusya'nın Balkanlardaki Slav kökenli halkları ayaklandırarak büyük bir Slav birliği kurma politikasıdır. Bu yüzden Avusturya-Macaristan ile çıkarları çatışmaktadır. (Milliyetçilik/Siyasi)

Not:

* Sanayi İnkılabı I. Dünya Savaşı'nın **"ekonomik"** sebebidir.

* Fransız İhtilâl I. Dünya Savaşı'nın **"siyasi"** sebebidir.

I. Dünya Savaşı Öncesi Gruplar	
Üçlü İtilaf Devletleri	Üçlü İttifak Devletleri
* İngiltere * Fransa * Rusya	* Almanya * İtalya * Avusturya- Macaristan

I. Dünya Savaşı Sırasında Gruplar	
İtilaf Devletleri	İttifak Devletleri
* İngiltere * İtalya * Fransa * ABD * Rusya * Japonya * Yunanistan * Sırbistan	* Almanya * Avusturya- Macaristan * Osmanlı Devleti * Bulgaristan

* I. Dünya Savaşı başlamadan önce İtalya, İttifak Devletleri'nin yanındayken savaş başladıktan sonra İtilaf Devletlerinin yanına geçmiştir.

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

İtalya'nın Taraf Değiştirmesinin Nedenleri

- * Trablusgarp Savaşı'nda İngiltere'den yardım alması
- * Anadolu topraklarından Ege ve Akdeniz bölgelerinin İtalya'ya vaat edilmesi

DİKKAT: İtalya, I. Dünya Savaşı'nda taraf değiştiren tek ülkedir

Birinci Dünya Savaşı ve Osmanlı Devleti

Birinci Dünya Savaşı Başladığında Osmanlı Devleti Ne Yaptı?

- * Savaş başladığında Osmanlı Devleti tarafsızlığını ilan etti.
- * **Osmanlı Devleti, denge politikasını devam ettirmiştir.**
- * İstanbul ve Çanakkale boğazlarını ulaşıma kapattı.
- * **Osmanlı Devleti boğazları kapatarak başkentin güvenliğini sağlamak istemiştir.**
- * Ülke genelinde seferberlik başlattı.
- * **Osmanlı Devleti, askerî açıdan savaşa hazırlık yapmıştır.**
- * Kapitülasyonları tek taraflı olarak kaldırdığını duyurdu.
- * **Ekonomik baskılardan kurtulmaya yönelik bir girişimdir.**

Osmanlı Devleti Savaşa Katılmakla Neleri Amaçladı?

- * İçine düştüğü siyasi yalnızlıkta kurtulmak (İtilaf veya İttifak grubuna dahil olma)
- * Son zamanlarda kaybettiği toprakların bir kısmını geri almak
- * Kapitülasyonları kaldırmak
- * Dış borçlarından kurtulmak
- * Turan'ı gerçekleştirmek (**Milliyetçilik/Siyasi**)

Notlarım

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

Osmanlı Devleti'nin Almanya'nın Yanında Savaşa Girmek İstemesinin Nedenleri	Almanya'nın Osmanlı Devleti'ni Kendi Yanında Savaşa Sokmak İstemesinin Nedenleri
* Son zamanlarda kaybettiği toprakları geri almak * Almanya'nın savaşı kazanacağına inanılması, * Osmanlı devlet adamlarının (İttihat ve Terakki Partisi) Alman hayranlığı, * Coğrafi konumu itibarıyla savaş dışında kalmanın zorluğu,	* Savaşı geniş bir alana yayarak yükünü hafifletmek * Osmanlı Devleti'nin jeopolitik(coğrafi) konumundan yararlanmak * Osmanlı halifesinin dini ve siyasi gücünden yararlanmak (halifelik) * Osmanlı'nın insan gücü(asker) ile yer altı ve yer üstü kaynaklarından faydalanmak. * Geçiş yollarını kontrol altında tutarak İtilaf Devletlerinin Rusya'ya yardım götürmesini önlemek ve İngiltere'nin sömürgelerine giden yolları kesmek (Jeopolitik Konum)

Osmanlı'nın Savaşa Girmesine Neden Olan Olay

* İngiliz sömürgeci olan Mısır'ı bombalayan iki Alman gemisi Goben (Yavuz) ve Breslav (Midilli), İngiliz donanmalarından kaçarak boğazları geçip Osmanlı'ya sığındı.

* Osmanlı'ya sığınan bu gemileri İngiltere istediye de Osmanlı bu gemileri satın aldığını bildirmiş, Alman askerlerine Türk asker kıyafetleri giydirilmiş, gemilere Osmanlı bayrağı çekilerek bu iki geminin isimleri değiştirilmiştir. Bu iki gemi Karadeniz'i geçerek Rus limanlarını (Sivastopol, Odessa) bombalamış ve Osmanlı bir **oldubitti** ile resmen savaşa girmiştir.

Osmanlı Devleti'nin savaşa girmesi ile;

* Cephe sayısı artmış ve savaş geniş bir alana yayılmıştır.

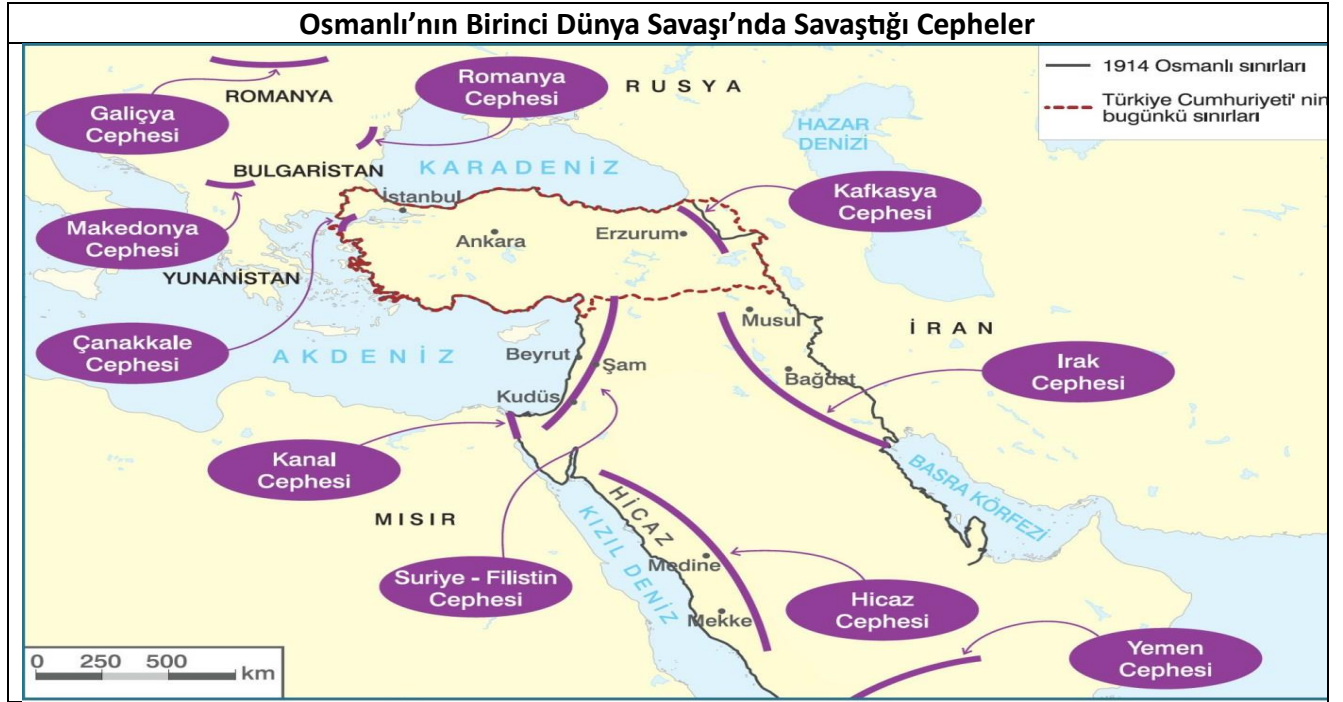
* Bu durum Almanya'nın rahatlamasına sağlamış ve savaşın uzamasına yol açmıştır.

Osmanlı'nın Birinci Dünya Savaşı'nda Savaştığı Cephe		
TAARRUZ (SALDIRI) CEPHELERİ	MÜDAFAA (SAVUNMA) CEPHELERİ	MÜTTEFİKLERE YARDIM CEPHELERİ
*Kafkas *Kanal	*Çanakkale *Irak *Suriye/Filistin *Hicaz/Yemen	*Romanya *Galiçya * Makedonya

Not:

Taarruz cephelerini **Ka-Ka**; müttefiklere yardım cephelerini ise sonlarındaki **Ya** ile kodluyoruz.

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR



A) TAARRUZ (SALDIRI) CEPHELERİ

1) Kafkas Cephesi

Kafkas Cephesi Açılma Nedenleri

- * Ruslara ani bir baskın yaparak Kars, Ardahan ve Batum'u geri almak.
- * Bakü petrollerini ele geçirmek.
- * Orta Asya Türkleriyle birleşerek Turanı gerçekleştirmek. (Milliyetçilik/Siyasi)
- * Orta Asya üzerinden Hindistan'a ulaşma.
- * Enver Paşa'nın emri sonrasında ordumuz saldırıya geçmiştir. Ancak ağır kış şartları, malzemelerin zamanında gelememesi gibi nedenlerden binlerce askerimiz donarak şehit olmuştur. Tarihimizde yaşanan bu olaya **Sarıkamış Harekâtı** denilir. Bu olaydan sonra Ruslar, Doğu Anadolu'yu işgal etti.
- * Harekâtın başarısız olmasının önemli bir nedeni de Doğu Anadolu'da yaşayan Ermenilerin Osmanlı'dan bağımsız olmak amacıyla çıkardıkları isyanlardı. Özellikle Ruslar ve İngilizler Ermeni isyanlarını destekliyordu. Osmanlı Devleti isyanları önlemek için "**Sevk ve İskân Kanunu'nun**" çıkardı.
- * Ermeniler Suriye ve Lübnan'a göç ettirilmiştir.

Hukuka uygun davranılmıştır.

Not:

- * Bütün Ermeniler göç ettirilmedi, sadece sorun çıkaranlar gönderildi.
- * Yani Doğu Anadolu'da Ermeni varlığına son verilmemiştir.

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

- * Bu tarihlerde Çanakkale Cephesi kapanmış ve Mustafa Kemal bu cepheye atanmıştır.
- * Cepheye gelen Mustafa Kemal, Ruslardan **Muş ve Bitlis'i** almıştır.
- * Mustafa Kemal, Kafkas Cephesinde **generallik** rütbesine yükselmiştir. Ayrıca başarılarından dolayı kendisine **"Altın Kılıç Madalyası"** verilmiştir.
- * Bu cephe devam ederken Rusya'da halk ayaklanmış ve kendi krallarını (Çar) devirmiştir. Bu olaya **Bolşevik İhtilali** denilir. Bu ihtilal sonrasında Çarlık (Krallık) Rusya yıkılmış, Sovyet Rusya kurulmuştur.
- * Yeni kurulan Sovyet Rusya, I. Dünya Savaşı'ndan çekilmiştir. Rusya savaştan çekilince Osmanlı Devleti ile **Brest Litovsk Anlaşması'nı** imzalamıştır.

Not: Rusya savaştan sonra bütün gizli anlaşmaları dünyaya duyurmuştur.

- * Brest-Litowsky Anlaşması'na göre Doğu Anadolu'daki Rus işgali sona erdi.
- * Ruslar 1878 Berlin Antlaşması'nda almış olduğu Kars, Ardahan ve Batum'u Osmanlı Devleti'ne geri verdi.

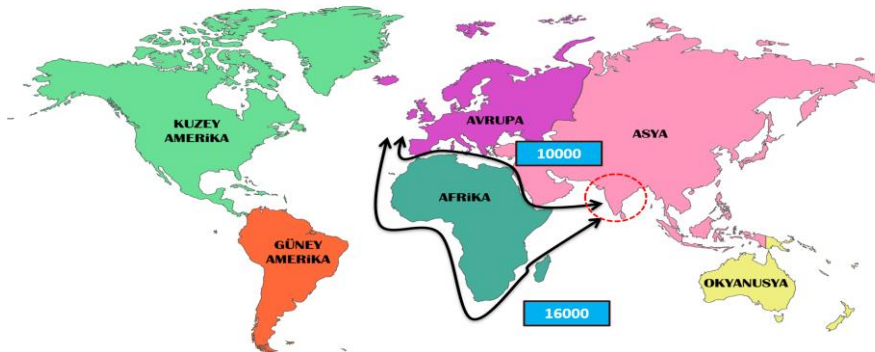
Not:

- * **Osmanlı Devleti, savaşta yenik olmasına rağmen düşmanın yaşadığı sorunlardan dolayı savaş sonunda başarılı bir antlaşma yapmış ve kaybettiği toprakları kazanmıştır.**
- * **Osmanlı Devleti'nin toprak kazandığı tek cephe dir.**

2) Kanal Cephesi

Kanal Cephesi Açılma Nedenleri

- * Almanya'nın isteği üzerine açılmıştır.
- * Mısır ve Süveyş Kanalı'nı alarak İngiltere'nin uzak doğu (Hindistan) sömürgeleriyle olan bağlantısını kesmek amaçlanmıştır. (**Jeopolitik Konum**)
- * Cemal Paşa komutasında iki defa saldırı düzenlenmiş ama başarılı olunamamıştır.
- * Karşı saldırıya geçen İngilizler Kudüs ve Filistin'i alarak Suriye önlerine kadar ilerledi.



2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

B) MÜDAFAA (SAVUNMA) CEPHELERİ

1) Çanakkale Cephesi

* İngiltere ve Fransa birlikte hareket ederek Osmanlı Devleti'ne savaş açmıştır.

Çanakkale Cephesi Açılma Nedenleri

- * Çanakkale ve İstanbul boğazlarını ele geçirerek Osmanlı'yı savaş dışı bırakmak
- * Müttefikleri Rusya'ya yardım ulaştırmak
- * Balkan devletlerinin kendi yanlarında savaşa katılmalarını sağlamak
- * Osmanlı ordularının Süveyş Kanalı üzerinde baskı kurmasını önlemek.
- * Savaşı kısa sürede sona erdirmek

Savaşın Gidişatı/ Seyri

* İtilaf Devletleri bu amaçlarına ulaşmak için büyük bir donanma ile Çanakkale Boğazı'ndan geçmeye çalışsalar da gemiler boğaza döşenen mayınlara çarparak ağır hasar almaya başladı. Türk tabyalarının isabetli atışları ve Türk askerinin amansız direnişi karşısında boğazı denizden geçemeyeceğini anlayan ve ağır yara alan İtilaf donanması karadan çıkarma yapma kararı aldı.

* Düşman kuvvetleri bu kez de Mehmetçiğin azmi ve genç bir komutanın askerî dehasının ortaya koyduğu strateji ile karşılaştılar. 19. Tümen Komutanı Yarbay Mustafa Kemal'in emrindeki 57. Alay ve diğer birlikler harekete geçirerek düşmanı geri püskürttü.

“Mustafa Kemal, Conkbayırı'nda 57. Piyade Alayı ile taarruza başlarken “Ben size taarruzu emretmiyorum ölmeyi emrediyorum, biz ölünceye kadar geçecek zaman zarfında yerimize başka kuvvetler gelir, başka komutanlar hâkim olabilir.” emrini bu savaşta vermiştir.

Mustafa Kemali'n Çanakkale Savaşı'nda Mücadele Ettiği Cepheler	
Conkbayırı	NOT: Mustafa Kemal buradaki başarılarından dolayı albaylığa yükselmiştir.
Arıburnu	
Anafartalar	*Bu cephedeki başarıları sayesinde ileride yapılacak olan Milli Mücadele'nin lideri olma yolunda önemli bir adım olmuştur.

ANZAKLAR: İngiltere'nin sömürgeleri olan Avustralya ve Yeni Zelanda'dan getirdiği askerlere verilen isimdir.

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

Çanakkale Savaşlarının Sonuçları

- * Osmanlı'nın ve Birinci Dünya Savaşı'nın ömrü uzadı.
- * Müttefiklerinden gerekli yardımı alamayan Rusya'da iç karışıklıklar çıktı ve Çarlık yönetimi yıkıldı.

Not: Kafkas Cephesi bu durumdan,

- * **Olumlu etkilenmiştir. Çünkü Bolşevik İsyanı'yla Çarlık Rusya yıkılmış yerine kurulan SSCB ise Brest Litowsky Antlaşması'nı imzalayarak savaştan çekilme kararı almıştır. Böylelikle Doğu Anadolu'da Rus işgali sona ermiştir.**
- * Türklerin bağımsız yaşama isteğiyle kazandığı zafer, dünyanın ezilen ve sömürülen uluslarına örnek oldu.
- * İngiltere ve Fransa gibi emperyalist ülkelerin yenilmezlik efsanesi çöktü.
- * Bulgaristan, İttifak Devletleri'nin yanında savaşa katıldı. **Böylece Almanya ile Osmanlı arasında kara bağlantısı kurulabildi.**

2) Suriye-Filistin Cephesi

- * Kanal Cephesinin devamıdır.
- * İngiltere bölgedeki Arap isyancılarla iş birliği yaparak Osmanlı ordusunu yenilgiye uğrattı. Osmanlı Sina Yarımadası, Filistin ve Suriye'yi kaybetti.
- * **Ümmetçilik (İslamcılık) fikir akımının işe yaramadığını gösterir.**
- * 7. Ordu Komutanlığına atanan Mustafa Kemal başarılı savunma savaşlarıyla İngiliz kuvvetlerini Halep'in kuzeyinde durdurmayı başardı.
- * **Halep'i tercih etmesinin nedeni bölgede yaşayan nüfusun büyük çoğunluğunun Türk olmasıdır.**
- * Bölgedeki savaşlar devam ederken Mondros Ateşkes Anlaşması imzalanmış Osmanlı Devleti savaştan çekildi.
- * Bu sıralarda Mustafa Kemal, bu cepheye 7. Ordu komutanı olarak atandı. Ancak I. Dünya Savaşı bitince Mustafa Kemal, İstanbul'a geri çağırıldı.

Not:

- * **Mustafa Kemal'in Birinci Dünya Savaşı'nda son görev yeri Suriye Filistin cephesidir.**

Notlarım

.....

.....

.....

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

3) Hicaz- Yemen Cephesi

* Osmanlı Devleti bu cephede kutsal yerleri korumak için İngiliz ve Arap kabileleriyle mücadele etti.

Not:

* Ümmetçilik (İslamcılık) fikir akımının işe yaramadığını gösterir.

* Çöl Kapları namıyla meşhur **Fahrettin Paşa'nın** olağanüstü gayretlerine rağmen Hicaz (Mekke-Medine) toprakları kaybedildi.

4) Irak Cephesi

* İngilizler, Irak petrolünü ele geçirmek ve Rusya'ya Kafkaslar üzerinden yardım götürmek amacıyla açmıştır.

* Halil (KUT) Paşa komutasındaki Türk ordusu **Selman-ı Pakt Muharebesi'nde** İngilizleri ağır bir yenilgiye uğrattı ve büyük bir zafer kazandı.

* **Kut'ül Amare Zaferi**, Çanakkale zaferinden sonra kazandığımız en büyük zaferdir.

Kut'ül Amâre Zaferi

* Halil (Kut) Paşa komutasındaki Osmanlı ordusu Kut'ül Amâre denilen yerde İngiliz kuvvetlerini kuşattı. 13 bin'den fazla İngiliz askerini, 5 generali ve 481 İngiliz subayını komutanları General Townshend (Tavzınd) ile birlikte esir aldı (29 Nisan 1916).

* İngilizlerin getirdiği takviye birlikler sonrası yaptığı saldırılar sonucu bu cephe de kaybedilmiştir.

C) MÜTTEFİKLERE YARDIM CEPHELERİ

* Galiçya, Makedonya ve Romanya cepheleri sınırlarımız dışında savaştığımız ve müttefiklerimize yardım gönderdiğimiz cephelerdir.

Not: Cephe isimleri, savaşılan bölgelerin isimleridir.

Notlarım

.....

.....

.....

.....

.....

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

Amerika Birleşik Devletleri'nin Savaşa Girmesi

* ABD başlangıçta tarafsız bir ülkeydi. Deniz yoluyla İngiltere ile ticaret yapıyordu. Ancak Alman denizaltıları ABD ticaret gemilerini batırınca ABD, İtilaf Devletlerinin yanında savaşa girdi. ABD Başkanı Wilson savaşa girdiğinde kendi ismiyle Wilson İlkelerini yayımladı.

Wilson İlkeleri (8 Ocak 1918)

* Savaş sonunda kazanan devletler kaybeden devletlerden toprak ve savaş tazminatı almayacak.

* Bu madde ile Wilson, sömürgecilığe karşı çıkmıştır.

* Temel amaç İngiltere'nin daha fazla güçlenmesine engel olmaktır

* Osmanlı'nın Birinci Dünya savaşından çekilme nedenleri de biri de bu maddedir.

* Türklerin çoğunlukta olduğu yerlerde kesin egemenlik hakkı Türklere verilecek.

* Milliyetçilik ilkesine göre hareket edilmiştir.

* Osmanlı'nın Birinci Dünya Savaşı'ndan çekilme nedenleri de biri de bu maddedir.

* Türk egemenliğinde yaşayan diğer milletlere de devlet kurma ve kendi kendini yönetme hakkı tanınacak.

* Milliyetçilik ilkesine göre hareket edilmiştir.

Self Determinasyon: Her milletin kendi geleceğine kendisinin karar vermesidir.

* Devletler arası anlaşmazlıkları barışçıl yolla çözmek amacıyla Cemiyet-i Akvam (Milletler Cemiyeti) kurulacak.

* Dünya barışını korumaya yöneliktir.

Not: Milletler Cemiyeti dünyada kalıcı barışı sağlayamadı çünkü İkinci Dünya Savaşı çıktı.

* Devletler arası diplomatik ilişkiler açık olacak, gizli anlaşmalar geçersiz sayılacak.

* Diplomasi de açıklık şeffaflık ilkesi benimsenmiştir.

* Boğazları uluslararası bir komisyon yönetecek ve boğazlar bütün devletlerin gemilerine açık olacak.

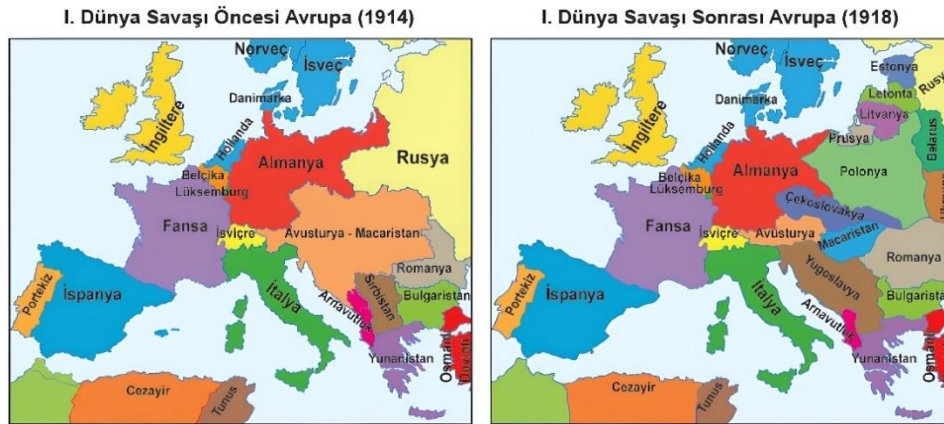
* Osmanlı Devleti açısından **tam bağımsızlık** ilkesine aykırı bir durumdur.

Önemli: ABD'nin savaşa girmesi veya Wilson İlkelerinin yayımlanması I. Dünya Savaşı'nı bitiren olaylardır.

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

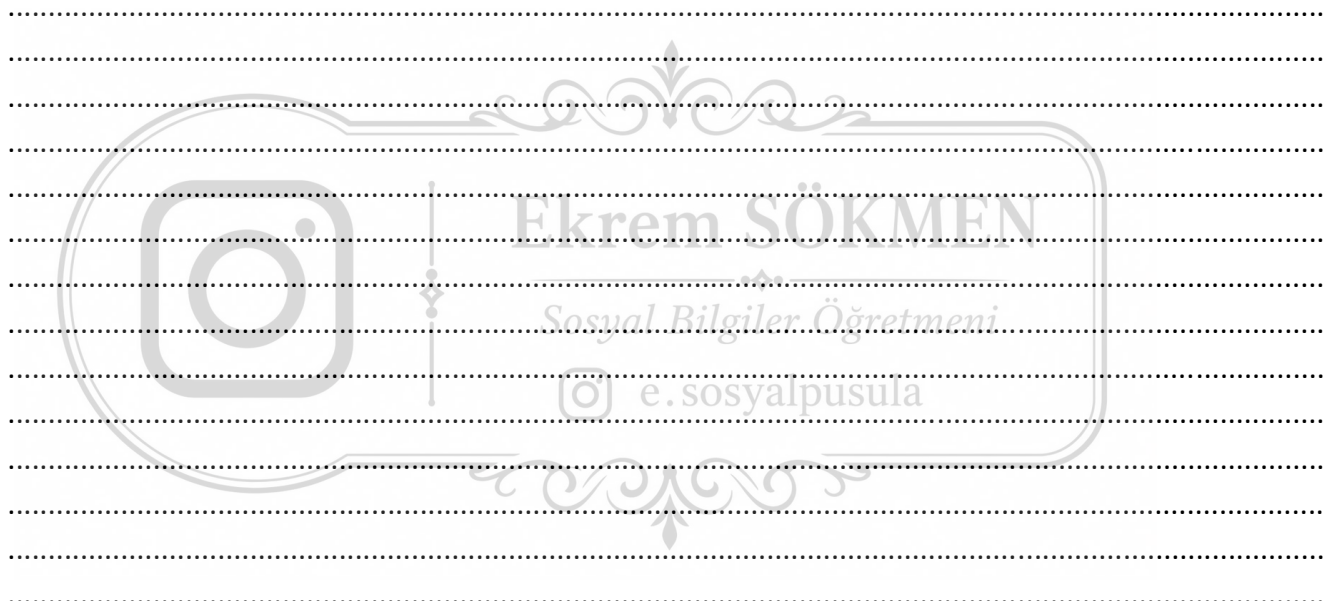
I. Dünya Savaşı'nın Sonuçları

- * Savaşı İtilaf Devletleri kazandı. Savaştan en kârlı çıkan devlet İngiltere oldu.
- * İmparatorluklar yıkılarak Milli devletler kurulmaya başlandı. Avrupa'nın siyasi haritası yeniden çizilmiştir.
- * Çekoslovakya, Avusturya, Macaristan, Polonya ve Yugoslavya gibi yeni devletler ortaya çıktı.



- * Yeni rejimler ortaya çıktı. İtalya (Faşizm), Almanya (Nazizm), Rusya (Komünizm)
- * Dünya barışını korumak amacıyla Cemiyet-i Akvam (Milletler Cemiyeti) kuruldu.
- * Yenilen devletlerle yapılan ağır antlaşmalar 2. Dünya Savaşı'na neden olacak.
- * Sömürgeciliğin yerini **manda ve himaye** fikri aldı.
- * Sivil savunmanın önemi ortaya çıktı.

Notlarım



2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

Mondros Ateşkes Antlaşması/ Mütarekesi (30 Ekim 1918)

İmzalandığı yer	Osmanlı Devleti	İtilaf Devletleri
Limni Adası'nın Mondros Limanı	Rauf Bey	Amiral Calthorpe

Not: Ateşkes ya da mütarekeler geçici antlaşmalardır. Yalnızca taraflar arasında silahların bırakılmasını sağlar. Savaşın bittiği anlamına gelmez. **Kalıcı barış sağlamaz.**

Osmanlı'nın Savaştan Çekilme Nedenleri

- * Birçok cephede savaşı kaybeden Osmanlı'nın savaşa devam ederek daha fazla toprak kaybetmek istememesi
- * Yalnız kalan Osmanlı'nın savaşa devam edebilecek insan, silah ve cephaneden yoksun olması
- * İttihat ve Terakki Partisi'nin yönetimden çekilmesi ve üyelerinin ülkeyi terk etmesi
- * İtilaf Devletleri tarafından kabul edilen Wilson İlkeleri'ne duyulan güven. Bu ilkeler:

- 1) Savaş sonunda kazanan devletler kaybeden devletlerden toprak ve savaş tazminatı almayacak.

2) Türklerin çoğunlukta olduğu yerlerde kesin egemenlik hakkı Türklere verilecek.

Mondros Ateşkes Antlaşması'nın Maddeleri ve Yorumu

* Çanakkale ve İstanbul boğazları ulaşımına açılacak ve bu yerlerdeki istihkamlar (askerî üsler) işgal edilerek İtilaf Devletleri'nin denetimine bırakılacak. (1. Madde)

* Bu madde ile başkent İstanbul işgale açık hale getirilmiştir.

* İstanbul ile Anadolu arasındaki bağlantı kesilmiş Osmanlı'nın toprak bütünlüğü bozulmuştur.

* İtilaf Devletleri, güvenliklerini tehdit eden bir durum olursa herhangi bir stratejik noktayı işgal edebilecektir. (7. Madde)

* Bu madde ile yapılacak işgallere hukuki bir zemin hazırlanmıştır.

* Madde belirsizlik taşıdığı için bütün Anadolu işgallere açık hale gelmiştir

* Yorumu açık, kapalı hüküm niteliğindedir.

* Antlaşmanın en önemli maddesidir. Osmanlı Devleti fiilen sona ermiştir. Çünkü İtilaf Devletleri bu maddeyle Anadolu topraklarının işgaline gerekçe oluşturmuştur.

* Doğuda Vilayet-i Sitte denilen altı ilde (Bitlis, Erzurum, Sivas, Diyarbakır, Elâzığ ve Van) herhangi bir karışıklık çıkarsa İtilaf Devletleri tarafından işgal edilecek. (24. Madde)

* Bu madde ile Doğu Anadolu'da bir Ermeni devletinin kurulmasına zemin hazırlanmıştır.

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

* Sınırların korunması ve iç güvenliğin sağlanması dışında, Osmanlı ordusu derhal terhis edilecektir. (5. Madde)

* Amaç Osmanlı Devleti'ni savunmasız bırakarak topraklarını kolayca işgal etmektir

* Bütün demir yolları, limanlar, tersaneler ve ticaret gemileri İtilaf Devletleri'nin denetiminde olup hizmetine sunulacak. (8. ve 9. Madde)

* İtilaf Devletleri ulaşım imkanlarından yararlanarak işgaller sırasında hızlı hareket etmek istemişlerdir.

* Ticari faaliyetlerin İtilaf Devletleri'nin denetiminde olması sömürgeciliğin devam edeceğini kanıtlar.

* İtilaf Devletleri ulaşımı denetim altına alarak Türk halkının işgallerden habersiz olmasını ve örgütlenmesini engellemeyi amaçlamışlardır.

* Toros tünelleri, İtilaf Devletleri tarafından işgal edilecektir. (10. Madde)

* Akdeniz kıyıları ile iç bölgeler arasındaki önemli geçitlerin denetim altına alınması amaçlanmıştır.

* Hükûmet haberleşmesi dışında telsiz, telgraf ve kabloların denetimi İtilaf Devletleri'ne geçecek. (12. Madde)

* Halkın haberleşerek örgütlenmesinin önüne geçmek istemişlerdir.

* Osmanlı'nın elindeki İtilaf Devletleri askerleri derhal serbest bırakılacak. İtilaf Devletleri elindeki Türk esirler ise savaş suçlusu sayılacak.

* İtilaf devletleri galip devlet anlayışına göre hareket etmiştir.

* Uluslararası eşitliğe aykırıdır.

Not: Bu antlaşma ile Osmanlı Devleti fiilen sona ermiştir.

Fiilen Sona Ermek: Devlet kâğıt üzerinde varlığını sürdürse de ülkeyi yönetemez ve savunamaz hale gelmiştir.

Notlarım

.....

.....

.....

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

Mondros Ateşkes Antlaşması ve İşgaller

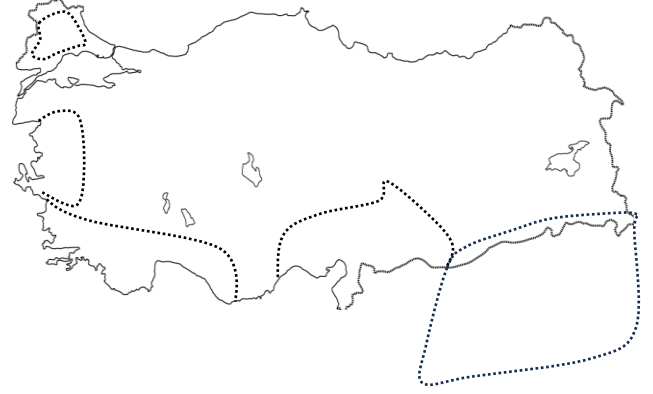
* Osmanlı topraklarında ilk işgal edilen yer İngilizler tarafından Musul, Anadolu'da ise Fransızlar Hatay Dört Yol'u işgal etmiştir.

* **İngilizler** ilk olarak Musul'u, daha sonra Antep, Urfa ve Maraş'ı işgal etti. Samsun, Çanakkale, Kars, Batum ve Ardahan'a asker çıkardı.

* **Fransızlar** Adana ve Mersin çevresini,

* **İtalyanlar** Antalya, Konya ve Muğla çevresini,

* **Yunanlar** İzmir ve Doğu Trakya'yı işgal etti.



İşgallere Karşı Tepkiler

Mustafa Kemal'in Tutumu

* İtilaf Devletlerinin donanmaları 13 Kasım 1918'de İstanbul'a geldi. O gün düşman gemilerini gören Mustafa Kemal Paşa "**Geldikleri gibi giderler.**" diyerek bir mücadeleye gireceğinin işaretini verdi.

* Bu durum Mustafa Kemal'in,

* **İleri görüşlü**

* **Vatansever**

* **Kararlı**

* **Mücadeleci** olduğunu gösterir.

Türk Halkının Tutumu

* Türk halkı işgallere karşı sessiz kalmamış, işgalleri protesto eden mitingler düzenlemiş ve bölgesel kurtuluş için **Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri** kurmuştur.

* İşgallere karşı kendi bölgesini korumak amacı ile **Kuvayı Milliye** denilen silahlı direniş birliklerini kurmuştur. Bu birlikler düzen ve disiplinden uzaktır.

Türk Halkı	Mustafa Kemal	Osmanlı Hükümeti	Azınlıklar
* Vatansever * Bağımsızlığa düşkün * Milliyetçi * Özverili/Fedakâr	* Vatansever * Bağımsızlığa düşkün * Milliyetçi * Özverili/Fedakâr * Örgütleyici * Mücadeleci * Kararlı	* Teslimiyetçi * Karamsar * Çekingen * Sessiz/ Sükûnet	İtilaf Devletlerinin desteğini alarak Mondros'un 7.maddesine dayanarak işgallere başladılar.

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

Paris Barış Konferansı (18 Ocak 1919)

- * Paris Barış Konferansı,
- * Savaşın galip devletleriyle mağlup devletleri arasında yapılacak olan barış antlaşmalarının şartlarını belirlemek
- * Avrupa'nın sınırlarını yeniden belirlemek
- * Sömürge alanlarını ve Osmanlı topraklarını paylaşmak amacıyla toplandı.

Paris Barış Konferansı'nda Yaşanan Gelişmeler

- * Konferansta barış koşulları görüşülecekti fakat Osmanlı toprakları paylaşılmıştır. (Wilson İlkelerine aykırıdır.)
 - * Batı Anadolu Yunanistan'a verilmiştir.
 - * İngiltere Ege ve Akdeniz'de güçlü bir devlet olan İtalya yerine, zayıf olan Yunanistan'a bu bölgeyi vererek sömürgelerine giden yolu korumaya çalışmıştır.
 - * Batı Anadolu'nun Yunanistan'a verilmesi, İtalya tarafından büyük bir tepkiyle karşılanmış ve İtalya konferansı terk etmiştir.
 - * İtilaf Devletleri arasındaki ilk görüş ayrılığıdır.
 - * Milletler Cemiyeti (Cemiyeti Akvam) kurulmasına karar verilmiştir.
 - * Dünya barışını sağlamaya yöneliktir.
 - * İngiltere ve Fransa sömürgeciliği devam ettirmek ve Wilson İlkelerine ters düşmemek için Manda ve Himaye düşüncesinin ortaya atmıştır.
- Manda ve Himaye:** Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra bazı az gelişmiş ülkelerin kendilerini yönetecek düzeye ulaşana kadar güçlü bir devlet tarafından yönetilmesi fikridir.
- * İtilaf Devletleri Osmanlı topraklarını kendi aralarında paylaşamadıkları için Osmanlı ile barış anlaşması imzalanamamıştır.

Not:

- * Bu gecikme Türk halkında Milli bilinci uyandırmış, Kurtuluş Savaşı için halkın örgütlenmesini sağlamıştır.

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

İzmir'in İşgal Edilmesi

- * Mondros'un 7. maddesine, Paris Konferansı'nda kendilerine verilen haklara ve Wilson İlkelerine dayanan Yunanlar, İzmir'i işgal etmiştir.
- * Yunanlara ilk kurşunu atan kişi **Hasan Tahsin**'dir.
- * Yunanlar, Batı Anadolu'da kendi nüfuslarının daha fazla olduğunu iddia ediyorlardı. Ayrıca Türklerin Rumları öldürdüğünü dünyaya yalan haberlerle duyuruyorlardı.
- * Bu durum üzerine ABD önderliğinde bir heyet İzmir'e gönderildi.
- * Heyetin başında ABD'li Amiral Bristol bulunmaktadır. Bu kişi kendi adıyla Amiral Bristol Raporu'nu yayımladı.

Amiral Bristol Raporu'nun Önemi; Bu rapora göre Türk nüfusu daha fazladır ve Yunanlar Türkleri katletmektedir.

Önemli: Türklerin haklı olduğunu dünyaya duyuran ilk belge Amiral Bristol Raporu'dur.

Kuvâ-yı Milliye/ Milis Kuvvetler/ Milli Kuvvetler

- * Kuvâ-yı Milliye ilk olarak Fransızlara karşı Hatay Dört Yol'da, ardından Yunan işgaline karşı Batı Anadolu ve Trakya'da oluşturulmuştur.

Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması	Anadolu topraklarının yer yer işgale uğraması	İstanbul Hükümeti'nin işgallere karşı tepkisiz kalması	Türk halkının bağımsız yaşama düşüncesine sahip olması
--	---	--	--

üzerine, yine Türk halkı tarafından **bölgesel/ yerel** olarak kurulan silahlı direniş birliklerine Kuvayı Milliye denir.

Kuvâ-yı Milliye Birliklerinin Özellikleri

- * Vatansever ve Milliyetçi duygularla kurulmuşlardır.
- * Yaşadıkları yerleri savunduğu için bölgeseldir.
- * İşgalleri yavaşlatmış ancak durduramamıştır.
- * İhtiyaçları halk tarafından karşılanmıştır.
- * TBMM'ye karşı çıkan iç isyanların bastırılmasını sağlamışlardır.

Notlarım

.....

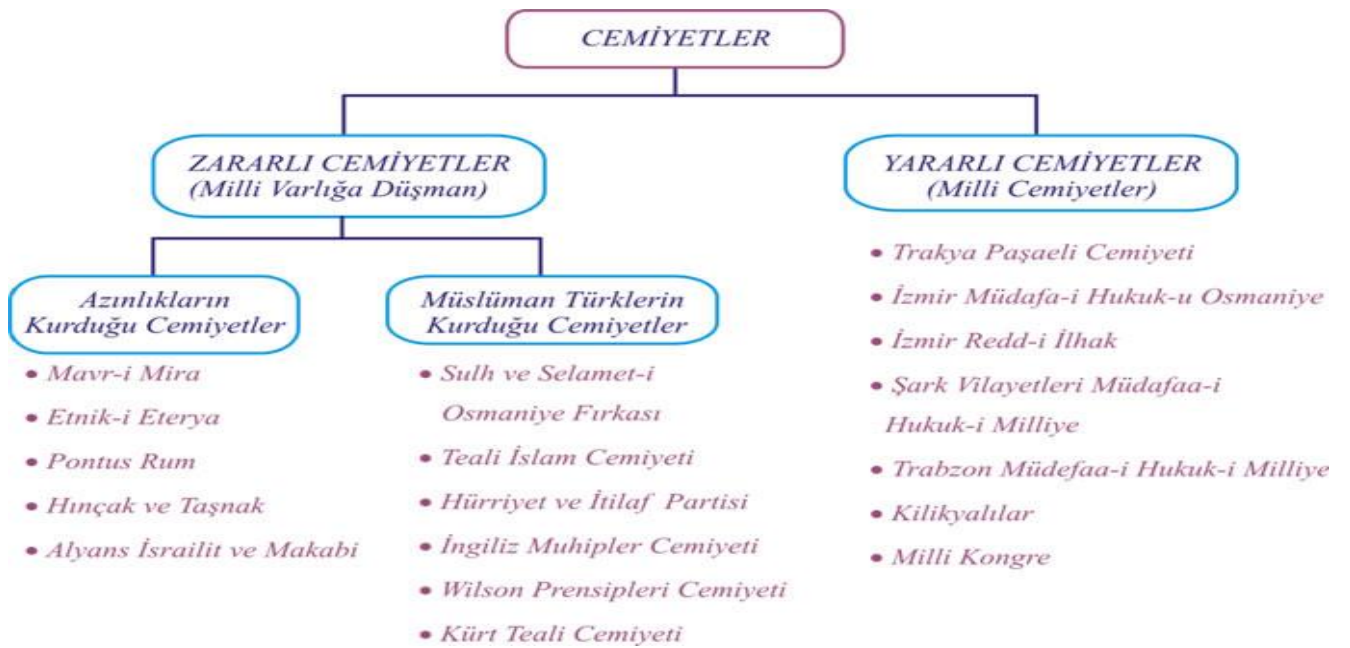
.....

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

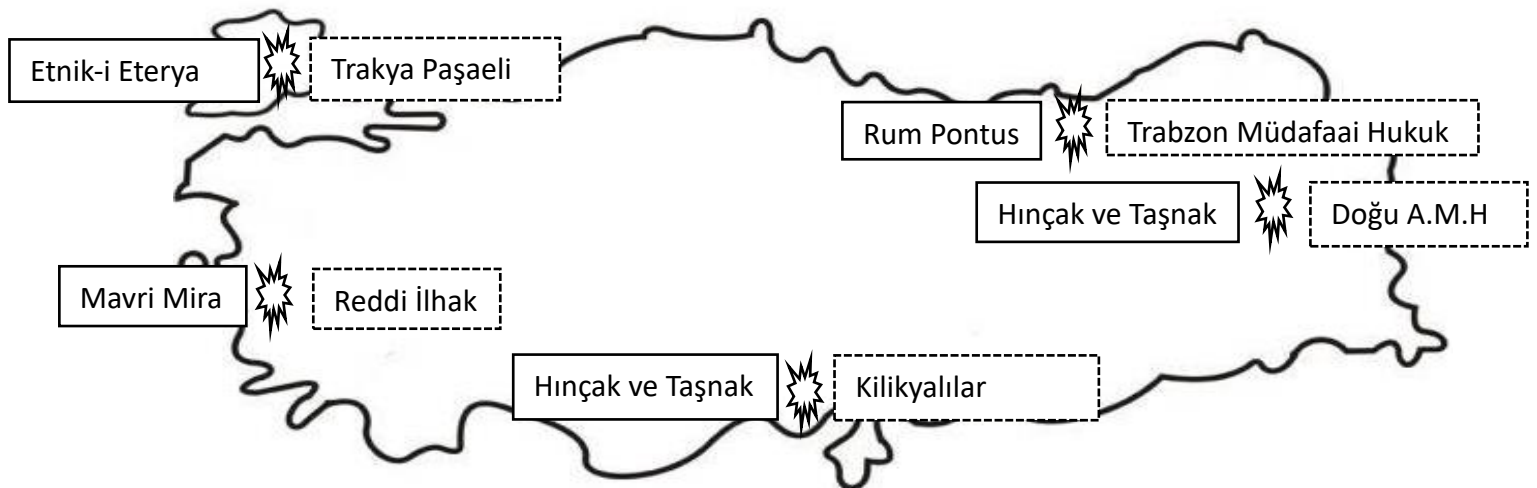
Kuvâ-yı Milliye Birliklerinin Olumsuz Özellikleri

- * Ulusal bağımsızlık yerine **bölgesel kurtuluşu hedeflemişlerdir.**
- * Belli bir merkezden yönetilmemişlerdir, **emir komuta zincirinden yoksundurlar.**
- * Askerlik bilgisinden yoksundurlar.
- * Kendilerini mahkeme gibi görüp yargılama yapmışlardır.
- * İhtiyaçlarını halktan karşılamışlardır.

Milli Mücadele Dönemindeki Cemiyetler



- * Cemiyetler Milli Mücadele'yi destekliyorsa yararlı, desteklemiyorsa zararlıdır.
- * Yararlı cemiyetler **"il, bölge, müdafaa veya muhafaza"** kelimeleriyle bulunur.



- * Her azınlık cemiyetine karşı, onun faaliyetlerini engellemek amacıyla yararlı/milli bir cemiyet kurulmuştur.

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

1) Azınlıkların Kurduğu Zararlı Cemiyetler

Azınlıkların Kurduğu Zararlı Cemiyetlerin Ortak Özellikleri

- * Amaçları Osmanlı Devleti'nin topraklarını parçalamaktı.
- * Wilson İlkeleri'ne dayanarak bağımsız devlet kurma düşüncesinden yanaydılar.
- * Rum, Ermeni ve Yahudi din adamları tarafından örgütlendiler.
- * İşgalleri kolaylaştırdıkları için İtilaf Devletleri tarafından desteklendiler.

A) Rumların Kurduğu Cemiyetler	
Mavri Mira Cemiyeti	Doğu Trakya ile İzmir ve çevresini Yunanistan'a katmak için kuruldu. Amacı eski Bizans İmparatorluğu'nu yeniden canlandırmaktı.
Etnik-i Eterya Cemiyeti	Amacı Rumların yaşadığı toprakları Yunanistan'a katmaktı.
Rum Pontus Cemiyeti	Orta ve Doğu Karadeniz'de bir Pontus Rum Devleti kurmayı hedefleyen bu cemiyet, Rum çoğunluğu sağlayabilmek için Türkleri bölgeden uzaklaştırmaya çalıştı.

B) Ermenilerin Kurduğu Cemiyetler	
* Hınçak ve Taşnak Cemiyeti * Ermeni Sütyun Cemiyeti	Doğu Anadolu'da ve Kilikya topraklarında bağımsız bir Ermeni devleti kurmayı amaçlayan bu cemiyet, Türkleri bölgeden göç etmeye zorladı.

C) Yahudilerin Kurduğu Cemiyetler	
* Makabi Cemiyeti * Alyans İsrailit Cemiyeti	Filistin topraklarında bir Yahudi devleti kurmayı amaçlamıştır.

2) Zararlı (Milli Varlığa Düşman) Cemiyetler

* Anadolu'da bağımsız yaşamının mümkün olmadığına inanan **Türk ve Müslümanların** kurduğu cemiyetlerdir. Bunlar içinde kendi emellerini gerçekleştirmek isteyenlerin yanında, büyük bir devletin himayesi altına girilmesi gerektiğini savunanlar da vardı.

Milli Varlığa Düşman Cemiyetlerin Ortak Özellikleri

- * Bağımsızlığa inanmayan bazı Türk ve Müslümanların kurduğu zararlı cemiyetlerdir.
- * Birçoğu Anadolu'da Milli Mücadele'ye ve TBMM'ye karşı çıkan ayaklanmalarda etkili oldu.
- * Milli Mücadele'ye karşı oldukları için Milli birlik ve beraberliğe zarar vermişlerdir.
- * İtilaf Devletleri ile işbirliği yaparak bu devletler tarafından desteklenmişlerdir.
- * Bazıları saltanat ve hilafete bağlılığı savunurken; Bazıları ise manda ve himayeyi savunmuştur.

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

Milli Varlığa Düşman Cemiyetler	
Sulh ve Selamet-i Osmaniye Cemiyeti	Anadolu'da gelişen Milli Mücadele'ye karşı çıkararak ülkenin Padişah ve Halife'nin emirlerine uymakla kurtarılacağını savunuyordu.
Hürriyet ve İtilaf Fırkası	Anadolu'daki Milli Mücadele Hareketi'ne ve TBMM'ye karşı muhalif bir tutum sergiledi. Çıkan ayaklanmaları destekledi.
İslam Teali Cemiyeti	İstanbul'daki bazı medrese hocaları tarafından kurulmuştur. Osmanlı Devleti'nin dinî esaslara bağlı kalınarak ve hilafetin güçlendirilerek kurtarılabilirliğini savunuyor, Milli Mücadele'ye karşı çıkıyordu.
İngiliz Muhipleri Cemiyeti	İngiltere tarafından Anadolu'daki çıkarlarına hizmet etmek amacıyla Türklere kurdurulmuştur. Cemiyet, Osmanlı yönetimi ile yakın ilişki içerisinde olmuştur. İngiliz mandasının tek kurtuluş yolu olduğunu savunuyordu. Milli Mücadele'ye karşıydı.
Wilson Prensipleri Cemiyeti	Halide Edip Hanım gibi bazı aydınların üye olduğu bu cemiyet, Osmanlı Devleti'nin ABD mandası altına girerse kurtulabileceğini ve kalkınacağını savunuyordu. Sivas Kongresi'nde Mustafa Kemal tarafından ikna edilmişler ve Milli Mücadele'de yerlerini almışlardır.
Kürt Teali Cemiyeti	1919 Mayıs'ında Seyyit Abdülkadir tarafından kuruldu. Wilson İlkeleri'ne dayanarak Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da bir Kürt devleti kurmak istiyorlardı. İngilizlerin desteğini de almışlardır.

3) Milli/ Yararlı Cemiyetler

Milli Cemiyetlerin Ortak Özellikleri

- * Mondros ile başlayan işgallere sessiz kalan Osmanlı Hükümeti'ne bir tepki olarak kuruldular.
- * İşgallere karşı milli bilincin uyanmasına ve Kuvâ-yı Milliye birliklerinin kurulmasına öncülük ettiler.
- * Vatansever ve Milliyetçi yapıya sahiptirler amaçları Türk milletinin bağımsızlığını sağlamaktır.
- * Milli Kongre Cemiyeti hariç hepsi belgeseldir.
- * Milli Mücadelenin teşkilatlanmasını sağlamışlardır.
- * Önceleri basın yayın yoluyla mücadele ederken sonraları çoğu silahlı mücadeleyi benimsemiştir.

Notlarım

.....

.....

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

Milli/ Yararlı Cemiyetler	
Trakya Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti	İlk kurulan cemiyettir. Merkezi Edirne 'dir. Trakya'daki Yunan işgaline karşı kurulmuştur. Osmanlı Devleti'nin parçalanması durumunda Trakya Cumhuriyeti 'ni kurmayı amaçlamıştır.
İzmir Redd-i İlhak Cemiyeti	İzmir'in işgal edilmesine karşı çıktı. Bu bölgenin Türklere ait olduğunu kanıtlamak için çalışmalar yaptı. Önemli çalışmaları Balıkesir ve Alaşehir kongrelerini düzenlemiş olmasıdır.
İzmir Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti	İzmir'de Yunanların değil; Türklerin çoğunlukta olduğunu dünya kamuoyuna basın yayın yoluyla duyurmaya çalıştı. Batı Anadolu'daki silahlı direniş hareketine, silah ve cephane sağladı.
Kilikyalılar Cemiyeti	Çukurova bölgesinin Fransızlar tarafından işgalini ve Ermenilerin bölgedeki olumsuz faaliyetlerini engellemek için kuruldu. Çukurova ve çevresi tarihte Kilikya olarak bilinmektedir.
Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti	Erzurum ve diğer doğu vilayetlerinin Ermenilere verilmesini engellemek amacıyla kuruldu. Erzurum Kongresi 'nin toplanmasına öncülük etti. Erzurum'da çıkarılan " Albayrak " gazetesi de cemiyetin ve Milli Mücadele'nin önde gelen yayın organı oldu.
Trabzon Muhafaza-i Hukuk Cemiyeti	Karadeniz kıyılarında hak iddia eden Pontusçu Rumlar ile Ermenilere karşı mücadele amacıyla kuruldu.
Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti	Vatan savunmasında kadınlara da büyük görev düştüğü bilinciyle ve Mustafa Kemal Paşa 'nın da teşvikiyle Sivas valisinin eşi Melek Reşit Hanım öncülüğünde Sivas 'ta kuruldu. Memleketin bağımsızlık ve bütünlüğünü savunmak, bütün Anadolu'nun birliği için çalışmak amacıyla mitingler düzenledi. İtilaf Devletleri temsilcilerine protesto telgrafları gönderdi.
Milli Kongre Cemiyeti	Bu cemiyet, Anadolu'daki tüm işgallere karşı mücadele ettiği için diğerlerinden farklı olarak bölgesel değil ulusaldır . Kuvâ-yı Milliye kelimesini ilk kez kullanan cemiyettir.

Not: Milli Kongre Cemiyeti hariç, yararlı cemiyetlerin hepsi bölgeseldir.

* Tüm yararlı cemiyetler Sivas Kongresi'nde **Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti** adı altında birleştirilip ulusal hale getirilecektir.

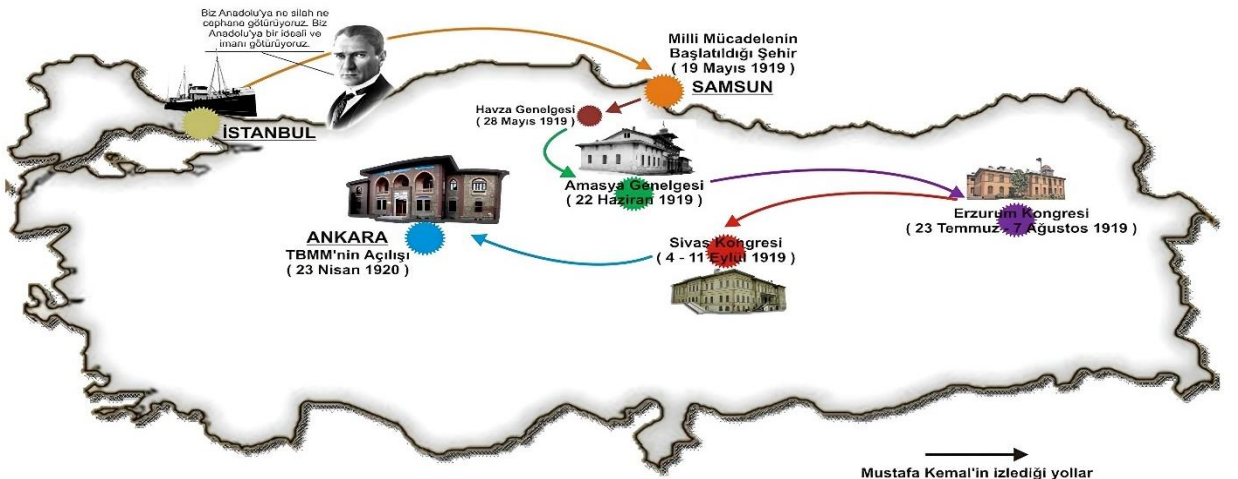
2. ÜNİTE: MİLLÎ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

İstiklal Yolculuğu

- * Mustafa Kemal Paşa İstanbul'da kaldığı günlerde Kazım Karabekir, Rauf Bey, Ali Fuat gibi vatansever subaylarla toplantılar yaptı. Bu toplantılarda ülkenin içinde düştüğü durumu görüşüyor ve kurtuluş çareleri arıyorlardı.
- * Bu toplantılar sonucunda **ordu ve cephanelerin dağıtılmaması, Anadolu'daki orduların başına vatansever komutanların gönderilmesi** gibi kararlar alınmıştır.
- * Padişah Vahdettin ve hükûmet yetkilileriyle de görüşen Mustafa Kemal Paşa, kurtuluşun Osmanlı Hükûmetinin emirlerine uymakla değil Anadolu halkını harekete geçirmekle mümkün olabileceğine inanıyor ve Anadolu'ya geçmek için fırsat kolluyordu.

Samsun'a Çıkış

- * Samsun ve çevresinde kargaşa vardı. İngilizlerden destek alan Rum çetelerinin saldırıları bölgede kargaşa doğuruyordu.
- * İtilaf Devletleri ise yaşananlardan Müslüman halkı sorumlu tutuyor ve kargaşanın önlenmemesi hâlinde bölgenin Mondros'un 7. maddesine dayanarak işgal edileceği tehdidinde bulunuyorlardı.
- * Bu tehditler karşısında Osmanlı Hükûmeti, Mustafa Kemal Paşa'yı 9. Ordu Müfettişi olarak bölgeye göndermeye karar verdi.
- * Böylece Mustafa Kemal'in Anadolu'ya geçmek için aradığı fırsat eline geçmiş oldu.
- * Mustafa Kemal Paşa, **16 Mayıs 1919** tarihinde **İstanbul'dan Samsun'a** gitmek üzere **Bandırma Vapuru**'yla hareket etmiştir.
- * "Biz, Anadolu'ya ne silah ne cephanе götürüyoruz. Biz, Anadolu'ya bir ideali ve imanı götürüyoruz."
- * **Ya istiklal ya ölüm!**
- * **Tam bağımsızlık amaçlanmıştır.**



2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

Mustafa Kemal Paşa'nın Görevi;	
Padişah ve Hükûmete Göre	Mustafa Kemal'e Göre
* Karadeniz'deki Türk direnişinin bastırılması	* Halkı bilinçlendirip örgütlemek
* Mondros Ateşkes Anlaşması hükümlerinin uygulanması için halkın elindeki silahları toplamak, suça karışanları tespit etmek ve bölgede asayiş sağlamaktır	* Milli bilinci uyandırmak

* Bölgeye gelen Mustafa Kemal, hemen bir rapor yazdı.

Samsun Raporu

* Bölgedeki olaylardan Rumlar sorumludur.

* İzmir'in işgali haksızdır. Türk milleti bağımsızlık için hareket etmelidir.

* Samsun Raporu ile Mustafa Kemal, resmi görevi dışına ilk kez çıkmıştır.

* Rapordan sonra Mustafa Kemal, Samsun İngilizlerin işgali altında olduğu için Havza ilçesine geçti.

Havza Genelgesi (28 Mayıs 1919)

* Askerî ve mülkî amirlere askerlerin terhis edilmemesini, silah ve cephanenin teslim edilmemesini bildirdi.

* Amaç vatani ve milleti savunmasız bırakmamaktır.

* Büyük devletlerin temsilcilerine ve Osmanlı Hükümeti'ne işgallere karşı uyarı telgrafları çekilmesi isteğini belirtti.

* İşgallere karşı milletin haklı tepkisi ve kararlılığı duyurulmak istenmiştir.

* İzmir'in işgalinin kınanması için her yerde miting ve gösteriler yapılmasını istedi.

* Amaç Milli bilincin uyandırılması; birlik ve beraberliğin sağlanmasıdır.

* Yapılacak olan bu gösterilerde düzenin korunması ve Hristiyan halka saldırı ve düşmanlık yapılmamasını belirtti.

* Amaç Mondros'un 7. maddesinin uygulanmasını önlemektir.

Notlarım

.....

.....

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

Genelgenin Önemi

- * Milli Mücadele'nin ilk genelgesidir.
- * Halkın işgallerden haberi olmuştur.
- * Milli bilinç uyanmıştır.
- * İstanbul Hükûmeti, İngilizlerin de baskısıyla Mustafa Kemal'i geri çağırmasına rağmen o, bu isteğe uymamıştır.
- * Kendisine verilen yetkileri kullanmak ve zaman kazanmak için görevi padişah'tan aldığını bildirerek yoluna devam etmiştir.
- * Bu durum Mustafa Kemal'in karşılaştığı sorunlara çözüm bulma gücünü ve kararlılığını gösterir.

Amasya Genelgesi (22 Haziran 1919)

İmzalayanlar	Telgrafla onaylayanlar
Mustafa Kemal Ali Fuat Paşa Rauf Bey Refet Bey	Kazım Karabekir (Erzurum) Cemal Paşa (Konya)

- * Mustafa Kemal'in genelgeyi farklı komutanlara da onaylatmasında amaç,
- * Milli Mücadele'yi kişisel bir girişim olmaktan çıkarıp tüm ulusa mal etmek;
- * Farklı komutanlar aracılığı ile Milli Mücadele'ye katılımı artırmaktır.

Amasya Genelgesi'nin Maddeleri ve Yorumları

- * Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir.
- * Kurtuluş Savaşı'nın **gerekçesi** yani savaşma nedeni ilk kez belirtilmiştir.
- * İstanbul Hükûmeti üzerine aldığı sorumluluğu yerine getirememektedir. Bu durum milletimizi yok olmuş gibi göstermektedir.
- * Kurtuluş Savaşı'nın bir diğer **gerekçesi** belirtilmiştir.
- * Bu madde ile ilk kez İstanbul Hükûmeti'ne karşı çıkılmıştır.
- * Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.
- * **Milletin bağımsızlığını kurtarmak** ile Kurtuluş Savaşı'nın amacı belirtilmiştir.
- * **Milletin azmi** vurgusu ile Kurtuluş Savaşı'nın yöntemi belirtilmiştir.
- * **Milletin kararı** vurgusu ile ilk kez Milli egemenlikten bahsedilmiştir.

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

* Milletin içinde bulunduğu durumu dünyaya duyurmak için her türlü baskıdan uzak, milli bir kurul oluşturulmalıdır.

* Kurtuluş Savaşı'nın **kişisellikten çıkarılarak kurumsallaşması** hedeflenmiştir.

* **Temsil Heyeti**'nin kurulması fikri ilk kez bu genelgede ortaya atılmıştır.

* **Temsil Heyeti** ile milleti temsil etmek amaçlandığı için **milli egemenlik** ilkesine uygun hareket edilmiştir.

* Anadolu'nun her bakımdan en güvenli yeri olan Sivas'ta milli bir kongre toplanacaktır.

* **Milli birlik ve beraberliği sağlamak amaçlanmıştır.**

* Kongreye katılmak üzere halkın güvenini kazanmış üç temsilci Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri ve belediyelerce belirlenerek en kısa zamanda Sivas'a gelmelidir.

* **Kongreye Milli Mücadele taraftarı kişilerin seçilmesi amaçlanmıştır.**

* Her olasılığa karşı bu iş, "ulusal bir sır" gibi tutulmalı ve delegeler gereken yerlere kimliklerini gizleyerek gelmelidir.

* **İtilaf Devletleri ve İstanbul Hükümeti'nin kongreyi engelleme girişimleri önlenmek istenmiştir.**

* Doğu vilayetleri adına 10 Temmuz'da Erzurum'da toplanması kararlaştırılan kongreye katılacak delegeler Sivas'ta yapılacak kongreye de katılacaklardır.

* **Yine milli birlik ve beraberliği sağlamak amaçlanmıştır.**

Not: Ulusal egemenlik ilkesinden ilk kez burada söz edilmiştir. İstanbul Hükümeti'ne karşı milli iradeyi savunduğu için bir ihtilal bildirisi.

* Bu çalışmalardan haberdar olan İtilaf Devletleri, Mustafa Kemal Paşa'nın görevden alınması için Osmanlı Hükûmetine baskı yapmışlardır. Baskılar sonucunda Osmanlı Hükûmeti Mustafa Kemal Paşa'yı geri çağırmışsa da o, geri dönmeyerek yoluna devam etmiştir.

* 3 Temmuz'da Erzurum'a ulaşan Mustafa Kemal Paşa, 8-9 Temmuz gecesi Hükûmet tarafından görevden alındı. Bunun üzerine Mustafa Kemal Paşa aynı gece Padişah'a ve Harbiye Nezaretine çektiği telgraf ile resmî göreviyle birlikte askerlik görevinden de ayrıldığını, **sine-i millette** döndüğünü bildirdi.

* **İstifa ederek karşılaştığı sorunları çözebilme kabiliyeti göstermiştir.**

* **Kararından dönmemiş fedakâr ve vatansever bir şekilde hareket etmiştir.**

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

Erzurum Kongresi (23 Temmuz 1919)

- * Kazım Karabekir ve Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin çabalarıyla toplanan kongrenin amacı Doğu'da bir Ermeni Devleti kurulmasını engellemektir.
- * Mustafa Kemal Paşa, kongreyi hazırlayanlardan Kâzım Karabekir Paşa'nın daveti üzerine Sivas'tan ayrılarak Erzurum'a geçti.
- * Mustafa Kemal'in bütün yetkilerini kaybettiği o günlerde, ona en büyük desteği veren 15. Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir Paşa oldu.
- * Kâzım Karabekir Paşa, Mustafa Kemal ile görüşmesinde **"Ben ve kolordum, emrinizdeyiz."** diyerek ona desteğini açıkça ortaya koymuştur.

Toplanma Amacı Bakımından	Alınan Kararlar Bakımından
* Bölgeseldir. * Yereldir.	* Ulusaldır. * Millidir.

- * Erzurum, Sivas, Bitlis, Van ve Trabzon'u temsil etmek üzere 56 delegenin katıldığı kongreye, Mustafa Kemal başkanlık yapmıştır.

Erzurum Kongresi'nin Maddeleri ve Yorumları

- * Milli sınırlar içinde bulunan vatan, parçalanmaz bir bütündür, birbirinden ayrılamaz.
- * İlk kez **milli sınırlardan** bahsedilmiştir.
- * **"Vatanın bütünlüğü"** ilkesine vurgu yapılmıştır.
- * **Misak-ı Milli'nin (Milli Yemin)** temeli atılmıştır.
- * Tüm yurdu ilgilendiren bir karar almıştır. Erzurum Kongresi'nin aldığı kararlar bakımından **ulusal** olduğunu gösterir.
- * Yabancı işgal ve müdahalesine karşı Osmanlı Hükûmeti vazifesini yapamaz hâle gelirse millet topyekûn direnişe geçecek ve kendini savunacaktır.
- * Her türlü yabancı **işgal ve müdahalesine** karşı çıkılmıştır.
- * İşgallere karşı **Topyekûn direniş**, yani hep birlikte mücadele edileceğini gösterir.
- * Bu karar bütün bir milleti mücadeleye çağırdığı için kongrenin **ulusal** olduğunu gösterir.
- * Osmanlı Hükûmeti vatani koruyamaz ve istiklali sağlayamazsa geçici bir hükûmet kurulacaktır.
- * Osmanlı Hükûmeti'nin denetlenmesi amaçlanmıştır.
- * Yeni bir devlet kurulacağını göstermektedir.
- * Doğu Anadolu'yu temsil eden bir **Temsil Kurulu** seçilmiştir.

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

- * Kuvâ-yı Milliye'yi tek kuvvet olarak tanımak ve milli iradeyi hâkim kılmak esastır.
- * Kuvâ-yı Milliye'yi tek kuvvet olarak tanımak, yurdu düşmandan temizlemek için **silahlı mücadele** yapılacağını göstermektedir.
- * Milli iradeyi hâkim kılmak; yeni bir devlet kurulacağını ve yönetim sisteminin değiştirileceğini göstermektedir.
- * Milli iradenin hâkim olacağı yönetim sistemi **Cumhuriyet**'tir.
- * Hristiyan azınlıklara siyasi hâkimiyetimizi ve sosyal dengemizi bozacak ayrıcalıklar verilemez.
- * Yabancı devletlerin azınlıkları bahane ederek iç işlerimize karışmasının önüne geçilmesi amacı vardır.
- * Manda ve himaye kabul edilemez.
- * İlk kez manda ve himaye reddedilmiştir.
- * “Tam bağımsızlık” ilkesine vurgu yapılmıştır.
- * Mebusan Meclisinin hemen toplanması ve hükûmet işlerinin Meclis tarafından kontrol edilmesi gereklidir.
- * Osmanlı Hükûmeti'nin denetlenmesi amaçlanmıştır.
- * **Mebusan Meclisi**'nin hemen toplanması isteği; **milli iradeye** önem verildiğini göstergesidir.
- * Sömürge amacı olmayan dış yardımlar kabul edilecektir.
- * “Tam bağımsızlık” ilkesine vurgu yapılmıştır.

Aşağıdaki kararlar Erzurum Kongresi'nin bölgesel olarak yaptığı çalışmalardandır.

Erzurum Kongresi'nde Doğu'daki bütün yararlı cemiyetler birleştirildi.	Temsilcileri Doğu illerinden oluşan 9 kişilik bir Temsil Heyeti oluşturuldu.	Kongrede “Müslüman halkın bölgeden göç etmemesi” yönünde karar alınmıştır.
--	--	--

- * Wilson İlkelerine göre Türklerin çoğunlukta olduğu yerler Türklere verilecek ancak Türk egemenliğinde yaşayan diğer milletlere de kendi devletini kurma hakkı tanınacaktı. Bu yüzden ne olursa olsun Müslümanların yurdundan olmaması için bölgenin tamamen boşaltılmaması ve **demografik yapının** bozulmaması gerektiği ortaya konmuştur.

Demografi: İnsan nüfusunun yapı, gelişim ve dağılımını inceleyen bilim dalı.

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

Sivas Kongresi (4-11 Eylül 1919)

Mustafa Kemal'in Sivas Kongresi'nde Karşılaştığı Sorunlar

İtilaf Devletleri Sivas'ı işgal etmekle tehdidinde bulundu	İstanbul Hükûmeti kongreyi dağıtma ve Mustafa Kemal'i tutuklama emrini verdi.	Kongreye katılanlardan Amerikan mandasını isteyenler vardı.	Kongrenin başkanı kim olacağı konusunda tartışmalar yaşandı.
Ancak Sivas, işgal kuvvetlerine uzak bir şehirdi.	Bu girişim, halk Mustafa Kemal'i destekleyince başarısız oldu.	"Ya İstiklal ya ölüm!" parolası kabul edildi.	Kongreye başkan olarak Mustafa Kemal seçildi.

* Bu durum Mustafa Kemal'in karşılaştığı sorunları aşma becerisine sahip olduğunu gösterir.

* Tüm zorluklara rağmen kongre, 4-11 Eylül tarihleri arasında Sivas Lisesi'nde toplanmıştır. Kongreye yurdun çeşitli yerlerinden 38 delege katılmıştır.

Sivas Kongresi'nin Maddeleri ve Yorumları

* Sivas Kongresi'nde Erzurum Kongresi kararları temel alındı. Bu kararlar tüm ulusu kapsayacak şekilde genişletildi.

* Erzurum Kongresi kararlarının **"ulusal"** olduğunun kanıtıdır.

* Milli cemiyetler **"Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti"** adı altında birleştirildi.

* **"Bölgesel"** olarak kurulan cemiyetler **"ulusal"** hale getirilmiştir.

* Kurtuluş Savaşı'nın tek elden (tek merkezden) yönetilmesi kolaylaşmıştır.

* Milli Mücadele'de **"birlik ve beraberlik"** sağlanmıştır.

* Manda ve himaye fikri tekrar tartışıldı ve kesin olarak reddedildi.

* **"Tam bağımsızlık"** ilkesi kesin olarak benimsenmiştir.

* Temsil Heyetine yeni üyeler eklenerek 9'dan 16'ya çıkarıldı. Heyetin yetkileri, tüm yurdu kapsar hâle getirildi.

* Temsil Heyeti **"ulusal"** bir konuma kavuşmuştur.

* Mustafa Kemal, Temsil Heyeti Başkanı sıfatıyla bütün ulusu temsil yetkisine sahip **"ulusal bir lider"** olmuştur.

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

- * Temsil Heyeti, Ali Fuat Paşa'yı Batı Anadolu Genel Kuvayı Milliye Başkomutanlığına atadı.
- * Batı Cephesi'ndeki **"Kuvay-ı Milliye"** güçlerinin birliğini sağlama amacı vardır.
- * İleride kurulacak olan **"düzenli ordu"** için de önemli bir karardır.
- * Bu karar Temsil Heyeti'nin **yürütme yetkisini kullandığını, bir hükümet gibi çalıştığının gösterir.**
- * Milli Direniş'in ilk yayın organı olan **İrâde-i Milliye** (Milli İrade) adlı gazetenin çıkartılması sağlandı.
- * Temsil Heyeti'nin aldığı kararların halka duyurulması amaçlanmıştır.
- * Böylece halk, Milli Mücadele hakkında doğru bir şekilde bilgilenecek ve aydınlatılacaktı.

Amasya Görüşmeleri/ Protokolü (20- 22 Ekim 1919)

- * Temsil Heyeti, Sivas Kongresi'nden sonra Osmanlı Hükûmeti ile her türlü iletişimi kesmiştir. Baskılara dayanamayan Damat Ferit Hükûmeti istifa etmiştir.
- * Bu istifa Anadolu hareketinin (Temsil Heyeti'nin) İstanbul Hükûmeti'ne karşı kazandığı **ilk siyasi başarısıdır.** İstanbul Hükûmeti'nin, Anadolu üzerindeki otoritesi sarsılmıştır.
- * Damat Ferit'in istifasından sonra Milli Mücadele'ye daha ılımlı bakan Ali Rıza Paşa Hükûmeti kurulmuştur.
- * Ali Rıza Paşa, Mustafa Kemal ile görüşmesi için Bahriye Nazırı Salih Paşa'yı Amasya'ya göndermiştir.
- * Mustafa Kemal ile Salih Paşa arasında gerçekleşen bu görüşmelere **Amasya Görüşmeleri (Amasya Protokolü)** denir.
- * Ali Rıza Paşa Hükûmeti'nin kurulması ve Amasya Görüşmeleri, **Temsil Heyeti açısından siyasi başarıdır.**

Amasya Görüşmelerinde Ne Görüşüldü?

- * Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti, İstanbul Hükûmeti tarafından tanınacak.
- * İstanbul Hükûmeti, Temsil Heyetine bağımlı hale getirilmeye çalışılmıştır.
- * İstanbul Hükûmeti Erzurum ve Sivas kongrelerinin kararlarını kabul edecek.
- * İstanbul Hükûmeti, Temsil Heyetine bağımlı hale getirilmeye çalışılmıştır.
- * Türk yurdunun bağımsızlığı ve bütünlüğü korunacak.
- * Vatanın bütünlüğünü sağlamaya yöneliktir.
- * Milletin bağımsızlığını sağlamaya yöneliktir.

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

- * İstanbul Hükümeti'nin İtilaf Devletleri ile yapacağı barış görüşmelerine, Temsil Heyeti'nin de uygun gördüğü temsilciler gönderilecek.
- * İstanbul Hükümeti, Temsil Heyetine bağımlı hale getirilmeye çalışılmıştır.
- * Müslüman olmayan azınlıklara siyasi egemenlik ve toplumsal dengeyi bozucu haklar verilmeyecek.
- * Toplumsal eşitliği sağlamaya yöneliktir.
- * Manda ve himaye kesinlikle reddedilecek.
- * Tam bağımsızlığı sağlamaya yöneliktir.
- * Seçimler serbestçe yapılacak ve Meclis-i Mebusan derhal toplanacak.
- * Milli iradeyi hâkim kılma ve İstanbul Hükümeti'ni denetlemeye yönelik bir maddedir.
- * Meclis-i Mebusan İstanbul dışında daha güvenli bir yerde toplanacak.
- * İşgal güçlerinin kontrolündeki İstanbul güvenli olmadığından meclis toplansa da rahat çalışamazdı. İtilaf Devletleri'nin aleyhine bir karar alındığında meclis dağıtılabilir milletvekilleri tutuklanabilirdi. O yüzden meclisin daha güvenli bir yerde toplanılması istenmiştir.

Not: “Meclis güvenilir bir şehirde toplansın.” denilmesinin amacı, meclisin baskıdan uzak ve rahat karar alabilmesi içindir.

Not: Bu maddelerden sadece Mebusan Meclisinin toplanması ve seçimlerin serbestçe yapılması kararları Osmanlı Hükümeti tarafından kabul edilmiştir.

Not: Amasya Görüşmeleri ile Osmanlı Hükümeti, Milli Mücadele'nin ve **Temsil Heyetinin** hukuki/siyasi varlığını ilk kez resmen tanımış oldu.

Milli Mücadele Dönemi'nde Basın

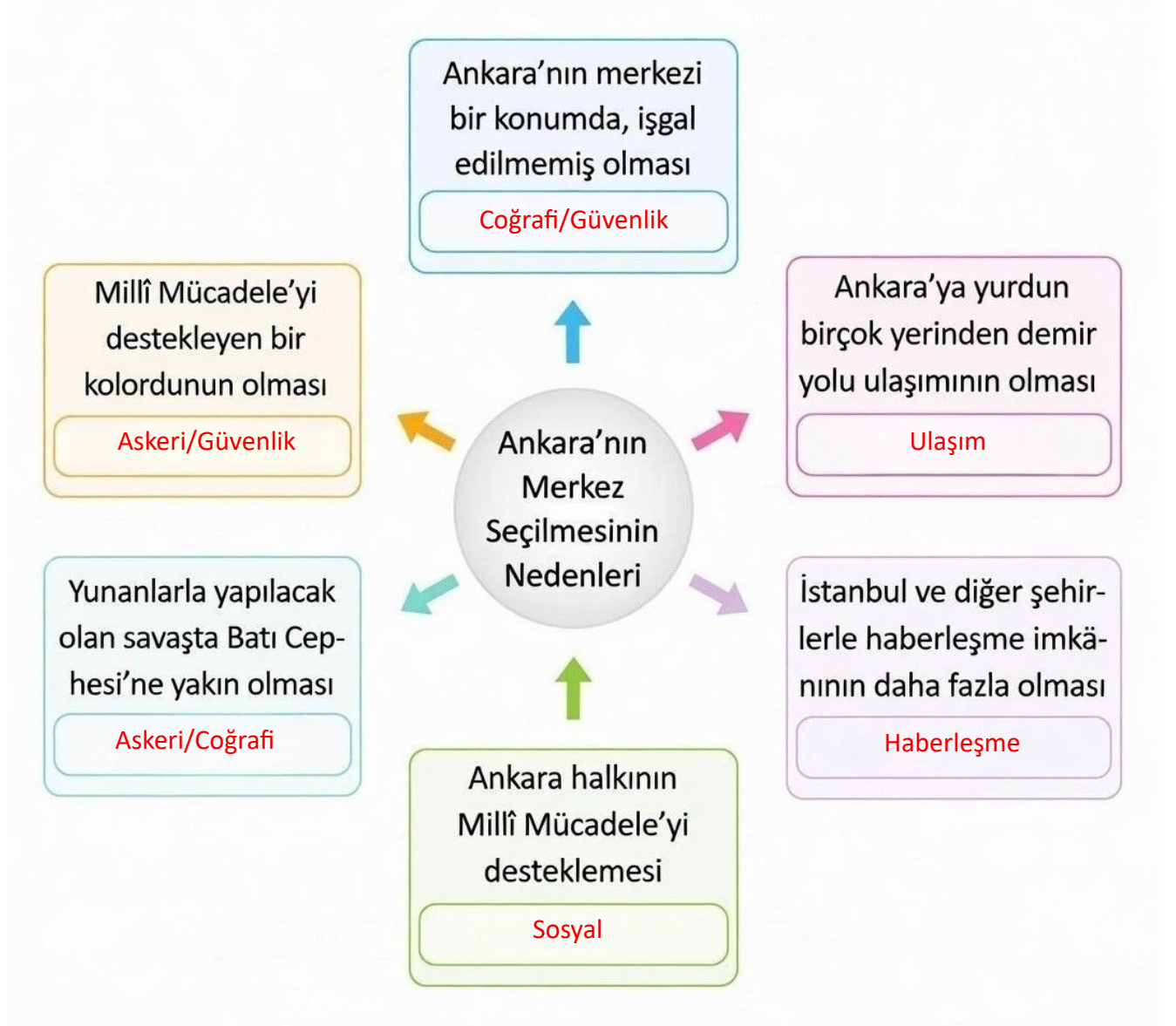
- * Halkın işgallere karşı doğru bilgilенmesini ve aydınlanmasını sağlamak
- * Halkın Milli Mücadele etrafında birleştirilmek ve harekete geçirilmek.
- * İtilaf Devletleri ve İstanbul Hükümeti'nin olumsuz propagandalarını önlemek
- * Kurtuluş Savaşı'nın haklılığını dünyaya duyurarak kamuoyu oluşturmak

“İrâde-i Milliye” gazetesi, Milli Mücadele'nin doğrudan sözcülüğünü yapan ilk gazete olmuştur.	Ankara'da, ulusal egemenliği yansıtan bir adla, “Hâkimiyet-i Milliye” gazetesi çıkarılmaya başlandı. Cumhuriyetin ilanından sonra “Ulus” adını aldı.	Halide Edip ve Yunus Nadi, öncülüğünde, Mustafa Kemal tarafından da desteklenen Milli Mücadele ile ilgili haberleri yurt içine ve yurt dışına doğru ve hızlı bir şekilde yaymak amacıyla 6 Nisan 1920'de “Anadolu Ajansı” kuruldu.
--	--	--

2. ÜNİTE: MİLLÎ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

Temsil Heyetinin Ankara'ya Gelişi (27 Aralık 1919)

* Meclis-i Mebusan'ın İstanbul'da toplanmasına karar verilince, Mustafa Kemal gelişmeleri daha yakından takip etmek için Temsil Heyeti ile Ankara'ya geldi. Milli Mücadele'ye destek veren Ankaralılar Mustafa Kemal'i ve Temsil Heyeti'ni coşkuyla karşıladı.



Notlarım

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

“Tam Bağımsızlık” ve “Ulusal Egemenlik” İlkeleri

Tam Bağımsızlık	Ulusal Egemenlik
Bir devletin ülkesi ve milletiyle yalnız kendi gücüne dayanması başka hiçbir güce bağımlı olmadan her alanda bağımsız yaşamasıdır.	Devlet yönetiminde egemenliği kullanma yetkisinin yalnızca millete ait olmasıdır. Millet bu yetkiyi seçtiği temsilciler aracılığıyla kullanır.
* Özgürlük * Hürriyet * İstiklal * Bayrak * Vatan	* Milli irade * Demokrasi * Cumhuriyet * Meclis * Seçim

Son Osmanlı Mebusan Meclisinin Toplanması (12 Ocak 1920)

* Amasya Görüşmeleri’nin sonucunda İstanbul Hükûmeti, Mebusan Meclisi’nin toplanması kararını almıştı. Bu nedenle ülkede seçimler yapıldı ve Meclis 12 Ocak 1920’de toplandı.

Not: Kanun-i Esasiye göre Meclis-i Mebusan’ın başkentte toplanması gerektiği için meclis İstanbul’da açılacaktır.

* Seçimleri %80 oranda Milli Mücadele yanlıları kazandı.

* Mustafa Kemal, Erzurum'dan milletvekili seçildi.

* Samsun’a çıkıştan seçimlerin yapıldığı ana kadar İtilaf Devletleri Milli Mücadele yanlıları için ciddi önlem almamıştır. **Bunun nedeni, Milli Mücadele’yi küçümsemeleridir.**

* Mustafa Kemal, kazanan vekilleri Ankara’da toplamış ve Mebusan Meclisi’nde şu istekleri kabul ettirmelerini istemiştir.

Kendisini Meclis-i Mebusan Başkanlığına seçmelerini istedi.	Mecliste Müdafaa-i Hukuk grubu kurarak ortak hareket etmelerinin önemini vurguladı.	Ayrıca kendilerine verdiği programın Misak-ı Milli olarak mecliste kabul edilmesi gerektiğini belirtti.
Amaç başkent işgal edilir, meclis dağılırsa başkan sıfatıyla meclisi istediği yerde toplayan bilmektir.	Amaç Milli Mücadele yanlılarının mecliste ortak hareket etmesini sağlamaktır.	Amaç Mebusan Meclisi’nin kararıyla Milli Mücadele’nin millet iradesine dayandığını ortaya koymak, Misakı Milli’yi Milli iradeye dayandırarak resmîyet kazandırmaktır.
Mustafa Kemal İstanbul’da olamadığı için başkan seçilememiştir. Reşat Hikmet Bey seçilmiştir.	Mecliste Müdafaa-i Hukuk yerine Felah-ı Vatan (Vatanın Kurtuluşu) adıyla grup kuruldu.	28 Ocak 1920’de yapılan gizli oturumda meclis, “Misak-ı Milli” kararlarını onayladı.

Not:

* Bu isteklerden sadece Misak-ı Milli kararları kabul edilmiştir. Diğer isteklerin kabul edilmemesi milletvekillerinden bazılarının hala saltanat ve hilafet yanlısı olduğunu gösterir.

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

Misak-ı Milli Kararları (28 Ocak 1920)

- * Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandığı sırada işgal edilmemiş olan Türk ve İslam çoğunluğunun bulunduğu bölgelerin tümü, ayrılmaz bir bütündür.
- * Milli sınırlar belirlenmiş ve ülke topraklarının bölünmez bütünlüğü vurgulanmıştır.
- * İşgal atındaki Arap halkları, özgürce verecekleri oylarla kendi geleceklerine kendileri karar vermelidir. (Referandum / Halk oylaması)
- * Wilson İlkeleri'nden "Türk egemenliğinde yaşayan diğer milletlere de devlet kurma ve kendi kendini yönetme hakkı tanınacak." ilkesine uyulmuştur.
- * Kendi istekleriyle ana vatana katılmış olan Kars, Ardahan ve Batum için gerekirse tekrar halk oylaması yapılabilir. (Referandum / Halk oylaması)
- * Bölgede Türkler çoğunlukta olduğu için tekrar halk oylaması yapılmasında sakınca görülmemiştir.
- * Batı Trakya'nın durumu, orada yaşayan halkın serbestçe verecekleri oylarla belirlenmelidir. (Referandum / Halk oylaması)
- * Bu bölgede de Türkler çoğunlukta olduğu için halkoylaması ile bölgenin ülke topraklarına bağlanması amaçlanmıştır.
- * İstanbul şehri ve Marmara'nın güvenliği sağlanmalıdır. Boğazların dünya ticaretine açılmasına Osmanlı Devleti ile ilgili devletler birlikte karar vereceklerdir.
- * İstanbul'un ve boğazların güvenliği sağlanmaya çalışılmıştır.
- * Tam bağımsızlığın sağlanabilmesi için milli ve ekonomik gelişmemizi engelleyen her türlü siyasi, adli ve mali sınırlamalar kaldırılmalıdır.
- * Tam bağımsızlık ilkesine vurgu yapılmıştır. Kapitülasyonlara karşı çıkmıştır.
- * Azınlıkların hakları, yabancı devletlerdeki Müslümanların da aynı haklardan yararlanmaları şartı ile tanınacak ve sağlanacaktır.
- * Uluslararası eşitlik (Uluslararası denklik) ilkesi benimsenmiştir.
- * Osmanlı Devleti'nin Misak-ı Milli'ye göre çizilen sınırları içerisine düşen pay miktarınca Osmanlı borçları da ödenebilir.

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

İstanbul'un İşgali (16 Mart 1920)

* Misak- Milli kararlarının Mebusan Meclisi'nde kabul edilmesi İtilaf Devletlerini rahatsız etti. Başta İngilizler olmak üzere İtilaf Devletleri, Misak- Milli kararlarının geri alınması için Hükûmete baskı yaptılar.

* Bununla yetinmeyen İtilaf Devletleri 16 Mart 1920'de İstanbul'u resmen işgal ettiler. **Ulusal egemenliği** zorla ortadan kaldırmak için Mebusan Meclisini basıp milletvekilleri ve aydınları tutukladılar.

Not:

* **Mebusan Meclisi'nin dağıtılması İtilaf Devletleri'nin Türk halkının iradesini yani milli iradeyi yok saydığını gösterir.**

* İstanbul'un işgali, Mustafa Kemal'in **"Meclis-i Mebusan İstanbul dışında daha güvenli bir yerde toplanmalı."** görüşünü haklı çıkarmıştır.

* **Mustafa Kemal'in ileri görüşlü olduğunu gösterir.**

* İtilaf Devletleri **"İşgal geçicidir, amacımız saltanat makamını güçlendirmektir. Ancak Anadolu'da isyanlar devam ederse İstanbul Türklerden alınacaktır."** ifadelerini kullanarak bir bildiri yayınladı.

* **İstanbul'un işgalinin Türk halkı üzerinde yaratacağı etkiyi azaltmak.**

* **Türk halkına korku ve gözdağı vererek milli direniş hareketini kırmak.**

İstanbul'un İşgaline Karşı Temsil Heyeti ve Mustafa Kemal'in Tepkisi

* İşgale sessiz kalan İstanbul Hükûmeti ile bütün haberleşmeler kesildi.

* İşgalin Anadolu'ya yayılmasını engellemek için **Geyve-Ulukışla demir yolu tahrip edildi.**

* İstanbul'da tutuklanan Türk subaylara karşılık Anadolu'daki bazı İtilaf Devleti subayları tutuklandı.

* Ankara'da yeni bir meclisin toplanması için hazırlıklara başlandı.

İstanbul'un İşgalinin Sonuçları

* İstanbul Hükûmeti'nde değişiklikler yaşanmıştır.

* Temsil Heyeti'nin İstanbul Hükûmeti ile iletişimi tekrar kesmiştir.

* Mebusan Meclisi kapatılmış, **Milli irade yok sayılmıştır.**

* Bazı milletvekilleri tutuklanarak Malta adasına sürgüne gönderilmiştir.

* İstanbul Hükûmetine güven azalırken Milli mücadeleye güven artmıştır.

* Ankara'da yeni bir meclisin açılmasına ortam oluşturmuştur. (TBMM)

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

Büyük Millet Meclisi'nin Açılması (23 Nisan 1920)

Mustafa Kemal, Kolordu komutanlarına ve valilere yolladığı telgraflarda;

- * Anadolu'da tek yetkili makam Temsil Heyeti'dir.
- * Ankara'da olağanüstü yetkilere sahip bir meclis toplanacaktır.
- * Bunun için mebus seçimleri yeniden yapılacaktır.
- * Mebusan Meclisi'nden kaçabilen mebuslar da yeni meclise katılabilecektir.

Not:

* Mebusan Meclisi'nden kaçabilen mebuslar da yeni mecliste katılabilecektir maddesi halkın iradesine yani Milli iradeye sahip çıkıldığını gösterir.

* Yapılan seçimlerden sonra, 23 Nisan 1920'de, Ankara'da, Hacı Bayram Camisinde kılınan Cuma namazının ardından dualar eşliğinde Büyük Millet Meclisi açıldı.

* En yaşlı üye **Şerif Bey** başkanlığında açılan meclisin öncelikli amaçları, **ulusal güçleri birleştirmek, düzenli orduyu oluşturmak, Misak-ı Milli hedefini gerçekleştirmektir.**

“İlk Meclis, milletvekillerinin sosyoekonomik ve kültürel özellikleri, yani yaşları, eğitim düzeyleri, meslekleri ve geldikleri yerler itibarıyla tam bir ‘Milli Meclis’ kimliğindeydi. Okul sıralarında; kılıkları, giysileri, yaşları, görgüleri çok değişik, beyaz sarıklı, aksakallı hocalar; pırıl pırıl üniformalı genç subaylar, yazma veya şal sarıklı aşiret beyleri; külahlı ağalar ve kavuklu çelebiler, Avrupa'daki yüksek öğrenimlerini bitirip yeni dönmüş, Batı kültürüyle yetişmiş gençler yan yana oturuyordu.”

Not:

* Toplumun her kesiminden üyeler olduğu için çoğulcu (çok sesli), halkçı ve demokratik bir meclistir.

Büyük Millet Meclisi'nin Açılması ile;

- * Temsil Heyeti'nin görevi sona ermiştir.
- * Ülke yönetimi ile ilgili kararlar artık buradan alınacaktır.
- * Yönetimde anlayışı değişmiş; yönetme yetkisi halka geçmiştir.
- * Ulusal egemenliğe dayanan yeni devletin temeli atılmıştır.

Notlarım

.....

.....

.....

.....

.....

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

Mustafa Kemal'in Meclise Verdiği Önerge

24 Nisan'da yapılan başkanlık seçiminden sonra Meclis Başkanı seçilen Mustafa Kemal meclise bir önerge vermiştir.

* Hükümet kurmak zorunludur.

* Bu karar, Büyük Millet Meclisi'nin "kurucu meclis" olduğunu gösterir.

* Kurucu meclis, yeni bir devlet kuran, anayasa yapan meclistir.

* Geçici olduğu bildirilerek bir hükümet başkanı tanımak ya da padişah vekili ortaya çıkarmak uygun değildir.

* Meclisin sürekli olacağını ve kararlarında bağımsız olacağını gösterir.

* Mecliste yoğunlaşan ulusal iradenin yurt alın yazısına doğrudan doğruya el koymasını kabul etmek temel ilkedir.

* Vatanın ve milletin geleceği hakkında kararı yine milletin kendisi verecektir.

* Büyük Millet Meclisinin üstünde bir kuvvet yoktur.

* Bu kararlar İstanbul Hükûmeti yok sayılmıştır.

* Meclis, yasama ve yürütme yetkilerini kendinde toplar.

* "Güçler Birliği" ilkesi benimsenmiştir.

* Savaş durumunda olduğumuz için kararların hızlı alınabilmesi amaçlanmıştır.

* Meclisten seçilecek ve vekil olarak görevlendirilecek bir kurul hükümet işlerine bakar. Meclis başkanı bu kurulun da başkanıdır.

* "Meclis Hükûmeti" sistemlerinin benimsendiği vurgulanmıştır.

* Padişah ve halife baskı ve zordan kurtulduğu zaman, meclisin düzenleyeceği yasal ilkeler içinde durumunu alır.

* Birlik beraberliğin bozulmaması için bu şekilde karar alınmıştır. Çünkü mecliste padişah ve halife yanlısı milletvekilleri de vardır.

Not: I. TBMM'de siyasi partilere de yer verilmemişti sebep; birlik ve beraberliğin bozulmasına engel olmaktır.

Notlarım

.....

.....

.....

.....

.....

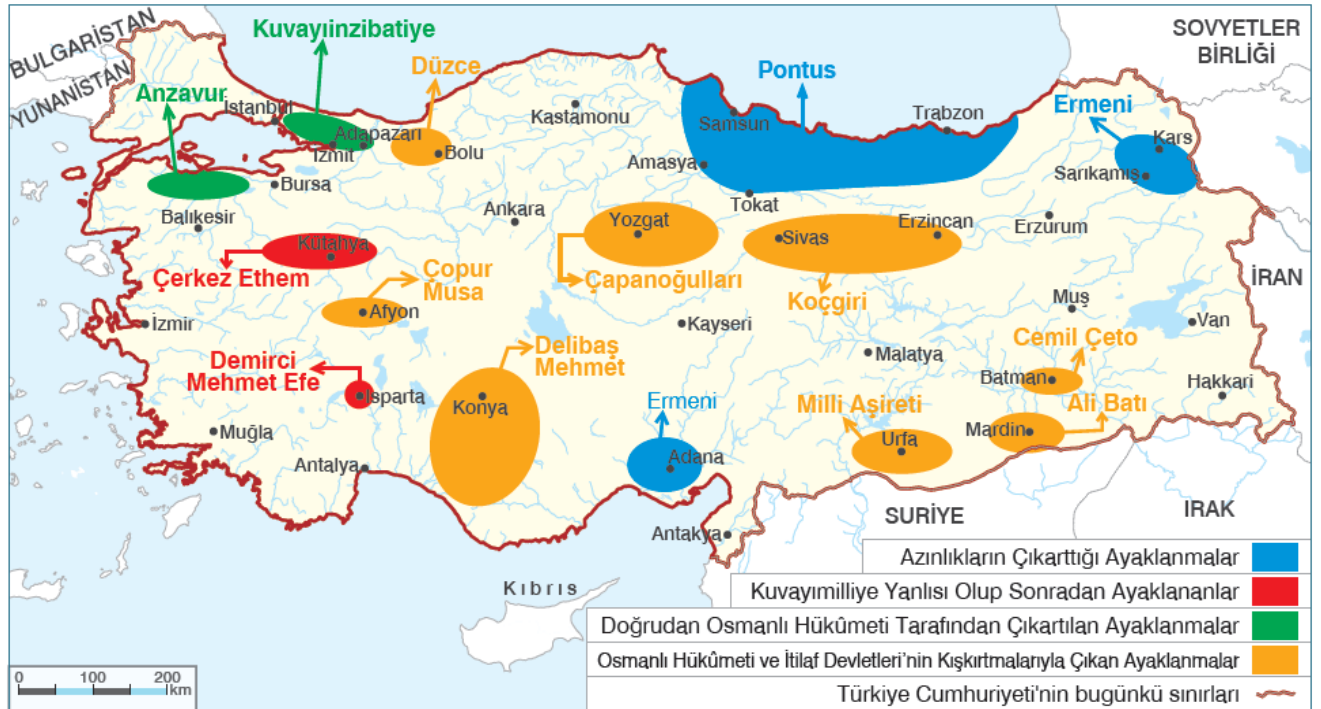
2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

İlk Meclisin Özellikleri

Yasama, yürütme ve yargı yetkilerini kendi bünyesinde toplamıştır. (Güçler Birliği İlkesi)	Olağanüstü Yetkilere Sahip Meclis
Milli Mücadele'yi başlatan ve yöneten bir meclis olarak tarihî bir görev gerçekleştirmiştir	Savaş Meclisi
Yeni bir devletin temelini atmış, 20 Ocak 1921'de " Teşkilat-ı Esasiye Kanunu " adı verilen anayasayı hazırlamıştır.	Kurucu Meclis
Hükûmet işleri meclis içinden seçilecek bir heyet tarafından yürütülecektir. Meclis başkanı bu heyetin de başkanıdır.	Meclis Hükümet Sistemi
Üyeleri Türk milletvekillerinden oluşmuş, azınlıklara yer verilmemiştir.	Milli/Ulusçu Meclis
TBMM'nin üyeleri seçimle belirlenmiş ben her kesimden temsilci meclise girebilmiştir.	Demokratik Meclis
1 Kasım 1922'de halifelikle saltanatı birbirinden ayırdı ve Osmanlı saltanatını kaldırdı.	İnkılapçı/İhtilalci Meclis

- * 23 Nisan 1920'de TBMM'nin açılması ile yeni Türk devleti kurulmuştur.
- * TBMM'nin öncelikli amacı, vatanın bütünlüğünü korumak ve milletin bağımsızlığını sağlamaktır.
- * İstanbul'un dışında Ankara'da da yeni bir hükûmet kurulmasıyla iki başlı bir yönetim ortaya çıkmıştır.

Büyük Millet Meclisi'ne Karşı Çıkarılan Ayaklanmalar



2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

Büyük Millet Meclisi'ne Karşı Çıkarılan Ayaklanmalar

Rum ve Ermeniler Tarafından Çıkarılan Ayaklanmalar	Rum ve Ermeni azınlıkların, kargaşa ortamından yararlanarak bağımsız devlet kurmak amacıyla çıkardıkları isyanlardır.	* Ermeni ayaklanması * Rum ayaklanması
Bazı Kuvayı Milliye Liderleri Tarafından Çıkarılan Ayaklanmalar	TBMM'nin kurduğu düzenli orduya katılmak ve emir altına girmek istemeyen Kuvayı Milliye liderlerinin çıkardıkları isyanlardır.	* Çerkez Ethem (Kütahya) * Demirci Mehmet Efe (Denizli)
Doğrudan İstanbul Hükümeti Tarafından Çıkarılan Ayaklanmalar	Ayaklanmaların çıkmasında Anadolu halkı üzerindeki otoritesini kaybeden İstanbul Hükümeti'nin kıskırtmaları başlıca etken olmuştur.	* Ahmet Anzavur * Kuvayı İnzibatiye (Halifelik Ordusu) Ayaklanması
İstanbul Hükümeti ve İtilaf Devletleri Tarafından Çıkarılan Ayaklanmalar	Halkın dini duygularını istismar ederek Milli Mücadele'yi engellemek için çıkarılan ayaklanmalardır.	* Bolu, Düzce, Hendek, Adapazarı * Delibaş Mehmet (Konya) * Koçgiri (Sivas ve Erzincan) * Çapanoğulları (Yozgat) * Çopur Musa (Afyon) * Milli Aşireti (Urfa), * Cemil Çeto (Batman) * Ali Batı (Mardin)

İsyanlar Karşısında Meclisin Aldığı Önlemler

* İstanbul Hükümeti'nin yayımladığı fetvaya karşılık Ankara müftüsü Rıfat Efendi öncülüğünde 150 müftünün imzasıyla Milli Mücadele'yi destekleyen bir fetva çıkartıldı. **(Dini)**

* Daha Büyük Millet Meclisi açılmadan önce 6 Nisan 1920'de "Anadolu Ajansı" kuruldu. Böylece halkın doğru ve hızlı haber alarak bilgilendirilmesi amaçlanmıştır.

Not: Anadolu Ajansı'nın kurulması ayaklanmaların bastırılmasında basın yayın kuruluşlarından faydalandığı gösterir. **Ayrıca Milli Mücadele lehine kamuoyu oluşturulmak istenmiştir.**

* Ayaklanmaları bastırmak için Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nu çıkarttı. Bu kanun ile meclisin otoritesi artmıştır **(yasama yetkisi)**

Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nun Maddeleri

* Ülkeyi yabancı devlet güçlerinden kurtarmak ve saldırıları önlemek amacıyla yönelik kurulan Büyük Millet Meclisi'ne karşı düşünce veya uygulamalarıyla veya yazdıkları yazılarla muhalefet ve bozgunculuk edenler vatan haini sayılırlar.

* **Amaç isyanları sona erdirmek veya Büyük Millet Meclisi otoritesini, gücünü ve saygınlığını arttırmaktır.**

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

* Olağanüstü ve aceleyi gerektiren durumlarda zanlının yakalandığı yerdeki ceza mahkemesi de yargılama yapmaya ve karar vermeye yetkilidir.

* Bu madde ile yargılamaların hızlandırılması amaçlanmıştır.

* İsyanlara katılmayanlar hakkında kasten suçlamalarda bulunanlar, iddia ettikleri suçun cezası ile cezalandırılır.

* Bu madde ile haksız suçlamalara engel olmak amaçlanmıştır.

* Hıyaneti Vataniye Kanunu'na uymayanları cezalandırmak amacı ile İstiklal Mahkemeleri kuruldu. Bu mahkemelerde milletvekilleri de görev aldı. **(Yargı yetkisi)**

Not:

* Hıyanet Vataniye Kanunu'nun çıkarılmasında ki amaç kanunlara ve hukuk kurallarına göre hareket etmektir

* TBMM'nin isyancıları kanun çerçevesinde cezalandırması **hukuk devleti** özelliğinin göstergesidir.

* Ayrıca, Büyük Millet Meclisi'nde askerlikten kaçmayı önlemek için **"Firariler Kanunu"** çıkarıldı.

Ayaklanmaların Sonuçları

* Ayaklanmalar Büyük Millet Meclisi'ni uzun süre uğraştırdı.

* Başta Yunanlar olmak üzere işgalci güçlerin Anadolu'daki ilerleyişini kolaylaştırdı.

* Bazı ayaklanmalar milletin birlik ve beraberliğine zarar verdi.

* Boşuna silah ve cephane kullanıldı. Boşuna kardeş kanı döküldü.

* Milli Mücadele sürecinin uzamasına, düşmanın yurttan atılmasının gecikmesine neden oldu.

* Ayaklanmaları bastıran Büyük Millet Meclisi, Anadolu'da otoritesini artırdı.

Notlarım

.....

.....

.....

.....

.....

2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

Sevr Barış Antlaşması (10 Ağustos 1920)

Sevr Barış Antlaşması Neden Geç İmzalandı?

ALMANYA	AVUSTURYA	BULGARİSTAN	MACARİSTAN	OSMANLI DEVLETİ
Versay Antlaşması	Saint Germain Antlaşması	Nöyi Antlaşması	Trianon Antlaşması	Sevr Antlaşması
28 Haziran 1919	10 Eylül 1919	27 Kasım 1919	4 Haziran 1920	10 Ağustos 1920

* İtilaf Devletleri'nin en son Osmanlı ile barış antlaşması imzalarının temel nedeni Osmanlı topraklarını kendi aralarında paylaşmak konusunda yaşadıkları anlaşmazlıktır.

* İtalya'nın San Remo şehrinde toplanan İtilaf Devletleri bir barış taslağı hazırlayıp Osmanlı Devleti'ni Paris Barış Konferansı'na resmen davet ettiler (22 Nisan 1920).

* San Remo'da alınan kararlar Paris'te Osmanlı temsilcisi Tefik Paşa'ya bildirildi.

* Osmanlı yöneticileri, çok ağır şartlar taşıyan bu antlaşmayı başlangıçta reddetseler de artan baskılar sonucu imzalamak zorunda kaldılar.

* Yunanlılar, Balıkesir, Bursa ve Edirne'ye; İngilizler de Bandırma ve Mudanya'ya asker çıkardılar.

* İtilaf Devletleri işgalleri genişleterek Osmanlı Devleti'ne gözdağı vermiş ve antlaşmanın imzalanması için baskı yapmıştır.

Saltanat Şûrası'nın Toplanması

* İstanbul Hükûmeti, "Tamamen yok olmaktansa İstanbul ve Anadolu'da küçük fakat yine de bir devlet olarak kalmak daha iyidir." düşüncesindeydi.

* Misak- Milli 'ye aykırı olan bu düşünce, Padişah Vahdeddin'in çağrısıyla İstanbul'da toplanan Saltanat Şûrasında kabul edildi.



2. ÜNİTE: MİLLİ UYANIŞ BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

Sevr Barış Antlaşması (10 Ağustos 1920)

Sınırlar	Siyasi Maddeler
▪ Güneydoğu Anadolu, Çukurova, Lübnan ve Suriye Fransa'ya, ▪ Doğu Trakya, Batı Anadolu ve Ege Adaları Yunanistan'a, ▪ Arabistan ve Irak İngiltere'ye, ▪ Güneybatı Anadolu (Antalya, Konya, Muğla), İtalya'ya verilecektir. *Egemenlik haklarına ve bağımsızlık ilkesine aykırıdır. *Vatanın bütünlüğü ilkesine aykırıdır.	• İstanbul, Osmanlı Devleti'nin başkenti olarak kalacak, ancak Osmanlı Devleti şartlara uymazsa İstanbul Türklerin elinden alınacak. * Başkentin güvenliği tehlikeye girdi. • Boğazlar, uluslararası bir komisyon tarafından yönetilecek, tüm devletlerin gemilerine açık olacak. *Egemenlik haklarına ve bağımsızlık ilkesine aykırıdır. • Azınlıklara geniş haklar verilecek *Avrupalı devletler Osmanlı iç işlerine karışmak istiyor. *Egemenlik haklarına ve bağımsızlık ilkesine aykırıdır • Doğu Anadolu'da iki yeni devlet kurulacak. *Misak-ı Milli'ye aykırıdır. *Vatanın bütünlüğü ilkesine aykırıdır.
Askeri Maddeler	Ekonomik Maddeler
• Askerlik zorunlu olmayacak. • Osmanlı ordusu 50.700 kişiye indirilecek ve ordu ağır silahlardan arındırılacak. • Deniz gücü sınırlı olacak ve küçük bir donanma oluşacak. *Osmanlı Devleti savunmasız bırakılmak istenmiştir.	• Kapitülasyonlar yeniden yürürlüğe girecek ve bu kapitülasyonlardan bütün devletler yararlanacak. * Ekonomik bağımsızlığa aykırıdır. • Osmanlı Devleti savaş tazminatı ödeyecek. * Osmanlı savaş suçlusu olarak görülmüştür.

Not: Sevr Antlaşması hukuken geçersiz bir anlaşmadır. Kanun-i Esasi'ye göre bir anlaşmanın geçerli olabilmesi için Mebusan Meclisi tarafından onaylanması gerekiyordu. Oysa Misak- Milli Kararları sonrasında Mebusan Meclisi kapatılmıştı.

Not: Sevr Antlaşması uygulanamamıştır çünkü;

*** İtilaf Devletleri arasındaki görüş ayrılıkları yaşanmış**

*** TBMM anlaşmayı onaylamamış**

*** Milli Mücadele başarılı olmuştur.**

3. ÜNİTE: MİLLİ DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!

Doğu ve Güney Cepheleeri



Doğu Cephesi	Güney Cephesi	Batı Cephesi
Ermenilerle savaşıldı.	Fransızlarla savaşıldı.	Yunanlarla savaşıldı.
Kazım Karabekir Paşa önderliğinde Osmanlı'dan kalan düzenli ordu TBMM adına savaştı.	Düşmana karşı yerel halkın oluşturduğu sivil silahlı direniş güçleri olan Kuvâ-yı Milliye savaştı.	İlk önce Kuvâyı Milliye güçleri ile mücadele başlasa da TBMM'nin kurduğu düzenli ordu bu cephede savaştı.
3 Aralık 1920'de imzalan Gümrü Barış Antlaşması ile Doğu Cephesi kapandı.	1921 yılında imzalanan Ankara Antlaşması ile Güney Cephesi kapandı.	Mudanya Ateşkes Antlaşmasının imzalanması ile Batı Cephesi kapandı.

A) Doğu Cephesi

- * Doğu Cephesi'nde TBMM, Ermenilerle savaştı.
- * TBMM adına 15. Kolordu Komutanı Kazım Karabekir savaştı.
- * Savaşı Türk ordusu kazandı.
- * Savaş, Gümrü Barış Antlaşması ile sona erdi.

Not: Doğu Cephesi, Milli Mücadele'nin TBMM tarafından ilk açılan cephesidir.

Not: Doğu Cephesi, Milli Mücadele'nin ilk kapanan cephesidir.

Not: Savaşı Türk ordusu kazandığı için bu zafer, TBMM'nin ilk askeri başarısıdır.

Doğu sınırımızın güvence altına alınması diğer cephelere nasıl bir katkı sağlamış olabilir?

- * Doğu Cephesi kapandığı için buradaki askeri birliklerin bir kısmı Batı Cephesi'ne kaydırılmıştır.

3. ÜNİTE: MİLLİ DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!

İsmet Bey'in (İnönü) Doğu Cephesi'nde kazanılan zaferden sonra Kâzım Karabekir Paşa'ya yazdığı mektup: "Sevgili Kardeşim! Şark Harekâtı bizi ve davamızı ihya etti. O kadar sıkılmış idik, o kadar daralmış idik ki nefes alacak bir korunağa ihtiyacımız vardı. Allah'ın yardımıyla bunu büyük bir zaferle sen başardın. Sen, milletimize daha büyük hizmetler edeceksin. Allah seni milletimize bağışlasın."

* İsmet Paşa, bu mektupta, bu zaferin halk üzerindeki **psikolojik etkisine** vurgu yapmıştır.

Gümrü Antlaşması (3 Aralık 1920)

* Antlaşmaya göre, Ermeniler işgal ettikleri yerlerden çekilecek, Kars ve çevresi Türklere verilecek;

* Bu madde TBMM'nin **toprak kazandığını** kanıtlar.

* Ermenistan, **Misak- Milli 'yi kabul eden ilk devlet** olmuştur.

* Aras Nehri ve Çıldır gölüne kadar uzanan hat Doğu sınırı olarak çizilecek;

* Ermeniler **Doğu Anadolu'daki** isteklerinden vazgeçmiştir.

* Ülkemizin **Doğu sınırları** belirlenmeye başlamıştır.

* Ermenistan Hükûmeti Sevr Antlaşması'nı ve Türkiye'nin çıkarlarına uygun olmayan diğer antlaşmaları kabul etmeyecek;

* Ermenistan, **Sevr'i kabul etmeyen ilk devlet** olmuştur.

* Sevr Antlaşması **uluslararası alanda geçersiz** sayılmıştır.

* Türkiye'deki Ermenilerle, Ermenistan'daki Müslümanlar diğer yurttaşlar gibi eşit haklardan yararlanacak;

* **Uluslararası eşitlik** ya da **devletler arası denklik** sağlanmıştır.

* İki ülke arasında en erken vakitte diplomatik ilişkiler kurulacak. Ermenistan saldırıya uğrar ve yardım isterse, Türkiye ona askeri yardımda bulunacak;

* Uluslararası ilişkiler, **diplomatik yöntemle** sağlanmıştır.

* Sorunların **dostluk ve iş birliği** ile çözülmesi amaçlanmıştır.

* Ermenistan silah ithal etmeyecek ve asker sayısı azaltılacak. Her iki taraf birbirinden savaş ödeneği istemeyecek;

* Ermenistan'ın ordu ve silahlanmasına **kısıtlama** getirilmiştir.

* Karşılıklı olarak **savaş tazminatı** istenmemiştir.

Gümrü Barış Antlaşması'nın Önemi

* Doğu Cephesi kapandı.

* TBMM'nin ilk siyasi başarısıdır.

* Sevr'i reddeden, TBMM'yi tanıyan ve Misak- Milli 'yi kabul eden ilk devlet Ermenistan oldu.

3. ÜNİTE: MİLLİ DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!

B) Güney Cephesi

* TBMM, Fransa ve Ermenilerle savaştı.

* **Bu cephede düzenli bir ordu savaşmamıştır.**

* Kuvâ-yı Milliye denilen halk güçleri savaşmıştır. TBMM, sadece az sayıda subay ve silah yardımı göndermiştir.

* Bu cephede halk kendi kurtuluşunu sağlayacaktır.

* Güney Cephesi'nde sırasıyla kurtarılan şehirler;

• **Antep**> Şahin Bey/ Karayılan> 1921> Gazi ünvanı

• **Maraş**> Sütçü İmam/ Rıdvan Hoca> 1923> Kahraman ünvanı

• **Urfa**> Yüzbaşı Ali Saip> Şanlı ünvanı

* Bu cephede halk,

* **Vatanseverlik**

* **Milliyetçilik**

* **Bağımsızlık** duygularıyla hareket etmiştir.

* Başarısız olan Fransızlar, Batı Cephesi'nde Yunanların başarılı olmasını beklemeye geçtiler.

* Batı Cephesi'nde Yunanlar başarısız olunca Sakarya Savaşı'ndan sonra imzalanan **1921 Ankara Antlaşması ile bu cephe kapanacaktır.**

Not: Batı Cephesi'nde kazandığımız askeri zaferler Güney Cephesi'ni olumlu etkilemiştir.

Ankara Antlaşması'nın Önemi

* Güney Cephesi kapandı.

* Hatay hariç bütün güney topraklarımız kurtarılmıştır.

* İlk defa bir İtilaf Devleti Sevr'deki haklarından vazgeçmiş ve Misak- Milli 'yi tanımıştır.

Notlarım

.....

.....

.....

.....

3. ÜNİTE: MİLLİ DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!

C) Batı Cephesi

Kuvâ-yı Milliye'den Düzenli Orduya Geçiş

- * Kuvâ-yı Milliye düşmanı yurttan atacak güçte değildi. Sadece yavaşlatıyordu.
- * Askeri bir düzen ve disiplinden yoksundu. Birlikte hareket etmiyordu.
- * Bazı Kuvâ-yı Milliyeciler ihtiyaçlarını halktan zorla karşılıyordu. Bu durum halkın huzurunu bozuyordu.
- * Bazı Kuvâ-yı Milliye liderleri ise başına buyruk davranıyor ve hukuksuz işler yapıyordu.
- * 24 Ekim 1920 tarihinde Yunanlılara karşı yapılan Gediz Taarruzu'nda alınan yenilgi, Milli Mücadele'nin Kuvâ-yı Milliye birlikleriyle sürdürülemeyeceğinin göstergesidir.
- * Tüm bu gelişmelerden sonra Kuvâ-yı Milliye'ye kaldırılarak, düzenli orduya geçilme kararı alınmıştır.

Batı Cephesi Muharebeleri

6 - 10 OCAK 1921	23 MART - 1 NİSAN 1921	10 - 24 TEMMUZ 1921	23 AĞUSTOS - 13 EYLÜL 1921	26 - 30 AĞUSTOS 1922
Birinci İnönü Muharebesi ✓	İkinci İnönü Muharebesi ✓	Kütahya- Eskişehir Muharebesi X	Sakarya Meydan Muharebesi ✓	Büyük Taarruz Başkomutanlık Meydan Muharebesi ✓

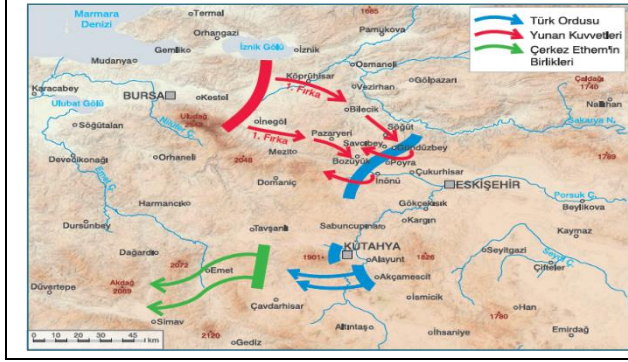
1) Birinci İnönü Savaşı

Birinci İnönü Muharebesi	Subay	Er	Tüfek	Hafif Makineli Tüfek	Ağır Makineli Tüfek	Top
Türk Ordusu	417	8.500	6000	18	47	28
Yunan Ordusu	472	15.816	12.500	270	80	72

Yunanlar

Düzenli orduya katılmayı reddeden Çerkes Ethem'in isyanından yararlanmak,	Eskişehir'i ele geçirip Ankara'ya ulaşmak	TBMM'yi baskı altına alarak Sevr Antlaşmasını onaylatmak ve	Düzenli ordunun daha fazla güçlenmesinin önüne geçmek istiyorlardı.
Bu amaçlar için Bursa üzerinden harekete geçtiler.			

3. ÜNİTE: MİLLİ DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!



- * Yunan ordusunun taarruzuyla başlayan savaşı Türk ordusu kazandı.
- * Türk direnişini aşamayan Yunan kuvvetleri geri çekilmek zorunda kaldı.
- * Savaştan kısa bir süre sonra Çerkez Ethem ayaklanması da bastırıldı.
- * Birinci İnönü Zaferi, yeni kurulan düzenli ordunun ilk askerî başarısı oldu.

Birinci İnönü Muharebesi'nin Sonuçları

Ulusal Sonuçları (İç Politika)	Uluslararası Sonuçları (Dış Politika)
* Bu zaferle TBMM halkın güvenini kazandı. * Düzenli orduya katılanların sayısı artmaya başladı. * Albay İsmet Bey generallik rütbesine yükseldi. * 20 Ocak 1921'de Teşkilat-i Esasi kabul edildi. * 12 Mart 1921'de İstiklal Marşı kabul edildi.	* 1 Mart 1921'de Afganistan ile dostluk antlaşması yapıldı. * 12 Mart 1921'de Londra Konferansı yapıldı. * 16 Mart 1921'de Sovyet Rusya ile Moskova Antlaşması yapıldı.

Şifre

T -eşkilat-i Esasi
A -fganistan ile Dostluk Antlaşması
L -ondra Konferansı
İ -stiklal Marşı
M -oskova Antlaşması

Teşkilat-ı Esasiye Kanunu (20 Ocak 1921)

- * Milli Mücadele devam ederken TBMM, yeni Türk Devleti'nin ilk anayasası olan Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nu kabul etti.
- * Bir devletin kuruluş aşamasında anayasa yapan meclise "**Kurucu Meclis**" denilmektedir.

Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun Özellikleri

- * Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.
- * **Milli egemenlik ilkesi doğrultusunda yaşanan bir gelişmedir.**
- * Yasama ve yürütme yetkileri TBMM'ye aittir.
- * **Güçler Birliği/ Kuvvetler Birliği ilkesi benimsenmiştir.**
- * **Amaç hızlı karar alabilmektir.**

3. ÜNİTE: MİLLİ DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!

* Türkiye Devleti, Büyük Millet Meclisince yönetilir.

* Yeni bir devlet olduğunun kanıtıdır.

* Meclis başkanı hükümetinde başkanır.

* Meclis hükümeti sisteminin benimsendiğini gösterir.

Not:

* Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nda temel hak ve özgürlüklere yer verilmemiştir.

* Bunun sebebi savaş zamanında hazırlanmış olmasıdır.

Londra Konferansı (21 Şubat - 12 Mart 1921)

* İtilaf Devletleri savaşla elde edemediklerini, masa başı oyunları ile gerçekleştirmek amacı ile Londra Konferansı'nı düzenlemiştir.

Londra Konferansı'na Katılanlar	
Türk Milleti Adına	İtilaf Devletleri
* TBMM (Bekir Sami Bey) * Osmanlı Hükûmeti (Tevfik Paşa)	* İngiltere * İtalya * Fransa * Yunanistan

* İtilaf Devletleri önceleri TBMM'yi konferansa davet etmek istememişler, sadece Osmanlı Hükûmetini davet etmişlerdi.

* İtilaf Devletleri TBMM'nin siyasi varlığını diplomatik açıdan yani siyasi olarak tanımak istememişlerdir.

* Gelen tepkiler üzerine İtilaf Devletleri Osmanlı Hükûmetini ve TBMM Hükûmetini ayrı ayrı davet ettiler.

* Amaç; konferansa İstanbul Hükûmeti ve TBMM Hükûmeti'ni birlikte çağırarak iki hükûmet arasındaki anlaşmazlıklardan yararlanıp istedikleri kararların alınmasını sağlamaktır.

* Mustafa Kemal konferanstan bir sonuç çıkmayacağını biliyordu. Ama yine de konferansa katılmanın faydalı olacağını düşündü.

* Sonuç alınmayacağını bilmemize rağmen katılma nedenimiz;

* TBMM'nin siyasi varlığının resmen tanınmasını sağlamak

* İşgallerin haksızlığını ve Misak-ı Milli'yi dünya kamuoyuna duyurmak

* "Türkler barış istemiyorlar." şeklinde olumsuz propagandanın önüne geçmek

Önemli: Londra Konferansı ile İtilaf Devletleri, TBMM'nin varlığını resmen kabul ettiler. **TBMM adına diplomatik bir başarıdır.**

3. ÜNİTE: MİLLİ DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!

Türk-Afgan Dostluk ve İş Birliği Antlaşması (1 Mart 1921)

- * İki devlet birbirinin bağımsızlığını tanıyacaktır.
- * TBMM'yi ve Misak-ı Milli'yi tanıyan ilk Müslüman ülke Afganistan olmuştur.
- * Taraflardan biri saldırıya uğrarsa diğeri öbürüne yardım edecektir.
- * Uluslararası eşitlik prensibine uyulmuştur.
- * İki ülke arasındaki bağları güçlendirmek amacı ile Türkiye, Afganistan'a subay ve öğretmen gönderecektir.

Öğretmen göndermesi: Eğitim

Subay göndermesi: Askeri

Moskova Antlaşması (16 Mart 1921)

- * TBMM ile Sovyet Rusya arasında **ortak düşmana** karşı birlikte hareket etmek amacı ile yapılan bir antlaşmadır.

Antlaşmanın Maddeleri ve Yorumları

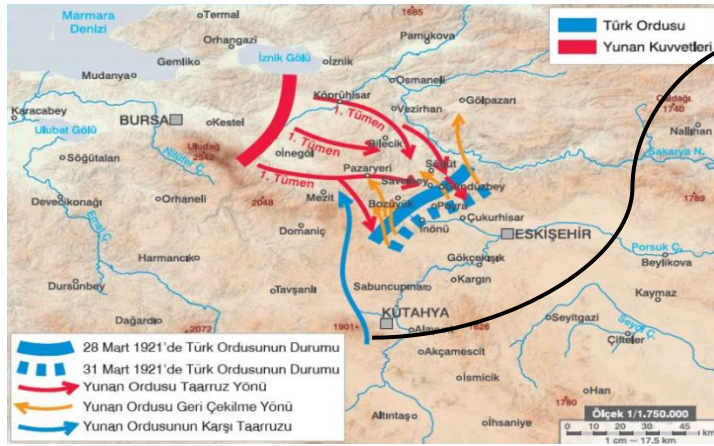
- * Taraflardan birinin tanımadığı antlaşmayı diğeri de tanımayacaktır.
- * Dış politikada birlikte hareket edileceğini gösterir.
- * Sovyet Rusya Sevr Antlaşması'nı reddeden ilk Avrupalı devlet olmuştur
- * Osmanlı ile Çarlık Rusya'sı arasında imzalanan tüm antlaşmalar geçersiz sayılacaktır.
- * İki devlette de rejim değişikliği yaşandığını gösterir.
- * Rusya, TBMM ve Misak-ı Milli'yi tanıyacaktır.
- * Sovyet Rusya, Misakı Milli ve TBMM'yi tanımıştır.
- * İki ülke, mali konularda yardımlaşacaktır. Kapitülasyonlar kaldırılacaktır.
- * Ekonomik bağımsızlığı sağlamak ve ekonomik alanda yardımlaşma amaçlanmıştır.
- * Kars ve Ardahan TBMM'ye; Batum Gürcistan'a verilecektir.
- * Batum'un Gürcistan'a verilmesi Misakı Milli'den taviz verildiğini gösterir.
- * Misakı Milli'den verilen ilk taviz Batum'dur.

3. ÜNİTE: MİLLİ DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!

İkinci İnönü Savaşı

İkinci İnönü Muharebesi'nin Nedenleri

- * Yunanlıların Birinci İnönü Savaşı'nın moral bozukluğunu ortadan kaldırmak istemesi
- * TBMM'nin askerî açıdan daha fazla güçlenmesini engellemek düşüncesi
- * İtilaf Devletlerinin güvenine layık olduklarını göstermek istemesi
- * TBMM'nin Londra Konferansı'nda Sevr Antlaşması'nı kabul etmemesi
- * Yunanlıların Ankara'yı alarak TBMM'ye Sevr Antlaşması'nı silah zoruyla kabul ettirmek istemesi
- * İsmet Paşa komutasındaki Türk ordusu ile Yunanlar arasında yapılan savaşı Türk ordusu kazandı.



Not: Not: Bu savaştan sonra ordumuz Aslıhanlar ve Dumlupınar'da Yunanlara saldırsalar da başarısız oldu.

*** Bu durum ordumuzun taarruz gücüne ulaşmadığını gösterir.**

İkinci İnönü Muharebesi'nin Sonuçları

- * Halkın düzenli orduya güveni ve TBMM'ye karşı bağlılığı daha da arttı.
- * İtilaf Devletleri arasındaki görüş ayrılıklarını artırdı. İtalya, işgal bölgelerini boşaltma kararı aldı.
- * Zonguldak'taki birliklerini çeken Fransa, TBMM Hükûmeti ile anlaşma zemini aramaya başladı.
- * İngilizlerin Yunanlara olan güveni sarsıldı.
- * İngiliz sömürgesindeki Hintli Müslümanlar Milli Mücadele'yi desteklemeye ve İngilizlere sorun çıkarmaya başladılar.

Not: Mustafa Kemal, İsmet Paşa'ya bir telgraf çekerek "Siz orada sadece düşmanı değil, milletin makûs (kötü) giden talihini de yendiniz." sözünü bu savaştan sonra söylemiştir.

- * Mustafa Kemal, bu telgrafında, İkinci İnönü Zaferi'nin halk üzerindeki **psikolojik** etkisine vurgu yapmıştır.

Notlarım

.....

.....

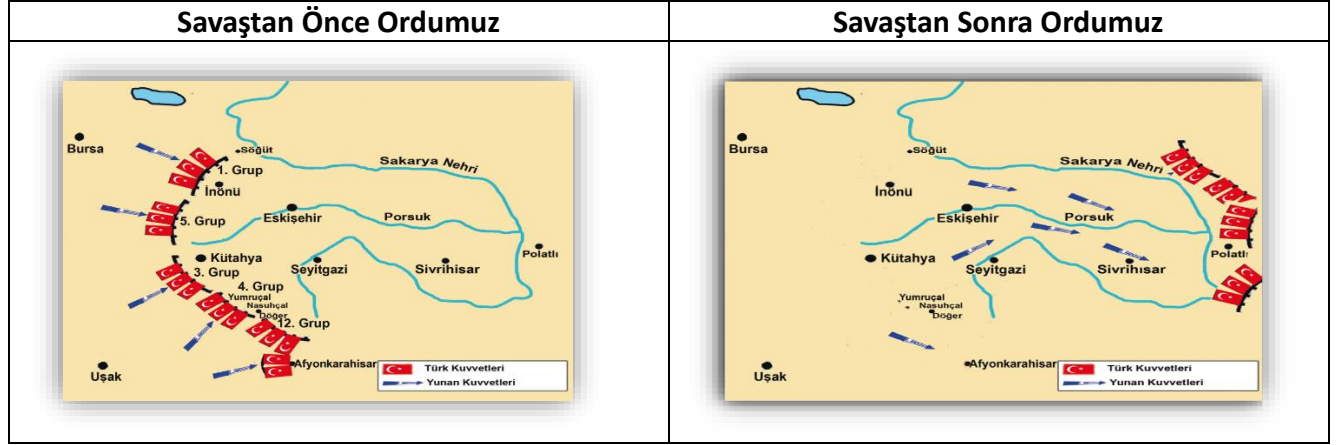
.....

.....

3. ÜNİTE: MİLLİ DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!

3) Kütahya Eskişehir Muharebeleri

- * İnönü muharebelerinin intikamını almak, Ankara'yı işgal edip TBMM'yi dağıtmak ve Sevr'i kabul ettirmek için Yunanlılar, büyük bir ordu ile saldırıya geçti.
- * Türk kuvvetleri ile Yunan kuvvetleri arasında yapılan bu muharebeleri Yunanlar kazandı.
- * Ordumuz, Mustafa Kemal'in emriyle Sakarya Nehri'nin doğusuna çekildi.



Mustafa Kemal, orduyu Sakarya Nehri'nin doğusuna çekerek;

- * Ordunun daha fazla kayıp vermesini önleyerek toparlanmasını sağlamak.
- * Düşmanı ikmal noktası İzmir'den uzaklaştırıp, Anadolu'nun içlerine çekmek.
- * Düşmanla arasında doğal bir engel oluşturmak.

Kütahya - Eskişehir Muharebelerinin Sonuçları

- * Düzenli ordu, Yunan ordusu karşısında ilk kez yenildi.
- * Halkın TBMM'ye ve düzenli orduya güveni sarsıldı; asker kaçağı sayısı arttı.
- * TBMM'de Mustafa Kemal'e muhalefet arttı; liderliği tartışılmaya başladı.
- * Düzenli ordudan tekrar Kuvâ-yı Milliye'ye geçme tartışmaları yaşandı.
- * Meclisin Ankara'dan Kayseri'ye taşınması fikri gündeme geldi.

Notlarım

.....

.....

.....

.....

.....

3. ÜNİTE: MİLLİ DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!

Mustafa Kemal'e Başkomutanlık Yetkisinin Verilmesi (5 Ağustos 1921)

- * Savaşın kaybedilmesinin ardından mecliste Başkomutanlık Yasası çıkarıldı. Bu yasayla TBMM'nin sahip olduğu tüm yetkiler ve Başkomutanlık üç aylık süreyle Mustafa Kemal'e verildi.
- * Milli egemenlik anlayışına aykırı olan Başkomutanlık Yasası'nın çıkarılmasındaki **amaç hızlı karar almaktır.**
- * Mustafa Kemal, **Erzurum Kongresi öncesinde** 8 Temmuz 1919'da askerlik mesleğinden istifa etmişti.
- * 5 Ağustos 1921'de çıkarılan **Başkomutanlık Yasası** ile askerlik mesleğine tekrar döndü.

Maarif (Eğitim) Kongresi

- * Kütahya-Eskişehir Muharebeleri devam ederken Ankara'da daha önceden planlanan Maarif (Eğitim) Kongresi'nin ertelenmesi gündeme gelmiştir.
- * Ancak kalkınmanın akıl ve bilim önderliğinde gerçekleştirileceğine inanan Mustafa Kemal **"Cehaletle savaş, düşmanla savaşmaktan daha az önemli değildir."** diyerek Maarif Vekili Hamdullah Suphi Bey'in erteleme önerisini kabul etmeyip kongreye katılmıştır.
- * Mustafa Kemal "Şimdiye kadar takip olunan tahsil ve terbiye usullerinin milletimizin gerileme tarihinde en önemli bir etken olduğu kanaatindeyim. Onun için bir milli terbiye programından bahsederken, **eski devrin batıl inançlarından ve doğuştan sahip olduğumuz özelliklerle hiç ilgisi olmayan yabancı fikirlerden, Doğu'dan ve Batı'dan gelebilen tüm etkilerden tamamen uzak, milli ve tarihî özelliğimizle uyumlu bir kültür anlıyorum.**" diyerek;
- * **Mustafa Kemal, bu sözüyle Milli ve çağdaş bir eğitimin gerekliliğini vurgulamıştır.**

Kongrenin Sonuçları

- * Yeni Türk Devleti'nin eğitim politikaları belirlenmiştir.
- * **Milli ve çağdaş** eğitimin temelleri atılmıştır.
- * Maarif, eğitim anlamına gelmektedir. Maarif Kongresi, Kütahya Eskişehir Muharebeleri sırasında toplanmıştır.
- * Bu kongrenin toplanması Mustafa Kemal'in eğitime verdiği önemi göstermektedir.

Not:

- * **Bu kongrenin ertelenmemesiyle topluma, Milli Mücadele'nin zafere ulaşacağı mesajı verilmiştir.**

3. ÜNİTE: MİLLİ DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!

Tekalif-i Milliye Emirleri

* Milli Mücadele'nin dönüm noktalarından olan Sakarya Meydan Muharebesi öncesi Başkomutan Mustafa Kemal, ordunun ihtiyaçlarını karşılamak ve orduyu Sakarya Savaşı'na hazırlamak için meclisin kendisine verdiği yetkiyi kullanarak "Milli Yükümlülük" anlamına gelen on maddeden oluşan Tekâlif-i Milliye Emirlerini yayımladı. Bu emirlerle ordunun silah, cephane, yiyecek, içecek, kıyafet ve ulaşım aracı gibi ihtiyaçları karşılanmak istenmiştir.

Her ilçede bir Tekâlif-i Milliye Komisyonu kurduruldu. Önemli! TBMM yürütme yetkisini kullanmıştır.	Amaç, Tekalif-i Milliye Emirlerinin uygulanabilmesini sağlamak ve bu emirler doğrultusunda yapılan çalışmaların düzenli olarak yürütebilmektir.
Yurtta her ev birer kat çamaşır, birer çift çorap ve çarık hazırlayıp Tekâlif-i Milliye Komisyonuna teslim edecekti.'	Giyecek
Tüccarın ve halkın elinde bulunan çamaşırlık bez, pamuk, yün, kumaş vs. stoklarından %40'ına, bedeli sonradan ödenmek üzere el konuldu.	Giyecek
Eldeki buğday, saman, un, arpa, fasulye vs. stoklarından yine %40'ına, bedeli sonradan ödenmek üzere el konuldu.	Yiyecek
Halkın elindeki taşıt araçlarıyla, yüz kilometrelik bir uzaklığa kadar, ayda bir defa olmak üzere, parasız askerî ulaşım yapılmasını mecbur tutuldu.	Ulaşım ve taşıma
Ordunun giyimine ve beslenmesine yarayan bütün sahipsiz mallara el koyulmuştur.	Giyecek ve yiyecek
Halkın elinde bulunan savaşta işe yarar bütün silah ve cephanenin üç gün içinde teslimini istendi.	Silah ve cephane
Benzin, yağ, vazelin, telefon makinesi vs. stoklarının yüzde kırkına el konuldu.	Savaşın kazanılmasında en küçük şeylerin bile dikkate alınması gerektiğini göstermektedir.
Demirci, marangoz, dökümcü vs. ustaların adlarıyla birlikte sayılarını ve durumlarını tespit edilmiştir.	Bu emir, cephe gerisinde orduya yaptıkları işlerle hizmet edebilecek meslek sahiplerini belirlemek amacıyla çıkarılmıştır.
Halkın elinde bulunan dört tekerlekli yaylı araba ve kağrı arabalarının hayvanlarıyla birlikte %20'sine el konulmuştur.	Ulaşım ve taşıma

Not: Tekalif-i Milliye Emirleri;

* Birlik, beraberlik, bağımsızlık ruhu, yardımlaşma, dayanışma

* Fedakârlık(özveri), vatanseverlik ve topyekûn mücadele örneğidir.

Not: Bu yardımlarla ordunun **lojistik ihtiyaçları** halk tarafından karşılanmıştır.

Lojistik destek: Bir işin devam etmesi için gerekli ihtiyaçların sağlanması.

3. ÜNİTE: MİLLİ DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!

Sakarya Meydan Muharebesi

* 15 Ağustos'ta Yunan kralı Konstantin, ordularına "Ankara'ya!" emrini verdi. Yunanlar son bir saldırı ile Milli Mücadele'nin merkezini ele geçirmek, savaşı tamamen bitirmek istiyorlardı.

* 14 Ağustos 1921'de ilerlemeye başlayan Yunanlar, Sakarya Nehri'nin birkaç yerinden geçerek 23 Ağustos'tan itibaren Türk kuvvetleriyle karşılaştı. 100 kilometrelik bir cephe üzerinde taarruza başlayan Yunan kuvvetleri Polatlı'ya kadar ilerledi.

* Savaşta, yedisi tümen komutanı olmak üzere 350 subay şehit düşmüş, 800 subay yaralanmıştır. Bu nedenle Sakarya Savaşı "**Subay Savaşı**" olarak adlandırılır.

* "**Hatt-ı müdafaa yoktur, sath-ı müdafaa vardır ve o sath bütün vatandır.**" sözü savaşın gidişatını değiştirmiş ve Mustafa Kemal'in askeri dehasını bir kez daha gözler önüne sermiştir.

Hat: Çizgi

Sath: Alan

* Bu savaşta ordumuz; cephe (hat) savunması değil, alan (sath) savunması yapmıştır.

Sakarya Muharebesi'nde Türk ordularının Başkomutanı Mustafa Kemal Paşa idi.	Lider
Mustafa Kemal Paşa, atından düşerek yaralandığı hâlde savaşı cephe karargâhından idare etti.	Vatansever
Savaşın en kritik anında savaş tarihine "topyekûn savaş" olarak geçen tarihî emrini vererek Yunanlar lehine görünen savaşı tersine çevirdi.	Askeri zekâ, yetenek, deha

Sakarya Muharebesi'nin Sonuçları

Ulusal Sonuçları (İç Politika)	Uluslararası Sonuçları (Dış Politika)
* Sakarya Zaferi ile Türk milletin TBMM'ye ve orduya güveni ve bağlılığı artmıştır. Savaşın kazanılacağına olan umut güçlenmiştir. * Bu savaş Yunan ordusunun son taarruzu; Türk ordusunun ise son savunmasıdır. * 1683 Viyana Kuşatmasından beri süren geri çekiliş bu savaşla sona ermiştir. Türk ordusu taarruza geçmiştir. * TBMM, 19 Eylül 1921 tarihinde Mustafa Kemal Paşa'ya "Gazilik" unvanı ve "Mareşallik" rütbesi verilmiştir.	* Kafkas Cumhuriyetleri ile Sovyet Rusya öncülüğünde Kars Antlaşması yapılmış; Doğu Cephesi'nin durumu netleşmiştir. * II. İnönü Savaşı'ndan sonra işgal ettiği yerlerden çekilmeye başlayan İtalya bu zaferden sonra tamamen ülkemizi terk etmiştir. * Fransa ile Ankara Antlaşması yapılmış; bu antlaşmayla Güney Cephesi kapanmıştır. * 22 Ekim 1921'de İngiltere ile esir değişimi antlaşması yapılmış ve Malta'da sürgünde bulunan Türk esirler kurtarılmıştır. * 2 Ocak 1922'de Ukrayna ile Dostluk Antlaşması imzalanmıştır.

Not: Askeri alanda kazanılan zaferler, siyasi (diplomatik) zaferlere ortam hazırlamıştır.

Not: Sakarya Muharebesi, Türk Ordusu'nun yaptığı son savunma savaşıdır.

3. ÜNİTE: MİLLİ DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!

Kars Antlaşması (13 Ekim 1921)

- * Kafkas ülkeleri ile (Azerbaycan, Gürcistan, Ermenistan) Kars Antlaşması imzalandı.
- * Kars Antlaşması ile bugünkü doğu sınırimız kesin olarak çizildi

Ankara Antlaşması (20 Ekim 1921)

- * Sakarya Savaşı'nda Yunan taarruzunu kırmamız üzerine Fransa barış istemiştir. Batı Cephesi'ndeki kazandığımız askeri başarı, Güney Cephesi'ni de etkilemiştir.

Ankara Antlaşması'nın Sonuçları

- * TBMM ile Fransa arasında savaş durumu sona erecektir.
- * İlk defa bir işgalci devlet, TBMM'yi resmen tanımıştır.
- * Türklere karşı İtilaf Devletleri arasındaki birlik parçalanmıştır.
- * Fransız birlikleri, **Hatay dışında** işgal ettikleri Türk şehirlerinden çekilecektir.
- * Fransa, Misak-ı Milli'yi tanıyan ilk İtilaf devleti olmuştur.
- * Hatay dışında, Suriye sınırimız belirlenmiştir.
- * Hatay, Misak-ı Milli'den verilen ikinci tavizdir.
- * Çoğunluğu Türklerden oluşan Hatay'ın, kültürel alanda özerkliği (serbestliği) korunacak, Türkçe resmi dil olacaktır.
- * Hatay'da yaşayan Türklerin, tarihsel, sosyal ve kültürel hakları korunmaya çalışılmıştır.
- * Süleyman Şah'ın türbesinin bulunduğu "Caber Kalesi" Türk toprağı sayılacak burada Türk askeri ve bayrağı olacaktır.
- * "Caber Kalesi" Türkiye'nin kendi sınırları dışında kalan tek toprağıdır.

Not: Doğı Cephesi'nden sonra Güney Cephesi'nin de kapanması ile buradaki birlikler de Batı Cephesi'ne kaydırılmıştır.

3. ÜNİTE: MİLLİ DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!

Büyük Taarruz (Başkomutanlık Meydan Muharebesi)

* Sakarya Zaferi'nden sonra Türk ordusu hemen taarruza geçmek yerine yaklaşık bir yıl beklemiştir. Bu durum TBMM'de tartışmalara yol açmış; Mustafa Kemal Paşa'nın liderliğine karşı muhalefet artmıştır.

Büyük Taarruz	Subay	Er	Tüfek	Hafif Makineli Tüfek	Ağır Makineli Tüfek	Top	Uçak
Türk Ordusu	8.659	199.283	100.352	2.025	839	340	3
Yunan Ordusu	6.564	218.000	83.000	3.113	1.280	418	50

Türk Ordusunun Taarruz Hazırlıkları

- * Doğu ve Güney Cephesi'ndeki birlikler Batı Cephesi'ne kaydırıldı.
- * Orduya taarruz (saldırı) eğitimi verildi. Ordudaki asker sayısı artırıldı.
- * Ordunun yiyecek giyecek ve silah ihtiyacı için halktan yardımlar toplandı.
- * Mustafa Kemal'e TBMM tarafından verilen Başkomutanlık yetkisi sınırsız uzatıldı.
- * İtalya, Fransa ve Sovyetler Birliği'nden silahlar satın alındı.
- * Yapılan hazırlıkları belli etmemek; rehavet içindeymiş izlenimi vermek için ordu birlikleri arasında futbol turnuvaları düzenlenmiş ve çay partileri verilmiştir. Mustafa Kemal Paşa bu süreçte gizlice bir araya geldiği ordu komutanlarıyla taarruz planı yapmıştır.
- * **Mustafa Kemal** önderliğinde büyük bir **gizlilik** içerisinde yürütülen **taarruz hazırlıkları** tamamlanmış ve **26 Ağustos 1922 Cumartesi** sabahı, saat **05.30'da Kocatepe'de** Türk topçularının ateşiyle **Büyük Taarruz** başlamıştır.
- * Dumlupınar'daki savaşı Başkomutan Mustafa Kemal Paşa yönetti. Bu savaş, tarihimize **"Başkomutanlık Meydan Muharebesi"** olarak geçti.
- * Mustafa Kemal'in **"Ordular ilk hedefiniz, Akdeniz'dir. İleri!"** emrini alan ordumuz Eskişehir, Kütahya, Afyon, Uşak, Manisa ve 9 Eylül'de İzmir'i Yunan işgalinden kurtardı.
- * 2 Eylül'de Yunan komutanı Trikopis ve çok sayıda Yunan askeri esir alındı.

Büyük Taarruz ile;

- * Milli Mücadele'nin askeri safhası bitmiştir.
- * Yunanlar Anadolu'dan atılmıştır.

Dikkat: Sadece Anadolu'daki Yunanlar gitti. Tüm ülkedekiler gitmedi. Çünkü Doğu Trakya'da Yunan işgali devam etmektedir.

- * İtilaf Devletleri ateşkes teklifinde bulunmuş ve **Mudanya Ateşkes** Antlaşması imzalanmıştır.
- * Anadolu'nun Türk yurdu olarak kalacağı ispatlandı.
- * Fevzi Çakmak, **Mareşal** rütbesi almıştır.

3. ÜNİTE: MİLLİ DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!

Şifrelerle Batı Cephesi Muharebelerinin Sonuçları

I. İNÖNÜ ➤	T A L İ M	* Teşkilatı Esasiye Kanunu * Afganistan ile Dostluk Antlaşması * Londra Konferansı * İstiklal Marşı * Moskova Antlaşması
II. İNÖNÜ ➤		* Fransa Zonguldak'taki birliklerini geri çekme kararı aldı. * İtalya, işgal bölgelerini boşaltma kararı aldı. * Fransa, TBMM Hükûmeti ile anlaşma zemini aramaya başladı. * İngiltere, elindeki Türk esirlerin bir kısmını serbest bırakmıştır.
KÜTAHYA ESKİŞEHİR ✗		* Düzenli ordu, Yunan ordusu karşısında ilk kez yenildi. * Halkın TBMM'ye ve düzenli orduya güveni sarsıldı; asker kaçağı sayısı arttı. * TBMM'de Mustafa Kemal'e muhalefet arttı; liderliği tartışılmaya başladı. * Düzenli ordudan tekrar Kuvâ-yı Milliye'ye geçme tartışmaları yaşandı. * Meclisin Ankara'dan Kayseri'ye taşınması fikri gündeme geldi.
SAKARYA ➤	E K A M U	* Esir Değişimi * Kars Antlaşması * Ankara Antlaşması * Mustafa Kemal Paşa'ya "Gazilik" unvanı ve "Mareşallik" rütbesi verilmiştir. * Ukrayna ile Dostluk Antlaşması imzalanmıştır.
BÜYÜK TAARRUZ ➤		* Batı Anadolu Yunan işgalinden tamamen kurtarılmıştır. * Milli Mücadele'nin askeri safhası başarıyla tamamlanmıştır. * Türk ordusunun kesin zaferi nedeniyle İtilaf Devletleri TBMM'ye ateşkes teklifinde bulunmuşlar, bunun sonucunda da Mudanya Ateşkes Antlaşması imzalanmıştır. * Anadolu'nun Türk yurdu olarak kalacağı ispatlandı. * Fevzi Çakmak, Mareşal rütbesi almıştır.

Notlarım

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ÜNİTE: MİLLİ DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!

Mudanya Ateşkes Antlaşması (11 Ekim 1922)

* Yunanların yenilmesi, Türk ordusunun boğazlara doğru taarruza geçmesi, İngiltere'nin yardım alamaması ve Mustafa Kemal'in diplomatik çabaları İtalya ve Fransa'nın ateşkes için İngiltere'yi ikna etmesi ile Bursa'nın Mudanya ilçesinde ateşkes antlaşmasının imzalanmasına ortam hazırladı.

* **Antlaşmayı imzalayanlar:**

TBMM Adına	İtilaf Devletleri
* İsmet Paşa	* General Harrington (İngiliz), * General Charpy (Fransız) * General Mombelli (İtalyan).

* Mudanya Mütarekesi'ne Yunan temsilciler katılmamış Mudanya açıklarında bir İngiliz gemisinde haklarında çıkacak kararı beklemişlerdir.

Yunanistan'ı İngiltere'nin temsil etmesinden nasıl bir sonuç çıkarıyorsunuz?

* Bu durum, Yunanistan'ın İngiltere tarafından hem desteklendiğini hem de kullanıldığını gösterir.

* Yunanistan, İngiliz çıkarlarına hizmet etmiştir.

Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın Sonuçları

* Türk ve Yunan silahlı kuvvetleri arasındaki çarpışmalar durdurulacaktır.

* Kurtuluş Savaşı'nın askeri safhası sona ermiştir.

* Barış görüşmelerinin yapılmasına zemin hazırlanmıştır.

* Doğu Trakya, Meriç ırmağına kadar 15 gün içinde boşaltılarak; 30 gün içinde TBMM'ye bırakılacaktır.

* Doğu Trakya, savaşıma gerek kalmadan kazanılmıştır.

* Diplomatik/Siyasi olarak başarılı olduğumuzu gösterir.

* İstanbul ile Boğazlar ve çevresi TBMM'ye bırakılacaktır.

* İstanbul ile Boğazlar ve çevresi, savaşıma gerek kalmadan kazanılmıştır.

* İstanbul'un TBMM'ye bırakılmasıyla İstanbul Hükûmeti siyasi ve hukuki olarak yok sayılmıştır.

* Diplomatik/Siyasi olarak başarılı olduğumuzu gösterir.

Notlarım

.....

.....

3. ÜNİTE: MİLLİ DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!

* TBMM'ye devredilen yerlerde güvenliğin sağlanması için ulusal jandarma güçleri gönderilecektir. Bu güçler subaylar da dâhil olmak üzere 8000 kişi olacaktır.

* TBMM'yi, askeri alanda kısıtlayan bir maddedir.

* Bu madde bağımsız ve egemen devlet anlayışına ters düşer.

* İtilaf Devletleri askerleri barış yapılıncaya kadar İstanbul'da kalacaktır.

* Savaşın tekrar başlama olasılığının devam ettiğini gösterir.

* Bu madde de bağımsız ve egemen devlet anlayışına ters düşer.

Antlaşmanın Önemi

* Osmanlı Devleti'nin başkenti olan İstanbul'un TBMM'ye verilmesi, **Osmanlı Devleti'nin hukuken yok sayıldığının göstergesidir.**

* Milli Mücadele'nin askeri dönemi bitti, diplomasi dönemi başladı.

* **İstanbul, Boğazlar ve Doğu Trakya**, savaş yapılmadan kurtarıldı.

* Bu antlaşma, Milli Mücadele'nin Türk zaferiyle sonuçlandığını gösteren ilk diplomatik belgedir.

* Batı emperyalizmine karşı kazanılan zafer, Lozan Barış Antlaşması'nın yapılmasına zemin hazırladı.

Not: Bu antlaşmadan sonra İngiltere'de hükümet değişikliği olmuş Lloyd George Hükümeti istifa etmiş, yerine Andrew Bonar Law Hükümeti kurulmuştur. **Bu TBMM adına, uluslararası alanda siyasi bir zaferdir.**

Not:

Osmanlı Devleti'nin fiilen sona ermesi	Mondros Ateşkes Antlaşması
Osmanlı Devleti'nin hukuken sona ermesi	Mudanya Ateşkes Antlaşması
Osmanlı Devleti'nin resmen sona ermesi	Saltanatın kaldırılması

TBMM'yi Taniyan İlk Devletler

TBMM'yi taniyan ilk devlet	Ermenistan
TBMM'yi taniyan ilk Müslüman devlet	Afganistan
TBMM'yi taniyan ilk Avrupalı devlet	Sovyet Rusya
TBMM'yi taniyan ilk İtilaf Devleti	Fransa

Notlarım

.....

.....

.....

3. ÜNİTE: MİLLİ DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!

Türkiye'nin Tapu Senedi Lozan Antlaşması

Lozan Barış Antlaşması'nın İmzalanma Nedenleri

- * Yunanlıların kesin olarak yenilmesiyle savaşa devam edecek gücünün kalmaması
- * TBMM Hükûmeti ile İtilaf Devletleri arasında Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması
- * İstanbul, Boğazlar ve Doğu Trakya'nın savaş yapılmadan düşman işgalinden kurtarılması
- * Sevr Barış Antlaşması'nın uygulanamayacağının anlaşılması

Not: TBMM, barış görüşmelerinin İzmir'de yapılmasını istemiş; ancak bu teklif kabul edilmemiştir.

* Yunanlıların yaptığı yıkımı dünyaya göstermek.

* Haberleşme imkanlarının kolay olması.

* Barış görüşmelerinde daha etkili olmak amacıyla görüşmelerin İzmir'de yapılması istenmiştir.

* Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın imzalanmasıyla Milli Mücadele'nin askeri safhası sona ermiş; ateşkesin ardından sıra, asıl barış görüşmelerine gelmiştir. İtilaf Devletleri Lozan Konferansı'na TBMM Heyeti'yle birlikte İstanbul Hükümeti'ni de çağırıştır.

Not:

* Türk tarafını ikiye bölmek ve taraflar arasında çıkacak anlaşmazlıktan faydalanarak amaçlarına daha kolay ulaşmaktı.

TBMM, İtilaf Devletleri'nin ikilik çıkarma planını bozmak için nasıl bir yol izlemiştir?

- * Bunun üzerine TBMM, 1 Kasım 1922'de saltanatı kaldırdı.
- * Böylece Osmanlı Hükûmetinin varlığı resmen ve hukuken sona erdi.
- * Saltanatın kaldırılması ile devletteki iki başlılık ortadan kalktı.
- * TBMM, Lozan Konferansı'na Türk milletinin tek temsilcisi olarak katıldı.

Lozan Konferansı'na Katılan Devletler ve Yaşanılan Sorunlar

İngiltere	Irak/ Musul Sorunu
Fransa	Yabancı okullar/ Dış borçlar
Yunanistan	Nüfus mübadelesi/ Savaş tazminatı
Sovyet Rusya	Boğazlar / Karadeniz
Bulgaristan	Boğazlar / Karadeniz
ABD	Gözlemci devlet

Lozan Konferansı'na Katılan Heyet

* Lozan Konferansı'nda Türkiye'yi, İsmet Paşa'nın başkanlığında kalabalık bir komisyonun temsil etmesine karar verildi. **İsmet Paşa'nın** heyet başkanlığına seçilmesinde **Mudanya Mütarekesi'ndeki** diplomatik başarısı etkili oldu.

3. ÜNİTE: MİLLİ DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!

*** TBMM'nin, Lozan Konferansı'na Katılan Türk Heyeti'nden Kesinlikle Taviz Verilmemesini İstedığı Konular**

* Ermeni yurdu (Vatanın bütünlüğü)

* Kapitülasyonlar (Tam bağımsızlık)

20 Kasım 1922’de başlayan görüşmelerde

Ermeni yurdu

Kapitülasyonlar

Musul sorunu

Boğazlar

Savaş tazminatı

gibi konularda anlaşmazlık olması üzerine heyetimiz Türkiye'ye geri dönmüştür.

* 20 Kasım 1922'de İsviçre'nin Lozan şehrinde başlayan 1. Lozan görüşmeleri, İtilaf Devletleri ile birçok konuda anlaşma sağlamaması nedeniyle yarıda kesildi 1. görüşmelerin başarısız olması üzerine Türk ordusu savaş hazırlıklarına başladı. Ancak 23 Nisan 1923'te 2. Lozan görüşmeleri tekrar başladı.

Notlarım



3. ÜNİTE: MİLLİ DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!

Lozan Barış Antlaşması'nın Maddeleri ve Yorumları

Lozan Barış Antlaşması Maddeleri	Madde Yorumları
Yunanistan Sınırı: Meriç Nehri sınır kabul edildi. Batı Trakya Yunanistan'a, Doğu Trakya ise Türkiye'ye bırakıldı.	
Bulgaristan Sınırı: 1913 İstanbul Antlaşması'nda olduğu gibi Meriç Nehri sınır kabul edildi.	
Suriye Sınırı: Fransızlarla 20 Ekim 1921'de imzalanan Ankara Antlaşması'ndaki koşullar kabul edildi.	Hatay Misakı Milli sınırları dışında kalmıştır. Misakı Milli'den verilen ikinci tavizdir.
Irak Sınırı: TBMM ile İngiltere arasında 9 ay içinde yapılacak ikili görüşmelerle çözülecek.	Anlaşma sağlanamadığı, sorunların diplomatik yollarla çözümlenmeye çalışıldığını gösterir.
Not: Olumlu veya olumsuz çözüme kavuşmayan tek konu Irak/ Musul sınırır.	
Sovyet Sınırı: Moskova ve Kars antlaşmalarındaki şekliyle kalmıştır.	Moskova Antlaşması ile Batum, Misak- Milli sınırları dışında kalmıştır.
İran Sınırı: 1639'da imzalanan Kasr-ı Şirin Antlaşması esas alınmıştır.	
Adalar: Gökçeada (İmroz), Bozcaada ve Tavşan Adaları Türkiye'ye, öteki Ege adaları Yunanistan'a bırakıldı. On İki Ada ise İtalya'da kaldı.	
Boğazlar: Boğazların yönetimi, başkanı Türk olan uluslararası bir komisyona bırakıldı. Boğazların silahsızlandırılması ve ticaret gemilerine geçişin serbest olması kararlaştırıldı.	Tam bağımsızlığa aykırı bir durumdur. Türkiye'nin egemenlik haklarını zedeleyici niteliktedir.
Savaş Tazminatı: Yunanistan, Karaağaç ve çevresini savaş tazminatı olarak Türkiye'ye verecek.	Yunanistan'ın savaşın sorumluluğunu üstelendiğini ve savaş suçu işlediğini kabul ettiğini gösterir.
Kapitülasyonlar: Kapitülasyonlar kaldırılacak. Düyun-u Umumiye Teşkilatı kaldırılacak.	Tam bağımsızlığın ve ekonomik bağımsızlığın amaçlandığını gösterir.
Osmanlı Borçları: Türkiye ile Osmanlı Devleti'nden ayrılan diğer devletler arasında paylaştırılarak ödenecek.	Osmanlı Devleti'nin, aldığı borçları sadece Anadolu için kullanmadığını hakimiyeti altındaki diğer bölgeler için de harcadığını gösterir.
Azınlıkların Durumu: Türkiye'deki bütün azınlıklar Türk vatandaşı kabul edilecek ve Türklerle aynı haklara sahip olacak. Hiçbir azınlığa ayrıcalık tanınmayacak.	Avrupalıların (azınlıkları bahane ederek) içişlerimize karışması engellenmiştir. Tam bağımsızlığın amaçlandığını gösterir.
Nüfus Mübadelesi: Anadolu'daki (İstanbul hariç) Rumlar ile Yunanistan'daki (Batı Trakya hariç) Türkler mübadele edilecek.	Türkiye ile Yunanistan arasında yaşanan savaş durumu göz önüne bulundurularak, her iki ülkedeki Türk ve Yunanlıların güvenliğinin sağlanmaya çalışıldığını gösterir.
Fener Rum Patrikhanesi: Patrikhanenin siyasi faaliyetlerde bulunmamak üzere İstanbul'da kalmasına izin verildi.	Dini özgürlüklere önem verildiğini ve hoşgörülü olduğunu gösterir.
Yabancı Okullar: Yabancı okullarda yapılan eğitim ve öğretim faaliyetleri denetim altında olacaktır.	Türkiye'nin, konuyu bir iç sorun olarak gördüğünü ve egemenlik haklarından taviz vermediğini gösterir. 3 Mart 1924 Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile eğitim ve öğretimde birlik sağlanmıştır. Böylece yabancı okulların zararlı faaliyetleri engellenmiştir.

3. ÜNİTE: MİLLİ DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!

Lozan Barış Antlaşması'nın Önemi

- * Lozan Barış Antlaşması, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra imzalanıp hâlâ yürürlükte olan tek antlaşmadır.
- * Milli Mücadele ile kazanılan askeri zafer Lozan'da siyasi zafer ile sonuçlanmıştır.
- * "Türk'ü yok etme planı" olan Sevr Barış Antlaşması'nın uygulanmasını engelleyen antlaşmadır.
- * Bu antlaşma ile yeni Türk devletinin egemenlik ve bağımsızlığı uluslararası alanda tanınmıştır.
- * Osmanlı Devleti'nden kalan asırlık sorunlar çözüme kavuşturulmuştur.
- * **Misak- Milli hedefleri büyük oranda gerçekleştirilmiştir.**
- * Devletin ve toplumun çağdaşlaşması yolunda yapılması düşünülen inkılaplar için uygun bir ortam oluşturmuştur.
- * Türk Milli Mücadelesi, emperyalist devletler tarafından sömürülen mazlum milletlere örnek olmuştur.

Lozan'da Aleyhimize Çözümlenen Konular

H -atay
I -rak
R -um Patrikanesi
B -oğazlar
O - smanlı borçları

Notlarım



3. ÜNİTE: MİLLİ DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!

Sevr Barış Antlaşması ile Lozan Barış Antlaşması Karşılaştırma

Sevr Barış Antlaşması	Lozan Barış Antlaşması
Sınırlar: Doğu Trakya, Batı Anadolu Yunanistan'a, Suriye Fransa'ya, Arabistan ve Irak İngiltere'ye, Güneybatı Anadolu İtalya'ya bırakılacak. Doğu Anadolu'da Ermeni ve Kürt devletleri kurulacak.	Sınırlar: Türkiye-Yunanistan sınırı, Meriç Nehri olacak. Türkiye-Suriye sınırı, Fransa ile imzalanan Ankara Antlaşması'nda olduğu gibi kabul edilecek. Türkiye-Irak sınırı Türkiye ile İngiltere arasında yapılacak ikili görüşmelerle çözülecek.
Boğazlar: Boğazlar; içinde Türklerin bulunmadığı uluslararası bir komisyon tarafından yönetilecek, savaş zamanı dahi bütün gemilere açık olacak. Bu komisyonun ayrı bütçesi ve bayrağı olacak.	Boğazlar: Boğazlar, Türkiye başkanlığındaki "Uluslararası Boğazlar Komisyonu" tarafından yönetilecek. Boğazlar askerden arındırılacak. Boğazlardan geçiş serbest ve ücretsiz olacak. Boğazların savunulması Milletler Cemiyetinin güvencesinde olacak.
Adalar: Ege adaları Yunanistan'a, Rodos ve On iki ada İtalya'ya bırakılacak.	Adalar: Gökçeada ve Bozcaada dışındaki adalar Yunanistan'a bırakılacak. Yunanistan bu adalarda askerî yığınak yapmayacak.
Azınlıklar: Azınlıkların hakları genişletilecek, azınlıkların hakları gözetilmezse İstanbul Türklerin elinden alınacak.	Azınlıklar: Anadolu'daki bütün gayrimüslimler Türk vatandaşı kabul edilecek. Anadolu'daki (İstanbul hariç) Rumlar ile Yunanistan'daki (Batı Trakya hariç) Türkler mübadele edilecek.
Kapitülasyonlar: Kapitülasyonlardan bütün devletler faydalanacak.	Kapitülasyonlar: Kapitülasyonlar kaldırılacak.
Savaş Tazminatı: Osmanlı Devleti savaş tazminat ödeyecek.	Savaş Tazminatı: Yunanistan, Karaağaç çevresini savaş tazminatı olarak Türkiye'ye verecek.
Ekonomi: Osmanlı Devleti'nin maliyesi İtilaf Devletlerinin denetiminde olacak.	Osmanlı Borçları: Düyûn-u Umûmiye Teşkilatı kaldırılacak. Borçlar, Türkiye ile Osmanlı Devletinden ayrılan diğer devletler arasında paylaşılarak ödenecek.
Askerlik: Sevr Antlaşmasında zorunlu askerlik kaldırılmış, asker sayısı sınırlandırılmış ve ordunun ağır silahı olmayacağı kararı alınmıştır.	Askerlik: Bu konuda herhangi bir sınırlama getirilmemiştir.

Notlarım

.....

.....

3. ÜNİTE: MİLLİ DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!

Sanat ve Edebiyat Eserlerinde Milli Mücadele

* Mustafa Kemal Paşa'nın Samsun'a çıkışı ile başlayan ve 1923'te imzalanan Lozan Barış Antlaşması'na kadar olan döneme Milli Mücadele Dönemi denir.

Eserlerde Hangi Konulara Yer Verilmiştir?

- * Cepheye düşmanla yapılan mücadeleler
- * Cepheye askerlerin yaşam tarzları
- * Halkın Tekalif-i Milliye Emirleri gereği yaptığı yardımlar
- * Toplanan yardımların cepheye götürülmesi aşamaları
- * İşgal altındaki yerlerdeki durumu
- * Milli Mücadele'nin topyekûn bir savaş olduğu
- * **Yazılan şiirler, romanlar hikâyeler Milli Mücadele'ni “edebiyata” etkisidir.**

Eser	Yazar
Nutuk	Mustafa Kemal ATATÜRK
Ateşten Gömlek	Halide Edip ADIVAR
Türk'ün Ateşle İmtihanı	Halide Edip ADIVAR
Küçük Ağa	Tarık BUĞRA
Yaban	Yakup Kadri KARAOSMANOĞLU
İstiklal Harbimiz	Kazım KARABEKİR
Çankaya	Falih Rıfkı ATAY
Esir Şehrin İnsanları	Kemal TAHİR
Kuvayı Milliye Destanı	Nâzım Hikmet (Şiir)
Dumlupınar Önünde	Kemalettin KAMU (Şiir)
Üç Şehitler Destanı	Fazıl Hüsnü Dağlarca (Şiir)
Atatürk Kurtuluş Savaşı'nda	Cahit Külebi (Şiir)

- * **Çizilen resimler ve yapılan heykeller Mili Mücadele'nin “Sanata” etkisidir.**

Eser	Ressam
Yaralı Asker	Ali Cemal
Mermi Taşıyanlar	Halil Dikmen
Mektup Okuyan Asker	Hikmet Onat
Kurtuluş Savaşında Zeybekler	İbrahim Çallı

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

* Mustafa Kemal Atatürk'ün akıl ve bilimin öncülüğünde devletin ve toplumun çağdaşlaşması amacı ile siyasi, ekonomik, toplumsal alanlardaki düşüncelerine "**Atatürkçülük**" denilmektedir.

Atatürkçü Düşünce Sisteminin Esasları

Devletin tam bağımsız olması	Vatan ve millet sevgisi
Egemenliğin millete dayanması	Milli tarih ve dil bilinci
Millete olan güven ve inanç	Akıl ve bilimin rehberliği
Milli birlik ve beraberlik	Milli kültürün geliştirilmesi

Atatürk İlkeleri

Cumhuriyetçilik	Milliyetçilik
Halkçılık	Devletçilik
Laiklik	İnkılapçılık

Atatürk İlkelerinin Ortak Özellikleri

- * Kaynağı Türk milli tarihi ve kültürüdür.
- * Türk milletin ihtiyaçlarından ve tarihi gerçeklerinden doğmuştur.
- * Hak ve hürriyetleri koruyucudur.
- * Akılcı ve bilimseldir.
- * Dinamiktir. Yani yeniliklere açıktır. Gericiliğe karşıdır.
- * Statükocu ve dogmatik değildir. Statüko: Var olanı korumak.
- * Laik düşünceye ve hukuka dayanır.
- * Evrensel ve barışçıdır.
- * Bağımsızlığa önem verir.
- * Kâğıt üzerinde kalmamış, uygulamaya da yansımıştır.
- * Birbirini tamamlayıcıdır.
- * Taklitçi değildir. Kabul edilmesinde dış zorlama yoktur.

Notlarım

.....

.....

.....

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

1) Cumhuriyetçilik

* Devletin yönetim şeklinin cumhuriyet olmasını ve cumhuriyeti koruma, yüceltme ve yaşatma fikrine cumhuriyetçilik denir.

* Egemenlik bir kişi ya da zümreye değil halka aittir. Halk seçimlerle bu hakkını kullanmaktadır.

Cumhuriyetçiliğin Anahtar Kelimeleri

Milli irade	Ulusal irade
Özgürlük ve demokrasi	Yönetim şekli
Siyasi partiler	Çok partili hayat
Seçme ve seçilme hakkı	Çoğulculuk ve çoğunluk
Parlamento veya meclis	Kadınların yönetime katılması

Cumhuriyetçilik İlkesi Doğrultusunda Yaşanan Gelişmeler

TBMM’NİN AÇILMASI (23 NİSAN 1920) Ulusal egemenlik ilkesi, halkın yönetime katılmasıyla uygulanma imkânı bulmuştur.	ÇOK PARTİLİ HAYATA GEÇİŞ DENEMELERİ Yönetime katılımı artırmak ve çoğulculuğu sağlamak amaçlanmıştır.
SALTANATIN KALDIRILMASI (1 KASIM 1922) Monarşi yıkılmış; kişi egemenliği sona ermiştir.	KADINLARA SEÇME SEÇİLME HAKKI VERİLMESİ Siyasi alanda cinsiyet eşitlik sağlanmıştır
CUMHURİYETİN İLANI (29 EKİM 1923) Yeni devletin yönetim şekli belli olmuştur.	ERKÂN-I HARBİYE VEKÂLETİ’NİN KALDIRILMASI Ordu, siyasette ayrılmıştır.
HALİFELİĞİN KALDIRILMASI (3 MART 1924) Ulusal egemenlik güçlenmiş; yapılacak inkılapların önündeki engel ortadan kalkmıştır.	ŞERİYE VE EVKAF VEKÂLETİ’NİN KALDIRILMASI Hukuki alanda din ve devlet işleri birbirinden ayrılmıştır.
ANAYASALARIN KABUL EDİLMESİ İnsan hak ve özgürlükleri güvence altına alınmıştır.	

Atatürk’ün Cumhuriyetçilik İlkesiyle İlgili Sözleri

* Artık hükümet ile millet arasında geçmişteki ayrılık kalmamıştır. Hükümet millet ve millet hükümettir.

* Milli egemenlik öyle bir nurdur ki, onun karşısında zincirler erir, taç ve tahtlar yanar yok olur.

2) Milliyetçilik

* Milliyetçilik, maddi ve manevi açılardan milletin ve ülkenin çıkarlarını her şeyin üstünde tutmak, Milli birlik ve beraberliği gerçekleştirerek devamını sağlamaktır.

* Atatürk Milliyetçiliği; milletini sevmek, onun varlığını yüceltmek ve milletin mutluluğu için çalışmak olarak adlandırılabilir.

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

“Türk devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türk’tür.”	Ayrıştırıcı değil, birleştiricidir.
“Temel ilke, Türk milletinin haysiyetli ve şerefli bir millet olarak yaşamasıdır. Bu ilke ancak tam istiklale sahip olmakla gerçekleştirilebilir.”	Temeli tam bağımsızlığa dayanır.
“Bilelim ki Milli benliğini bilmeyen milletler başka milletlere yem olurlar. ”	Milli kültür, tarih ve dilin korunmasını ister.
“Bir ulus, sınıksız birbirine bağlı olmayı bildikçe, yeryüzünde onu dağıtabilecek bir güç düşünülemez.”	Birlik ve beraberliğe önem verir.

Not:

* Atatürk Milliyetçisinde ırk ve din birliği şartı yoktur. Duygu, gaye, ülkü ve kader birliği vardır.

Milliyetçiliğin Anahtar Kelimeleri

Vatan ve millet sevgisi	Tam bağımsızlık
Milli birlik ve beraberlik	Irkçılığa karşı olma
Milli dil ve Milli tarih	Milli eğitim ve Milli kültür
Misakı Milli	Milli çıkarları gözetme
Duygu ve ülkü birliği	Dil, tarih ve kültür birliği

Milliyetçilik İlkesi Doğrultusunda Yaşanan Gelişmeler

YARARLI CEMİYETLERİN KURULMASI Türk milletinin işgallere karşı örgütlendiğini gösterir.	DEMİRYOLLARI VE YABANCI ŞİRKETLERİN MİLLİLEŞTİRİLMESİ Amaç; ulaşım ve ekonomide ülke çıkarlarını korumaktır. Yerli ve milli olmaktır.
KUVA-YI MİLLÎYE’NİN OLUŞMASI Türk milleti, vatani ve bağımsızlığı için direnişe geçmiştir.	KABOTAJ KANUNU’NUN ÇIKARILMASI Türk kara sularında gemi ve liman işletme hakkı Türk denizcilere geçmiştir.
MANDA VE HİMAYENİN REDDEDİLMESİ Amaç; tam bağımsızlığı sağlamak ve egemenlik haklarını korumaktır.	TEVHİD-İ TEDRİSAT KANUNU’NUN ÇIKARILMASI Milli bir eğitim anlayışı benimsenmiştir
İSTİKLAL MARŞI’NIN KABULÜ Türk milletinin bağımsız yaşama arzusu ortaya koyulmuştur.	HARF İNKILABI’NIN YAPILMASI Yeni Türk Harfleri ile eğitim ve öğretimin kolaylaşması amaçlanmıştır.
TÜRK MİLLİ MÜCADELESİ’NİN YAPILMASI “Ya istiklâl ya ölüm!” Milli Mücadele’nin parolasıdır.	MİLLET MEKTEPLERİNİN AÇILMASI Amaç; Türk milletinin okur yazar oranını artırmaktır.
İZMİR İKTİSAT KONGRESİ’NİN DÜZENLENMESİ Milli ekonominin temelleri atılmıştır	TÜRK TARİH KURUMUNUN KURULMASI Amaç; Türk milletinin köklü tarihini bütün yönleriyle araştırıp ortaya koymaktır.
KAPİTÜLASYONLARIN KALDIRILMASI Böylece özellikle ekonomik alandaki bağımsızlığın önü açılmıştır.	TÜRK DİL KURUMUNUN KURULMASI Türk dilinin zenginliğini koruyup geliştirmek ve en önemlisi Türkçeyi bilim dili haline getirmektir.

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

Atatürk'ün Milliyetçilik İlkesiyle İlgili Sözleri

- * Bu millet hiçbir zaman hür olmadan yaşamamıştır, yaşayamaz ve yaşayamayacaktır.
- * Gerekğinde vatan için tek bir fert gibi yekpare azim ve karar ile çalışmasını bilen bir millet elbette büyük bir geleceğe layık ve aday olan bir millettir.
- * Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Türkiye halkına Türk milleti denir.
- * Diyarbakırlı, Vanlı, Erzurumlu, Trabzonlu, İstanbullu, Trakyalı ve Makedonyalı hep bir ırkın evlatları, hep aynı cevherin damarlarıdır.

3) Halkçılık

- * Halk arasında ayırım yapmadan, halkın yararına çalışmak ve halkın devlet yönetiminde hâkim olmasını sağlamaktır.
 - * Halkçılık ilkesinin temelinde **eşitlik ve halkın yararına** çalışma vardır.
- “Millete efendilik yoktur, hizmet etme vardır. Bu millete hizmet eden onun efendisi olur.”

Halkçılığın Anahtar Kelimeleri

Herkesin eşit olması	Her türlü ayrımcılığa karşı olma
Kişi, aile ve zümre üstünlüğünü reddetme	Yönetimde halk egemenliği
Hukukun ve kuralların herkes için geçerli olması	Temel hak ve özgürlüklerin korunması
Birlik beraberlik ve dayanışma	Sosyal adalet ve barış
Sosyal devlet	Halkın gelir ve refah seviyesinin artması

Halkçılık İlkesi Doğrultusunda Yaşanan Gelişmeler

CUMHURİYETİN İLANI Yönetimde egemenlik halkın eline geçmiştir.	AŞAR VERGİSİNİN KALDIRILMASI Aşar, köylüden alınan ürün vergisidir. Kaldırılması köylünün yararınadır.
TEVHİDİ TEDRİSAT KANUNU Bu kanuna göre eğitim devlet okullarında parasız, karma ve zorunludur.	KADINLARA SİYASİ HAKLAR VERİLMESİ Kadınlar da yönetime katılmasıyla siyasi alanda eşitlik sağlanmış; Milli egemenlik güçlenmiştir
MİLLET MEKTEPLERİNİN AÇILMASI Türk halkına okur yazarlık eğitimi verilmiştir.	SOYADI KANUNU'NUN ÇIKARILMASI Amaç, vatandaşlık bilinci oluşturmaktır. Ayrıca resmi işlemlerdeki karışıklıklar da önlenmiştir.
SAĞLIK HİZMETLERİNİN YAYGINLAŞTIRILMASI Sosyal devlet, halkın sağlığına önem verir.	ÜNVAN VE LAKAPLARIN KALDIRILMASI Toplumda kişi, aile, zümre ve rütbe ayrıcalıkları kaldırılmıştır.
MEDENİ KANUNUN KABUL EDİLMESİ Ekonomik ve sosyal alanda kadın erkek eşitliği sağlanmıştır.	AZINLIKLARIN TÜRK VATANDAŞI OLMASI Halk arasındaki etnik ve dinsel ayrıcalıklar ortadan kalkmıştır.

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

Atatürk'ün Halkçılık İlkesiyle İlgili Sözleri

- * Bizim düşüncemizde; çiftçi, çoban, amele, tüccar, sanatkâr, asker, doktor kısacası herhangi bir sosyal müessesede çalışan bir vatandaşın hak, menfaat ve hürriyeti eşittir.
- * Bizim halkımız çıkarları birbirinden farklı sınıf hâlinde değil, aksine varlıkları ve çalışmalarının sonuçları birbirine lazım olan sınıflardan ibarettir.
- * Bizim hükûmet şeklimiz tam bir demokrat hükûmettir. Ve lisanımızda bu hükûmet, halk hükûmeti olarak ifade edilir.

4) Devletçilik

- * Devletin ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda daha hızlı bir gelişme sağlamak amacıyla yaptığı uygulamalara devletçilik denir.
- * Devletin ekonomik faaliyetler içinde bulunmasıdır.
- * Karma ekonomi, ekonomik ve sosyal hayatta devletin ve bireyin iş birliğine dayanır. Kamu yararının gerektirdiği alanlarda bireylerin yapmakta yetersiz kaldığı işler devlet tarafından yapılır.
- * Atatürk'ün devletçilik ilkesi doğrultusunda yapılan bütün uygulamalar günümüzde **“KARMA EKONOMİ”** kavramıyla açıklanmaktadır.

Devletçilik İlkesinin Özellikleri

- * Devletçilik, bir karma ekonomi politikası olarak zorunluluktan ortaya çıkmıştır.
- * **Türkiye’de yeterli sermayenin olmaması iç sebep; 1929 Dünya Ekonomik Krizi ise devletçilik ilkesinin benimsenme sebebinin dış sebebidir.**
- * Türk toplumunun ihtiyaçlarından doğmuş; Türkiye’ye özgü bir sistemdir.
- * Devletçiliğin amacı hızlı ve milli kalkınmayı gerçekleştirmektir.
- * **Özel sektöre karşı değildir. Ancak vatandaşın yapamadığı çalışmaları devlet yapar.**
- * “Sosyal devlet” anlayışı gereği devletin yaptığı bütün çalışmalar halkın yararına olmalıdır.

Devletçiliğin Anahtar Kelimeleri

İktisat/Ekonomi	Karma ekonomi
Ekonomide bağımsızlık	Planlı ekonomik gelişme
Özel sektörün yetersiz olması	Devletin yatırım hizmetleri yapması
Kendi kaynaklarını kullanma	Dışa bağımlılığı azaltma
Yabancı kurumları kamulaştırma	Devletin fabrikalar kurması bankalar açması

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

Devletçilik İlkesi Doğrultusunda Yaşanan Gelişmeler

İZMİR İKTİSAT KONGRESİ’NİN TOPLANMASI Milli ekonominin temelleri atılmıştır.	BANKALARIN KURULMASI İş Bankası, Sümerbank ve Etibank Cumhuriyetin ilk bankalarıdır.
KAPİTÜLASYONLARIN KALDIRILMASI Ekonomik bağımsızlığın önü açılmıştır.	YABANCI İŞLETMELERİN MİLLÎLEŞTİRİLMESİ Devletin ekonomik çıkarları korunmuştur.
BEŞ YILLIK KALKINMA PLANLARININ YAPILMASI Devlet ekonomiye müdahale etmiştir.	TCDD’NİN KURULMASI Ulaşımda demir yolu ağına önem verilmiştir.
TEŞVİK-İ SANAYİ KANUNU ÇIKARILMASI Özel sektörün sanayi alanında çalışmalar yapması için ortam hazırlamıştır.	MTA’NİN KURULMASI Devlet, Maden Tetkik Arama ile yer altı kaynaklarını kendisi çıkarmıştır.
ÇEŞİTLİ FABRİKALARIN KURULMASI Vatandaşlara yeni iş alanları açılmış; işsizlik azalmıştır.	SOSYAL, KÜLTÜREL VE SANATSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ Sosyal devlet anlayışının gereği yapılmıştır.

Atatürk’ün Devletçilik İlkesiyle İlgili Sözleri

- * Ekonomik kalkınma, Türkiye’nin, hür, bağımsız daima daha kuvvetli, daima daha refahlı Türkiye idealinin, bel kemiğidir.
- * Kesin zaruret olmadıkça piyasalara karışılmaz, bununla beraber hiçbir piyasa da başıboş değildir.
- * Memlekette her çeşit üretimin artırılması için özel teşebbüsün devletçe gerekli görüldüğünü önemle vurguladıktan sonra diyebiliriz ki devlet ve özel teşebbüs birbirine karşı değil, birbirinin tamamlayıcısıdır.

5) Laiklik

- * Devlet düzeninin ve hukuk kurallarının dine değil, akla ve bilime dayandırılmasıdır.
- * Din işleri ile devlet işlerinin ayrı olması ve herkesin dini inancını serbestçe yaşayabilmesi amaçlanmıştır.

Laikliğin Anahtar Kelimeleri

Din ve devlet işleri	Akılcılık ve bilimsellik
Devletin bir dininin olmaması	Devletin din ve inançlara karşı tarafsız olması
Din ve mezhep ayrımının yapılmaması	Her türlü dini inanca saygı
Din ve vicdan özgürlüğü	İnanç ve ibadet özgürlüğü
Taassuba ve gericiliğe karşı olma	Din istismarını önleme

Notlarım

.....

.....

.....

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

Laiklik İlkesi Doğrultusunda Yaşanan Gelişmeler

SALTANATIN KALDIRILMASI Laik anlayış, kişi egemenliğinde değil; millet egemenliğinde yaşar.	ANAYASADAN “DEVLETİN DİNİ İSLAM’DIR.” MADDESİNİN KALKMASI Laik devletin dini olmaz.
HALİFELİĞİN KALDIRILMASI Yönetimdeki dini kurum kalkmış; din ve devlet işleri birbirinden ayrılmıştır.	TEKKE VE ZAVİYELERİN KAPATILMASI Halkın dinin duygularının sömürülmesi önlenmiştir.
TEVHİDİ TEDRİSAT KANUNU Eğitimde akıl ve bilim esas alınmıştır. Laik eğitim benimsenmiştir.	KILIK KIYAFET KANUNU Dini kıyafetlerin ibadethaneler dışında giyilmesi yasaklanmıştır.
ŞERİYE VE EVKAF VEKÂLETİ’NİN KALDIRILMASI Hukuki alanda dini değil; laik anlayış benimsenmiştir.	LAİKLİK İLKESİNİN ANAYASAYA GİRMESİ Laiklik anayasal güvence altına alınmıştır.
MEDENİ KANUNUN KABUL EDİLMESİ Dini kurallara dayanan Mecelle Kanunu kaldırılmıştır.	

Not:

- * Laiklik yolunda atılan ilk adım: **Saltanatın kaldırılması**
- * Laiklik yolunda atılan en önemli adım: **Halifeliğin kaldırılması**

Atatürk’ün Laiklikle İlkesiyle İlgili Sözleri

- * Biz sadece din işlerini, millet ve devlet işleriyle karıştırmamaya çalışıyoruz.
- * İnanmış ve mutlu olduğumuz İslam dinini yüzyıllardan beri alışılmış olduğu üzere, bir politika aracı durumundan kurtarmak ve yükseltmek gerektiği gerçeğini görüyoruz... Ancak böylece İslam dininin yüceliği gerçekleşir.
- * Lâiklik, asla dinsizlik olmadığı gibi sahte dindarlık ile mücadele kapısını açtığı için gerçek dindarlığın gelişmesi imkânını temin etmiştir.

6) İnkılapçılık

- * Çağın gerisinde kalmış olan kurum ve kuruluşların yerine çağdaşlaşmayı sağlayacak değişiklikler yapılmasına ve ilerleme amacı ile yapılanlara denir.
- * İnkılapçılıkta ilerleme sağlamak için yapılan yenileşme ve modernleşme çalışmaları vardır.

* İnkılapçılık İlkesinin Özellikleri

- * Atatürk düşünce sistemine dinamik bir yapı kazandırmıştır.
- * Yapılan yeniliklerin Türk kültürüne uygun olması gerekmektedir.

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

İnkılapçılığın Anahtar Kelimeleri

Devrim/İhtilal	Değişim/Yenilik
İlerleme ve süreklilik	Modernleşme
Çağdaşlaşma	Batılılaşma
Durağanlığa karşı dinamizm	Aklın ve bilimin rehberliği
Muasır medeniyet	Çağdaş uygarlık

İnkılapçılık İlkesi Doğrultusunda Yaşanan Gelişmeler

Şapka Kanunu'nun çıkarılması
Kılık kıyafette yapılan değişiklikler
Ağırlık ve uzunluk ölçü birimlerinin değişmesi
Takvim ve saatte değişim
Hafta sonu tatilinin Cuma gününden Pazar gününe alınması

* Yapılan tüm inkılaplar, inkılapçılık ilkesiyle ilgilidir. Yukarıda verilenler ise inkılapçılık ilkesiyle doğrudan ilgili olan gelişmelerdir.

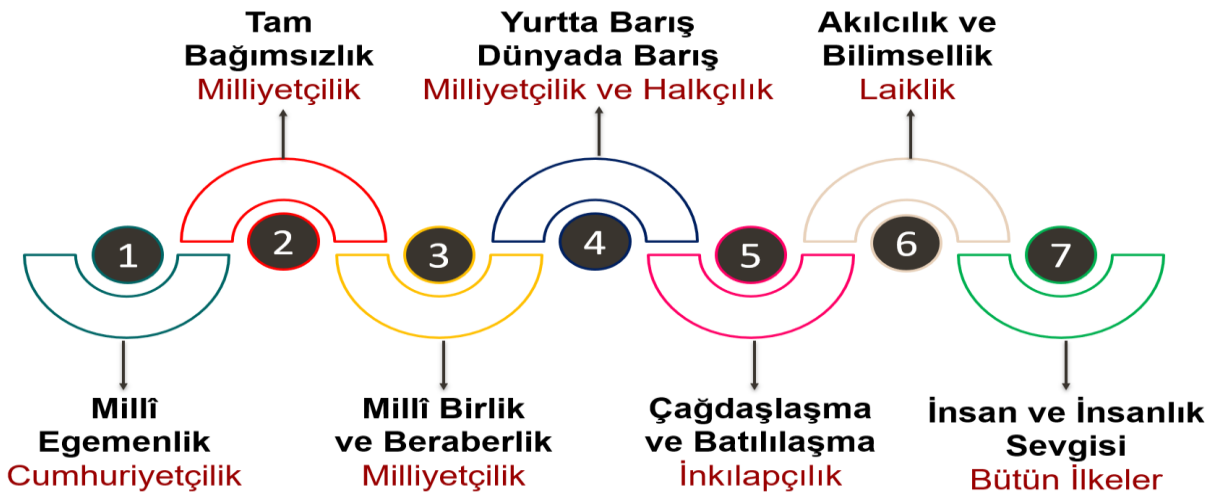
Atatürk'ün İnkılapçılık İlkesiyle İlgili Sözleri

* Yaptığımız ve yapmakta olduğumuz devrimlerin amacı, Türkiye Cumhuriyeti halkını tamamıyla çağdaş ve bütün anlam ve biçimiyle uygar bir toplum haline getirmektir. Devrimlerimizin asıl ilkesi budur.

* Biz, büyük bir devrim yaptık. Ülkeyi bir çağdan alıp yeni bir çağa götürdük. Birçok eski kurumu yıktık. Bunların binlerce taraftarı vardır. Fırsat beklediklerini unutmamak gerekir.

* Devrimin amacını kavramış olanlar sürekli olarak onu koruma gücüne sahip olacaklardır.

Atatürk'ün Bütünleyici İlkeleri



4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

Atatürk İlke ve İnkıpları

Cumhuriyetçilik	Halkçılık
* Milli irade * Halkın kararı	* Eşitlik * Toplum yararı
Cumhuriyetçilik İlkesiyle İlişkili Gelişmeler	Halkçılık İlkesiyle İlişkili Gelişmeler
* TBMM'nin açılması * Saltanatın kaldırılması * Cumhuriyetin ilanı * Anayasaların hazırlanması (1921-1924) * Siyasi partilerin kurulması * Çok partili hayata geçilmesi * Ordunun siyasetten ayrılması (Erkanı Harbiye) * Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi	* Medeni Kanun'un kabulü * Aşar vergisinin kaldırılması * Soyadı Kanunu * Kadınlara siyasi hakların verilmesi * Hıfzıssıhha Enstitüsünün kurulması * Millet Mekteplerinin açılması * Kılık-kıyafet kanunu * Lozan 'da azınlıkların Türk vatandaşı kabul edilmesi
Milliyetçilik	Laiklik
* Tam Bağımsızlık * Milli Birlik ve beraberlik	* Din ve vicdan özgürlüğü * Akıl ve bilim
Milliyetçilik İlkesiyle İlişkili Gelişmeler	Laiklik İlkesiyle İlişkili Gelişmeler
* Milli Cemiyetlerin kurulması * Kuvayı Milliye'nin kurulması * Milli Mücadele * İstiklal Marşı'nın kabulü * Kabotaj Kanunu * Türk Dil Kurumu * Türk Tarih Kurumu * TBMM'nin açılması * Tevhid-i Tedrisat Kanunu * Türkiye İktisat Kongresi * Millileştirme Politikalar)	* Saltanatın kaldırılması * Halifeliğin kaldırması * Tevhid-i Tedrisat Kanunu * Şeriye ve Evkaf Vekaletinin kaldırılması * Tekke ve zaviyelerinin kapatılması * Kılık Kıyafet değişikliği * Medeni Kanunu'nun kabulü * 1928'de Anayasada yer alan devletin dini İslam'dır ibaresinin anayasadan çıkartılması * Atatürk ilkelerinin 1937 yılında Anayasa'ya girmesi
Devletçilik	İnkılapçılık
* Ekonomi * İktisat	* Çağdaşlaşma * İlerleme
Devletçilik İlkesiyle İlişkili Gelişmeler	İnkılapçılık İlkesiyle İlişkili Gelişmeler
* Sümerbank ve Etibank'ın kurulması. * İzmir İktisat Kongresi'nin yapılması. * Merkez Bankası'nın kurulması. * I. ve II. Beş yıllık kalkınma planının uygulanması. * MTA'nın kurulması. * Devlet üretme çiftliklerinin kurulması.	* Şapka Kanunu ve Kıyafette Değişiklik * Harf İnkılabı * Uluslararası Takvim, Saat, Rakam ve Ölçü Birimlerinin Kabulü * Bütün inkılaplar

Notlarım

.....

.....

.....

.....

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

Siyasal Alanda Yapılan İnkılaplar

* Ülkenin yönetilmesi ile ilgili olan yenilikler siyasi alanda olan yeniliklerdir.

Saltanatın kaldırılması	Şeriye ve Evkaf Vekaleti'nin kaldırılması
Ankara'nın başkent ilan edilmesi	Erkanı Harbiye'nin kaldırılması
Cumhuriyetin ilan edilmesi	1924 anayasasının kabul edilmesi
Halifeliğin kaldırılması	Çok partili hayata geçiş denemeleri

1) Saltanatın Kaldırılması (1 Kasım 1922)

* Yönetme yetkisinin bir kişi veya aileye ait olduğu ve yöneticilerin babadan oğula geçtiği yönetim şekline saltanat denir.

Saltanatın Kaldırılmasının Nedenleri

- * Milli egemenliğe geçmek.
- * Ülke içindeki iki başlılığa son vermek
- * Lozan görüşmelerinde ikilik çıkmasını önlemek. (Hızlandıran gelişme)
- * Padişahın Milli mücadeleyi desteklemesi
- * 1 Kasım 1922 tarihinde TBMM çıkardığı kanun ile saltanatu kaldırmıştır.
- * Saltanat kaldırılınca Vahdettin, 17 Kasım 1922 tarihinde ülkeyi terk etti.

Saltanat ve Hilafet Makamının Birbirinden Ayrılması

- * Vahdettin Türkiye'yi terk edince halifelik makamını yabancı devletler kendi çıkarları doğrultusunda kullanabilirdi.
- * Bu durumu önlemek için Vahdettin'in halifelik yetkileri alınarak Abdülmecit Efendi resmi işlere karışmaması şartı ile halife seçildi.
- * Bu durum din ve devlet işlerinin ayrıldığını gösterir.

Önemli Not: Laikliğin ilk adımıdır.

Saltanatın Kaldırılması ile Atatürk İlkelerinin İlişkisi

Millet egemenliğine geçildiği için	Cumhuriyetçilik
Halkın yararına olduğu için	Halkçılık
Din ve devlet işleri ayrıldığı için	Laiklik
Çağdaş bir uygulama olduğu için	İnkılapçılık

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

Saltanatın Kaldırılmasının Sonuçları

- * Osmanlı Devleti resmen sona ermiştir.
- * TBMM, ülkenin tek yasal otoritesi haline geldi.
- * Ülke yönetimindeki iki başlılık sona erdi
- * Milli egemenlik önündeki en büyük engel kaldırıldı.
- * Din ve devlet işleri birbirinden ayrılarak laiklik yolunda ilk adım atıldı.
- * İtilaf devletlerinin Lozan'da ikilik çıkarma planlarına izin verilmedi.
- * Devlet Başkanlığı ve rejim sorunu ortaya çıktı.

Not: Saltanatın kaldırılması, Milli Mücadele'yi yürüten I. TBMM'nin yaptığı tek inkılaptır.

2) Ankara'nın Başkent İlan Edilmesi (13 Ekim 1923)

Ankara'nın Başkent Seçilmesinin Nedenleri

- * Ankara'nın coğrafi konum olarak Anadolu'nun merkezinde yer alan güvenli bir yer olması
- * Coğrafi ve Güvenlik
- * Temsil Heyeti, 27 Aralık 1919'da Ankara'ya gelmiş ve Milli Mücadele'miz Ankara'dan yönetilmiştir.
- * Tarihi
- * TBMM Ankara'da açılmış, bakanlıklar burada kurulmuş ve bir başkent gibi yönetilmiştir.
- * Siyasi
- * Ankara merkezi bir konumda olması sebebi ile yurdun çeşitli yerlerine hizmet götürmede diğer yerlere göre daha elverişliydi.
- * Coğrafi
- * Atatürk'ün Ankara'yı okudu tarih kitaplarında cumhuriyetin merkezi olarak görmesi
- * Tarihi
- * 13 Ekim 1923 tarihinde anayasaya “Türkiye Devleti'nin başkenti Ankara şehridir.” maddesi eklenmiştir.
- * Ankara'nın başkent ilan edilmesi ile Osmanlı Devleti'nden ayrı yeni bir devlet olduğumuz da gösterilmek istenmiştir.

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

3) Cumhuriyetin İlan Edilmesi (29 Ekim 1923)

Cumhuriyetin İlan Edilmesinin Nedenlerini

- * Milli egemenliğin tam olarak gerçekleştirilmek istenmesi
 - * Devlet başkanı sorununun çözülmek istenmesi
 - * Devletin rejiminin belirlenmek istenmesi
 - * Meclis hükûmeti sistemi ile yaşanan hükûmet krizinin çözülmek istenmesi (Hızlandıran sebep)
 - * 29 Ekim 1923 tarihinde anayasaya “Devletin hükümet şekli cumhuriyettir.” maddesi eklenmiştir.
- Böylece yeni devletin yönetim şekli belirlenmiş oldu.

Cumhuriyetin İlan Edilmesinin Sonuçları

- * Milli egemenlik yolunda önemli bir adım daha atıldı.
- * Devletin adı ve rejimi sorunu çözüldü.
- * Devlet Başkanlığı sorunu çözüldü.
- * Meclis hükûmeti sisteminden kabine sistemine geçildi.

Kabine Sistemi: Bakanların, başbakan tarafından belirlenip Cumhurbaşkanı tarafından onaylandığı hükümet sistemidir.

Not:

- * Kabine sistemine geçilmesiyle kuvvetler ayrılığı yolunda önemli bir adım atılmıştır

Cumhuriyetin ilanı ile birlikte

Mustafa Kemal Cumhurbaşkanı	İsmet İnönü Başbakan	Fethi Okyar Meclis Başkanı
--------------------------------	-------------------------	-------------------------------

seçilmişlerdir.

Cumhuriyetin İlan Edilmesinin İlgili Olduğu Atatürk İlkeleri

Millet egemenliğine geçildiği için	Halkın yararına olduğu için
Cumhuriyetçilik	Halkçılık

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

4) Halifeliğin Kaldırılması (3 Mart 1924)

* Hz. Muhammed (sav)'den sonra Müslümanların başında bulunan en yetkili kişiye halife denilmektedir.

Halifeliğin Kaldırılması Sebepleri

- * Halife Abdülmecid Efendi'nin devlet işlerine karışmaya başlaması.
- * Halifeliğin Milli egemenlik ilkesi ile bağdaşmaması.
- * Eski rejimi isteyenlerin halife etrafında toplanmaya başlaması.
- * Yapılacak olan yenilikler için halifeliğin bir engel olarak görülmesi.

Halifeliğin Kaldırılması Sonuçları

- * Milli egemenlik anlayışı güçlendi.
- * Osmanlı hanedanı yurt dışına gönderildi.
- * Laiklik yolunda en önemli adım atıldı.
- * Yapılacak olan inkılapların önü açıldı.
- * Ümmetçilik fikri yerine Milliyetçilik fikri ön plana çıkmaya başladı.

Önemli Not: Saltanat kaldırıldığında halifeliğin kaldırılmamasının nedeni, **henüz ortamın uygun ve halkın bu duruma hazır olmamasıydı.**

Dikkat: Halifeliğin kaldırılması ile Osmanlı ailesinin yurt dışına çıkartılmasının gerekçesi; Osmanlı ailesine mensup olan kişilerin gelecekte saltanat ve halifelik iddiasında bulunmalarını engellemektir.

Halifeliğin Kaldırılmasının İlgili Olduğu Atatürk İlkeleri

Cumhuriyetçilik	Laiklik	İnkılapçılık
-----------------	---------	--------------

Notlarım

.....

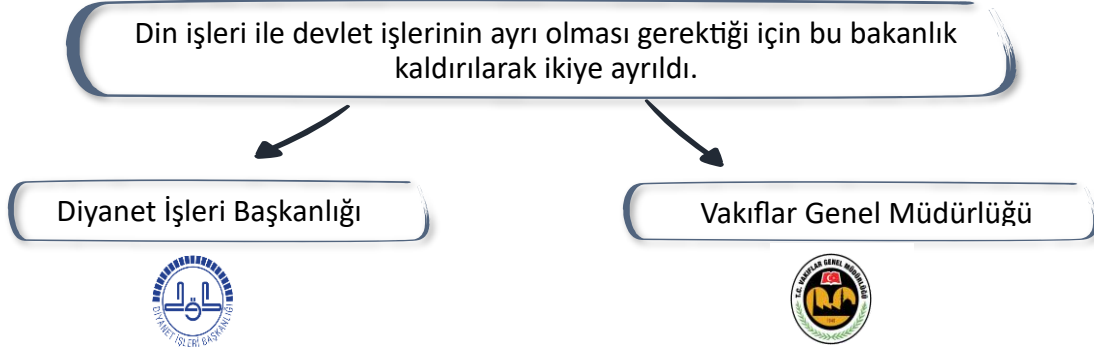
.....

.....

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

5) Şerîye ve Evkaf Vekâleti'nin Kaldırılması (3 Mart 1924)

Şerîye ve Evkaf Vekaleti tüm vakıfların bağlı bulunduğu ve aynı zamanda yasaların dini kurallara uygunluğunu denetlemekle görevli bir kurumdur.



Şerîye ve Evkâf Vekâleti'nin Kaldırılması ile;

- * Din işleri siyasetin dışına çıkarılarak laik devlet anlayışı güçlendi.
- * Çağdaş devlet olma yolunda önemli bir adım atıldı.

6) Erkân-ı Harbiye Vekâleti'nin Kaldırılması (3 Mart 1924)

- * 3 Mart 1924 tarihinde askerlik mesleği ile siyaseti birbirinden ayırmak amacıyla Erkân-ı Harbiye Vekâleti kaldırıldı.
- * Yerine Genelkurmay Başkanlığı kuruldu.
- * **Ordu siyasi işlerin dışına taşınmış ve ordu siyasetten ayrılmıştır.**
- * Erkân-ı Harbiye Vekâletinin kaldırılması cumhuriyetçilik ilkesi ile ilgilidir

7) 1924 Anayasası'nın Kabulü (20 Nisan 1924)

- * Teşkilat-ı Esasiye olarak adlandırılan ilk anayasamız savaş döneminde 20 Ocak 1921 tarihinde kabul edilmişti. 20 Nisan 1924 tarihinde değişen şartlara cevap verecek daha güncel bir anayasa kabul edilmiştir.
- * Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.
- * Devletin dini İslam'dır. **(Laikliğe aykırı)**
- * Yasama, yürütme meclise, yargı bağımsız mahkemelerce yürütülür. **(Kısmi kuvvetler ayrılığı)**
- * 18 yaşını bitiren her erkek milletvekili seçilebilir. **(Ulusal egemenliğe aykırıdır)**

Bu anayasadan 1928 yılında "Devletin dini İslam'dır." Maddesi çıkartıldı.	1934 yılında kadınlara milletvekili seçme ve seçilme hakkını getiren düzenleme yapıldı.	1937'de Atatürk ilkeleri devletin nitelikleri hâline getirilerek anayasaya eklendi.
---	---	---

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

Osmanlı'nın Hukuk Sistemi

Şer'i Hukuk Mahkemeleri	Örf'i Hukuk Mahkemeleri	Azınlıkların Mahkemeleri	Yabancıların Mahkemeleri
Kaynağı, Kur'an ve sünnettir. İslam inancını esas alır.	Kaynağı, Türklerin geçmişten günümüze getirdiği yaşam biçimine dayanır.	Osmanlı'da azınlıkların dini inancına göre yargılandıkları mahkemeleri vardı.	Osmanlı'nın hukuk alanında verdiği kapitülasyonlar yüzünden son zamanlarda açılan mahkemelerdir.

- * Osmanlı'da hukuk birliği yoktur.
- * Hukuk kurallarının kaynağı laik ve çağdaş değildir.
- * Farklı hukuk kurallarının uygulanması toplumsal eşitliğe aykırıdır.
- * Yabancılar tanınan ayrıcalıklar hukuki bağımsızlığın olmadığını gösterir.

Hukuk Alanından Yapılan Çalışmaların Nedenleri

- * Değişen şartlara ve çağa uyum sağlamak
- * Hukukta ikiliklere son vermek
- * Hukukta birliği sağlamak
- * Cumhuriyetin ilk yıllarında hukuk kuralları hazırlanırken toplumun gereksinimleri, çağın gerekleri ve devletin temel yapısı göz önünde bulundurulmuştur.
- * Yapılan hukuki düzenlemelerle cinsiyet, ırk, din ve mezhebe dayalı uygulamalar sonlandırıldı. Eşitliğe dayalı, laik bir hukuk düzeni oluşturuldu.

Hukuk Alanında Yapılan Bazı Yenilikler

1921'de Teşkilat-ı Esasi Kanunu kabul edildi.	1928'de "Devletin dini İslam'dır." maddesi anayasadan çıkarıldı.
1924'te 1924 Anayasası kabul edildi.	1929'da Almanya'dan alınan Kara Ticaret Kanunu hazırlandı.
1926'da İsviçre'den uyarlanan Medeni Kanun, hazırlandı.	1932'de İsviçre'den uyarlanan Borçlar Kanunu, hazırlandı.
1926'da İtalya'dan uyarlanan Ceza Kanunu hazırlandı.	1937 yılında 1924 Anayasası'na Atatürk ilkeleri eklendi.
1926'da İsviçre'den uyarlanan Deniz Ticaret Kanunu, hazırlandı.	

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

Medeni Kanun'un Kabul Edilmesi (17 Şubat 1926)

* Medeni kanun, kişiler ve toplum için önemli olan doğum, ölüm, miras, evlenme ve boşanma gibi işlem ve ilişkileri düzenleyen kurallar bütünüdür.

MECELLE (1877)	T.C. Medeni Kanun'u (1926)
Çok eşlilik vardı.	Tek eşli evlilik kabul edildi.
Dini nikah vardı.	Resmi nikah zorunluluğu getirildi.
Erkeğin boşanma hakkı vardı.	Kadınlara da boşanma hakkı verildi.
Mirasta eşitlik yoktu.	Mirasta kadın erkek eşitliği sağlandı.
Şahitlikte eşitlik yoktu.	Şahitlikte kadın erkek eşitliği sağlandı.

* Medeni Kanun ile sosyal ve ekonomik alanda eşitlik sağlanmıştır.

Dikkat: Medeni Kanun ile Türk kadınına siyasi haklar verilmedi.

* Ayrıca Türk kadını 2002 yılından sonra kendi soyadını kullanmaya başlamıştır.

* Türk Medeni Kanunu'nun kabulüyle Türkiye'de yaşayan gayrimüslim vatandaşlar, Lozan Antlaşması'yla kendilerine tanınan haklardan vazgeçtiklerini bildirdiler.

* Bu isteklerinin kabul edilmesiyle Avrupa devletlerinin bu konuda iç işlerimize karışmaları engellenmiştir. Ayrıca yabancıların mahkeme kurma yetkileri de sona ermiştir.

* Hem içte hem de dışta hukuki bağımsızlık sağlanmıştır.

Medeni Kanun'u ile Atatürk İlkelerinin İlişkisi

Türk aile yapısını koruması	Milliyetçilik
Kadın erkek eşitliğini sağlaması	Halkçılık
Dini nikah yerine resmi nikah ve Patrikhane'nin yetkilerini sınırlandırması	Laiklik
Çağdaş ve modern hukukun gelişmesine katkı sağlaması	İnkılapçılık

İsviçre Medeni Kanunu'nu Örnek Alınma Sebepleri

- * Avrupa'da yayınlanan en son ve modern medeni kanun olması
- * Türk kültürüne ve aile yapısına en uygun medeni kanun olması
- * Sorunlara pratik çözümler bulması
- * Çağın sosyal ihtiyaçlarına cevap verebilmesi

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

Eğitim ve Kültür Alanındaki Gelişmeler

1) Tevhid-i Tedrisat Kanunu (3 Mart 1924)

* Eğitim-öğretimde birliği sağlayabilmek amacı ile 3 Mart 1924 tarihinde Tevhid-i Tedrisat Kanunu çıkarılmıştır.

- * Tüm okullar Milli Eğitim Bakanlığına bağlandı.
- * Eğitim öğretimde birlik sağlandı.
- * Böylece kültür çatışmasının önüne geçildi.
- * İlköğretim zorunlu ve ücretsiz hale getirildi.
- * Yabancı okulların zararlı faaliyetlere yönlendi.
- * Çağdaş ve laik eğitim amacıyla medreseler kapatıldı.
- * Milli bilimsel ve çağdaş esaslara uygun öğretim programları hazırlandı.
- * Karma eğitime geçildi

Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile Atatürk İlkelerinin İlişkisi

Milli kültürün oluşturulmasına katkı sağlaması	Milliyetçilik
Sosyal devlet anlayışı gereği eğitimde fırsat eşitliğini sağlaması	Halkçılık
Akılcı ve bilimsel bir eğitim anlayışını yerleştirmesi	Laiklik
Çağdaş ve modern eğitimin gelişmesine katkı sağlaması	İnkılapçılık

Notlarım

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

2) Harf İnkılabı (1 Kasım 1928)

* 1 Kasım 1928 tarihinde Arap alfabesinden Batı'nın kullandığı Latin alfabesine geçişe “Harf İnkılabı” denilmektedir.

Harf İnkılabının Sebepleri

* Arap alfabesi harflerinin Türkçe'nin ses yapısına uygun olmaması.

* Türk dilinin okunup yazılmasını kolaylaştırmak istenmesi.

* Okur yazar oranının artırılmak istemesi.

* Batı ile uyumun artırılmak istemesi.

* Latin alfabesi olduğu gibi aynen kabul edilmedi. Türkçede olmayan **x, w, q** harfleri çıkarılarak **ç, ğ, i, ö, ş, ü** harfleri eklenmiştir.

* Bu durum Türk inkılabının taklitçi olmadığını ve Milli kültüre önem verdiğini gösterir.

Uyarı: Türk alfabesi yerine Latin alfabesi alınması Milliyetçilik ilkesine uygun değildir.

Uyarı: Latin alfabesinin aynen alınmaması ve Türkçeye uyarlanması bu sayede Türk kültürünün korunması Milliyetçilik ilkesine uygundur.

Harf İnkılabının Sonuçları

* Okuma yazma kolaylaştı ve okur yazar oranı arttı.

* Arapçanın Türkçe üzerindeki etkisi azaldı.

* Milli dil ve kültürün gelişmesi sağlandı.

* Çağdaşlaşma yolunda bir adım atıldı.

Notlarım

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

3) Millet Mektepleri (1 Ocak 1929)

* Harf inkılabının başarıya ulaşması için bütün yurttaki okuma ve yazma seferberliği başlatıldı. Yeni alfabenin öğrenilmesi için Millet Mektepleri açıldı. Millet Mektepleri, okuma yazma bilmeyen okul çağı dışındaki yetişkinlere (16-45) yeni harfleri öğretmek için açılan kurumlardır.

* Bu durum inkılapların hayata geçirilmesi için gerekli önlemlerin alındığını gösterir.

* Mustafa Kemal yurt gezilerinde tahtanın başına geçerek millete yeni Türk harflerinin öğretilmesi konusunda liderlik yapmıştır.

* Bu durum Mustafa Kemal'in inkılaplar konusunda Türk halkına öncülük ederek liderlik yaptığını gösterir.

* 24 Kasım 1928 tarihinde Millet Mektepleri Talimatnamesi yürürlüğe girmiştir. Bu talimatnameyle Mustafa Kemal'e başöğretmen unvanı verilmiştir.

* 24 Kasım Atatürk'ün 100. doğum günü olan 1981'den itibaren, "Öğretmenler Günü" olarak kutlanmaktadır.

Atatürk ve Milli Kültür

Atatürk Dönemi'nde, Milli Kültürümüzü Korumak ve Geliştirmek İçin

Türk Tarih Heyeti adıyla bir kurul oluşturuldu.	Türk tarihinin ana hatları ve okullar için tarih kitabı basıldı.	Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti kuruldu.	Türk Dili Tetkik Cemiyeti kuruldu.	Dil ve Tarih, Coğrafya Fakültesi kuruldu.
---	--	--------------------------------------	------------------------------------	---

1) Türk Tarih Kurumu (12 Nisan 1931)

* Mustafa Kemal'in isteği ile 15 Nisan 1931'de Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti adı ile kuruldu. 1935 yılında adı Türk Tarih Kurumu oldu.

Türk Tarih Kurumunun Kurulma Sebepleri

- * Türk tarihinin köklerini bir bütün olarak araştırmak
- * Türklerin dünya medeniyetine katkılarını ortaya koymak
- * Tarih sevgisini ve bilincini geliştirmek ve yaygın hâle getirmek
- * Milli bilinç ve kültürü geliştirmek

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

“Türk çocuğu ecdadını tanıdıkça, daha büyük işler yapabilmek için kendinde kuvvet bulacaktır.”

“Büyük devletler kuran atalarımız, büyük ve kapsamlı medeniyetlere de sahip olmuştur. Bunu aramak, incelemek, Türklüğe ve dünyaya bildirmek bizler için bir borçtur.”

2) Türk Dil Kurumu (12 Temmuz 1932)

* Türkçeyi yabancı dillerin etkisinden kurtarıp geliştirerek bilim dili hâline getirmek amacıyla 1932 yılında Türk Dil Kurumu kuruldu.

Türk Dil Kurumunun Kurulma Sebepleri

- * Türkçenin zenginliğini ortaya koymak
- * Türkçeyi korumak
- * Yabancı sözcüklere Türkçe karşılıklar bulmak
- * Yazı dili ile konuşma dili arasındaki farklılıkları ortadan kaldırmak

“Ülkesini, yüksek bağımsızlığını korumasını bilen Türk milleti, dilini de yabancı diller boyunduruğundan kurtarmalıdır.”

Not: Atatürk'ün mirasının bir bölümünü Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumuna bırakması, onun **Milli kültüre ve Milli kimliğe verdiği önemi gösterir.**

* Türk Tarih Kurumu ile Türk Dil Kurumunun kurulması **Milliyetçilik ilkesiyle** ilgilidir.

Üniversite Reformu (1933)

* *“Dünyada her şey için, medeniyet için, hayat için, başarılı olmak için en hakiki mürşit ilimdir, fendir. İlimin ve fennin dışında mürşit aramak gaflettir, cehalettir, dalalettir.”* diyen Atatürk, bilimsel gelişmeleri hızlandırmak ve ulusal değerlere bağlı bilim insanları yetiştirmek istiyordu. Bu amaçla Türkiye'deki yükseköğretimi incelemesi ve bir reform tasarısı hazırlaması için İsviçre'den **Prof. Dr. Albert Malche** davet edildi.

* Malche, yaptığı incelemeler sonucunda bir rapor hazırladı. Bu rapor temel alınarak yapılan üniversite reformu ile Osmanlı Devleti'nde 20. yüzyılın başlarında kurulmuş olan Darülfünun, 1933 yılında İstanbul Üniversitesine dönüştürüldü.

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

Bu Doğrultuda Yapılan Çalışmalar

- * Derslerde deney, gözlem ve uygulamalara ağırlık verilmiştir.
- * Halk konferansları ve üniversite haftaları düzenlenerek üniversiteler halka açılmıştır.
- * Üniversitelerin akademik personel, bina, birim ve malzeme ihtiyaçları giderilmiştir.
- * Yurt dışından uzmanlar getirilmiş ve geleceğin bilim insanlarının yetişmesi sağlanmıştır.
- * Darülfünunun adı, İstanbul Üniversitesi olarak değiştirilmiştir.
- * Avrupa'daki çeşitli ülkelere, yetiştirilmek üzere öğrenciler gönderilmiştir.

Atatürk ve Güzel Sanatlar

- * *“Efendiler! hepiniz Milletvekili olabilirsiniz! Bakan olabilirsiniz! Dahası, cumhurbaşkanı olabilirsiniz ama sanatçı olamazsınız.”*
- * *“Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş olur.”*

Resim ve Heykel Alanında Yapılan Çalışmalar

1926 yılında Sanayi-i Nefise Mektebi, Güzel Sanatlar Akademisi 'ne dönüştürüldü.	Resim öğretmeni yetiştirmek için Gazi Eğitim Enstitüsü 'nde resim bölümü açıldı.	Sanat eserlerinin sergilenmesi için 1937 yılında Resim ve Heykel Müzesi açılmıştır.
---	---	--

Müzik Alanında Yapılan Çalışmalar

1924 yılında müzik öğretmeni yetiştirmek amacıyla Ankara'da Musiki Muallim Mektebi kuruldu.	Bu okula, opera ve tiyatro bölümlerinin eklenmesiyle Ankara Konservatuvarı açılmıştır.	Resim, heykel ve müzik alanlarında öğrenim görmeleri için Avrupa'ya öğrenciler gönderildi.
--	---	--

- * Mızaka-i Hümayun, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'na dönüştürüldü.
- * Atatürk tarafından ilk Türk operasının kurulması için **Adnan Saygun**, ilk konservatuvarın kurulması için **Cemal Reşit Rey** görevlendirilmiştir.

Notlarım

.....

.....

.....

.....

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

Spor Alanındaki Gelişmeler

- * Atatürk, ata sporlarımızdan en çok güreşi sevmiş, milli güreşçilerimizi hem maddi hem de manevi olarak desteklemiştir.
- * Olimpiyatlara ilk defa 1924 yılında katılan Türkiye ilk madalyasını da 1936 **Berlin Olimpiyatlarında** güreş alanında **Yaşar Erkan** ile kazanmıştır.
- * 1922 yılında İstanbul'da Türkiye'nin ilk spor teşkilatı olan **“Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı”** kurulmuştur.
- * Beden eğitimi öğretmeni yetiştirmek amacıyla Çapa Muallim Mektebi açılmış ve bu okula yurt dışından sporcular getirtilerek ders verdirilmiştir.
- * “Ben, sporcunun zeki, çevik ve aynı zamanda ahlâklısını severim.”

Toplumsal/Sosyal Alandaki Gelişmeler

- * Toplumla ilgili, topluma ilişkin alanda yapılan inkılaplardır. Sosyal alanda yapılan inkılaplar da denilmektedir.

Tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması
Kılık kıyafet alanında yenilikler
Takvim, saat ve ölçülerde değişiklik yapılması
Hafta sonu tatilinde değişiklik yapılması
Soyadı Kanunu'nun kabul edilmesi
Kadınlara siyasi hakların verilmesi

- * Toplumsal alanda yapılan inkılaplarla ortak değerlerde buluşmak ve toplumda bu uygulamalarda birlik sağlanmak amaçlanmıştır.

1) Şapka İnkılabı ve Kıyafette Değişiklik

Nedenleri

- * Türk milletinin içteki modernleşmesini dışa yansıtmak
- * Toplumda kıyafet birliğini sağlamak
- * Bütün anlam ve görünüşüyle çağdaş bir toplum oluşturmak
- * Atatürk, şapka ve kıyafetle ilgili görüşlerini halkla paylaşmak ve şapkayı tanıtmak amacıyla 1925 yılında Kastamonu ve ilçelerine bir haftalık geziye çıktı.
- * Bu durum Mustafa Kemal'in inkılaplar konusunda Türk halkına öncülük ederek liderlik yaptığını gösterir.
- * Şapka İnkılabı ve Kıyafette Değişiklik, Atatürk'ün **Halkçılık** ve **İnkılapçılık** ilkeleriyle ilgilidir.

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

2) Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceğine Dair Kanun / Kılık Kıyafet Kanunu

* Şapka inkılabı toplum tarafından benimsenince 3 Aralık 1934'te "Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceğine Dair Kanun" çıkarıldı.

* Bu Kanun ile de hangi din ve mezhepten olursa olsun ibadethanelerin dışında, insanların dinî kıyafetle gezmeleri yasaklandı.

* **Diyanet İşleri Başkanı, Rum ve Ermeni Patriği gibi yüksek din görevlileri bu yasağın dışında tutulmuştur.**

Kıyafette Değişiklik ile Atatürk İlkelerinin İlişkisi

Toplumsal milli birlik ve beraberliğini güçlendirmeyi amaçladığı için	Milliyetçilik
Toplumdaki etnik, dinî ve kültürel ayrımları önlemeye çalıştığı için	Halkçılık
Dinî kıyafetlerle gezilmesini engelleyip dinin kullanılmasını önlediği için	Laiklik
Toplumu daha çağdaş bir görünüme kavuşturduğu için	İnkılapçılık

3) Tekke, Zaviye ve Türbelerin Kapatılması

Kaldırılma Sebepleri

* Osmanlı Devleti'nin ilk dönemlerinde İslam dininin birlik, beraberlik ve kardeşlik duygularını geliştiren ve toplumla devlet arasında uzlaştırmacı bir rol üstlenen tekke, zaviye ve tarikatların;

* Zamanla uzlaştırmacı rolünden uzaklaşıp birlik ve beraberlik duygusunu zayıflatmaya başlaması

* Bu kurumlardaki kişilerin şahsi menfaatleri için halkın dinî duygularını istismar etmeye başlamaları

* Milli Mücadele yıllarında yabancı ajanların, bazı tekkelere sızarak bu tekke üyeleri üzerinden halkı isyana teşvik etmesi

Sonuçları

* Toplumsal alanda çağdaşlaşma ve laikleşme adına önemli bir adım atıldı.

* İnsanların dini duygularını sömüren ve gerçek amacından uzaklaşmış tekke ve zaviyeler kapatıldı.

* Şeyh, derviş, dede ve mürit gibi ünvanların kullanılması ve bunlarla ilgili elbiselerin giyilmesi ile muskacılık gibi dini duyguların istismar edildiği uygulamalar yasaklandı.

* Büyük din âlimleri ve padişahların türbeleri dışındaki türbeler kapatıldı.

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

Tekke ve Zaviyelerin Kapatılması ile Atatürk İlkelerinin İlişkisi

Toplumsal çatışmaları önleyip birlik ve beraberliğe katkı sağladığı için	Milliyetçilik
Halkın yararına olup bazı dinî grupların ayrıcalıklarını kaldırdığı için	Halkçılık
Din dışı uygulamaları yasaklayarak din istismarını önlemeye çalıştığı için	Laiklik
Toplumsal ilişkileri çağdaş, akılcı ve bilimsel temellere dayandırdığı için	İnkılapçılık

4) Takvim, Saat, Rakam ve Ölçülerde Değişiklik

* Osmanlı toplumunda kullanılan takvim, saat ve ölçü birimleri ile Avrupa'da kullanılanlar farklıydı.

Bu durum ticari ilişkileri olumsuz etkilemekteydi.	Takvim ve ölçülerde Osmanlı içinde bölgeden bölgeye bile farklılıklar vardı.
Ülke içinde birliği sağlamak ve Avrupa ile ticari ilişkileri kolaylaştırmak için Avrupa'nın kullandığı birimlere geçilmiştir.	

	TAKVİM	SAAT	RAKAMLAR	AĞIRLIK ÖLÇÜSÜ BİRİMLERİ	UZUNLUK ÖLÇÜSÜ BİRİMLERİ
OSMANLI DEVLETİ	Hicri Takvim Rumi Takvim	Alaturka Saat	Arap Rakamları	Okka, Dirhem, Kantar	Arşın, Kulaç, Endaze
ULUSLARARASI STANDARTLAR	Miladi Takvim	Alafranga Saat	Uluslararası Rakamlar	Kilogram	Metre

Sonuçları

- * Çağdaşlaşma yolunda önemli adımlar atıldı.
- * Avrupalı ülkelerle yaşanan ticari sorunlar çözüldü.
- * Toplumda yaşanan bazı ikilikler ortadan kaldırıldı.

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

5) Soyadı Kanunu'nun Kabulü (21 Haziran 1934)

Nedenleri

* Osmanlı Devleti'nde soyadı yoktu. Genellikle insanlar aile ünvanlarına, baba adlarına, mesleklerine, doğdukları şehirlere veya fiziksel özelliklerine göre çağrılırdı (Örneğin, Ali oğlu Mehmet). Bu durum;

Askerlik

Eğitim

Mahkeme

Miras

işlemleri başta olmak üzere tüm resmi işlerde karışıklık çıkarıyordu.

* 21 Haziran 1934 tarihinde çıkarılan “Soyadı Kanunu” ile her vatandaşın bir soyadı taşıması zorunlu kılındı.

Kanuna göre her ailenin bir soyadı ve soyadının bir anlamı olacaktır.	Ahlaka aykırı ve gülünç olan sözcükler soyadı olarak alınmayacaktır.	Soyadları, Türkçe olacak; yabancı millet adları soyadı olarak alınmayacaktır.	Soyadları soy, rütbe, makam, memuriyet gibi ayrıcalıklar belirtmeyecektir.
---	--	---	--

Soyadı Kanunu ile Atatürk İlkelerinin İlişkisi

Soyadlarının Türkçe olmasıyla topluma Milli kimlik kazandırılması istendiği için	Milliyetçilik
Halkın yararına ayrıcalıksız, kaynaşmış ve eşit bir toplumsal yapı amaçlandığı için	Halkçılık
Ayrıca hacı, hoca, hafız, molla gibi dini unvan ve lakaplar soyadı olamayacağı için	Laiklik
Çağdaş ülkelerde kullanılan soyadının ülkemizde de kullanılmaya başladığı için	İnkılapçılık

Sonuçları

* Resmi işlerde yaşanan karışıklıklar çözüldü.

* Ayrıcalık belirten ağa, hacı, hafız, hoca, molla, efendi, bey, beyefendi, paşa gibi lakap ve ünvanların resmi işlerde kullanılması yasaklandı.

* Ayrıcalık belirten unvanların yasaklanmasıyla toplumsal eşitlik sağlandı.

* Türkçe olmayan kelimelerin soy isim olarak kullanılmasının önüne geçilerek Milli kimlik korundu.

* TBMM tarafından Mustafa Kemal'e Atatürk soyadı verildi.

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

6) Cumhuriyet ve Türk Kadını

Kültürel	Sosyal	Ekonomik
3 Mart 1924 Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile bütün çocuklar için zorunlu, parasız ve karma eğitim başlatıldı.	Medeni Kanun ile aile hayatı içinde sahip olduğu rolü bakımından kadın, erkeklerle eşit hâle getirildi.	Yine Medeni Kanun ile kadın, çalışma hakkına sahip oldu; iş hayatının her alanında yer almaya başladı.

Türk Kadınına Verilen Siyasi Haklar

1930	Belediye seçimlerine katılma	Kadınlara siyasi hakları 034 BMV olarak kodlayabiliriz.
1933	Muhtar seçme ve seçilebilme	
1934	Vekil (milletvekili) seçme ve seçilebilme	

Kadınlara Verilen Siyasi Haklar ile Atatürk İlkelerinin İlişkisi

Kadınların seçme ve seçilme hakkıyla devlet yönetimine katıldıkları için	Cumhuriyetçilik
Seçme ve seçilme hakkıyla siyasi alanda da kadın erkek eşitliği sağlandığı için	Halkçılık
Kadınlara seçme ve seçilme hakkının birçok ülkeden daha önce verildiği için	İnkılapçılık

Notlarım

A decorative banner for Ekrem SÖKMEN, Sosyal Bilgiler Öğretmeni. The banner features a large Instagram icon on the left, a vertical line with a diamond ornament, and the text "Ekrem SÖKMEN" in a large serif font, followed by "Sosyal Bilgiler Öğretmeni" in a smaller italicized font. Below this is the Instagram handle "@e.sosyalpusula" with a small Instagram icon. The banner is framed by ornate scrollwork and a double-line border.

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

Ekonomi Alanında Yapılan Yenilikler

1) İzmir İktisat/ Türkiye İktisat Kongresi ve Milli Üretim Seferberliği

* Siyasi ve askeri zaferler ne kadar büyük olursa olsun, ekonomik zaferler ile taçlandırılmazlarsa kazanılan zaferler yaşayamaz, az zamanda söner.” diyen Atatürk, tam bağımsızlık için ekonomik bağımsızlığın da mutlaka sağlanması gerektiğine inanıyordu.

* Bu düşünce doğrultusunda Atatürk, Lozan görüşmelerinin devam ettiği günlerde İzmir'de Türkiye İktisat Kongresi'nin toplanması talimatını verdi.

* İktisat, ekonomi anlamına gelmektedir. Ekonomi alanında yapılacakları belirlemek amacı İzmir’de toplanılmıştır.

* Bu toplantıya çiftçi, işçi, öğretmen, tüccar, sanayici gibi toplumun farklı kesimlerden 1135 kişi katılmıştır.

* Farklı meslek gruplarının gelmesi kalkınmanın her alanda gerçekleştirilmek istendiğini gösterir.

* Ayrım yapılmadan herkesin gelmesi halkçılık ilkesiyle ilgilidir.

Kongrenin toplanma amaçları;

* Milli ekonomi ilkelerini belirlemek

* Ekonomik bağımsızlığa ulaşmak

* Dışa bağımlılığı önleyerek milli üretimi artırmaktır.

* Kongrenin başkanlığını **Kâzım Karabekir** yapmıştır.

* Kongrede Misak-ı İktisadi (Ekonomi Andı) Kararları kabul edilmiştir.

İzmir İktisat Kongresi’nde Alınan Kararlar

* Ham maddesi yurt içinde bulunan sanayi dalları kurulmalıdır.

* Dışa bağımlılık önlenmek istenmektedir.

* Milli ekonominin kalkınması amaçlanmıştır. (Milliyetçilik ilkesi)

* Küçük işletmelerden hızla büyük işletmelere ve fabrikalara geçilmelidir.

* Ekonomik bağımsızlık gerçeğe geçirilmek istenmiştir.

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

* Yabancıların kurduğu tekellerden kaçınılmalıdır. Yerli malı kullanımı özendirilmelidir.

* Milli ekonominin gerçekleşmesi hedeflenmiştir.

* Özel sektöre kredi sağlayacak bankalar kurulmalıdır.

* Ekonomide öncelik özel sektöre verilmiştir.

* Devletin banka kurması devletçilik ilkesini gösterir.

* Sanayi özendirilmeli ve Milli bankalar kurulmalıdır.

* Ekonomide öncelik özel sektöre verilmiştir.

* Bu amaçla Teşvik-i Sanayi Kanunu çıkarılmıştır.

* Özel sektör tarafından gerçekleştirilemeyen işler devletçe yapılmalıdır.

* Ekonomik kalkınma için devlet bizzat ekonomik faaliyetlerde bulunabilecektir.

* Devletçilik ilkesiyle ilgilidir.

2) Tarım Alanında Yapılan Çalışmalar

* Cumhuriyetin ilk yıllarında halkın çoğunluğu tarım ile uğraşıyordu. Bu yüzden tarımda gelişmek için çeşitli çalışmalar yapılmıştır.

Aşar Vergisinin Kaldırılması (17 Şubat 1925)

* Türkiye Cumhuriyeti kurulduğunda ekonominin temeli büyük oranda tarıma dayalıydı.

* Devletin gelirlerinin en önemli kısmı tarım ürünlerinden elde edilen **aşar vergisinden** oluşuyordu.

* Ancak halkın bu vergiyi ödeyecek gücü yoktu. Anadolu halkı on yıldır aralıksız devam eden savaşlarda evlatlarını ve toprağı işleyebileceği hayvanlarını kaybetmişti.

* Halkın ödemekte zorlandığı aşar vergisi 1925 yılında kaldırıldı.

* Böylece köylü, üzerindeki ağır bir ekonomik yükten kurtulmuş oldu.

* Devletin, çiftçinin ve köylünün yükünü hafifletmek için aşar vergisini kaldırması **sosyal devlet** anlayışının bir sonucudur.

Aşar Vergisinin kaldırılması Atatürk'ün hangi ilkesi ile ilgilidir?

* Çiftçinin yararına olduğu için halkçılık ilkesine uygun bir gelişmedir.

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

3) Atatürk Orman Çiftliği

- * Örnek çiftlik kurarak tarımı geliştirmek
- * Ziraat konusunda uygulamalı eğitim yapmak
- * Bazı bitkileri yetiştirip çiftçilere örnek olarak göstermek
- * Halkın eğlenebileceği ve dinlenebileceği alan oluşturmak
- * Ziraat Okuluna girecek gençlerin çiftlikte staj yapmalarını sağlamak amacıyla kuruldu.

Tarım Alanında Yapılan Diğer Çalışmalar

Tarım Kredi Kooperatifleri kuruldu.	Çiftçiye ucuz kredi imkânı sağlanmıştır.
Makineli tarım özendirildi.	Üretim de verimlilik artırılmak istenmiştir.
Ankara’da Ziraat Enstitüsü açıldı.	Bilinçli tarım yapmak amaçlanmıştır.
Kaliteli tohum ve fidan yardımı yapıldı.	Üretim de verimlilik artırılmak istenmiştir.

4) Sanayi Alanında Yapılan Çalışmalar

- * 1924 yılında İş Bankası kurulmuştur. İşverenlere kredi sağlamak amacı ile oluşturulmuştur.
- * 1927’de **Teşvik-i Sanayi Kanunu (Sanayiye Özendirme Kanunu)** çıkarıldı.
- * Bu kanunla devlet, özel girişime destek sağlamayı, milli ve yerli sanayiye kurmayı, sermayeyi güçlendirmeyi amaçladı. Kanun “**Devletçilik**” ilkesiyle ilgilidir.
- * Maden sanayine yatırım yapmak için 1924 yılında **Sanayi ve Maadin Bankası** kuruldu.
- * Ayrıca bu sektöre mali destek vermesi için **Etibank** kuruldu.
- * Yeraltı kaynaklarının araştırılması için 1935’te **Maden Tetkik Arama Enstitüsü (MTA)** kuruldu.
- * Yabancıların elinde bulunan bazı işletmeler satın alınarak Millileştirildi.
- * Bu uygulama Atatürk’ün **Milliyetçilik ve devletçilik** ilkesiyle ilgilidir.

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

* Tekstil sektörüne öncülük etmesi amacıyla 1933'te **Sümerbank** kuruldu.

* 1933 yılında 1934-1939 yılları arası için planlanan **Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı** hazırlandı.

Not: İkinci Beş Yıllık Sanayi Planı hazırlansa da İkinci Dünya Savaşı'nın başlaması nedeniyle uygulanamadı.

* Malatya, Kayseri ve Bursa'da dokuma; Gemlik'te ipek fabrikaları açıldı.

* İzmit'te kâğıt; Karabük'te demir-çelik fabrikası ile Beykoz'da **Paşabahçe Cam Fabrikası** kuruldu.

* **Ham maddesi ülke içinde bulunan sanayi yatırımlarına öncelik verilmiştir.**

5) Denizcilik Alanında Yapılan Çalışmalar

* Atatürk "En güzel coğrafi durumda ve üç tarafı denizle çevrili olan Türkiye; endüstrisi, ticareti ve sporu ile en ileri denizci millet yetiştirmek yeteneğindedir. Bu yetenekten yararlanmayı bilmeliyiz. Denizciliği Türk'ün büyük milli ülküsü olarak düşünmeli ve onu kısa zamanda güçlendirmeliyiz." diyerek denizciliğin önemini vurgulamıştır.

Kabotaj Kanunu

Kabotaj hakkı: Bir devletin kendi kara sularında, iç deniz, göl ve akarsularında taşıt işletme, bu taşıtlarla ülke limanları arasında yük ve yolcu taşıma hakkına sahip olmasıdır.

* Kabotaj Kanunu ile Türk kara sularında yük ve yolcu taşıma ile işletme hakkı Türk vatandaşları ile Türk bayrağı taşıyan gemilere verildi.

Denizlerimizde egemenlik hakkı bize geçmiş ve ekonomik bağımsızlık sağlanmıştır.	Yabancıların elinde bulunan limanlar satın alınarak Millileştirildi.
Yabancıların işlettiği limanların bize geçmesi ve Millileştirilmesi	Milliyetçilik
Bu limanları devletin işletmesi	Devletçilik

Notlarım

.....

.....

.....

.....

.....

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

6) 1929 Dünya Ekonomik Bunalımı (Kara Perşembe)

* 1929 Ekonomik Bunalımı, 24 Ekim 1929'da New York Borsası'nın çökmesiyle ABD'de başlayıp dünyaya yayılan bir olaydır.

1929 Dünya Ekonomik Bunalımı ve Türkiye'ye Etkileri

- * Bu ekonomik krizden ülkemizde olumsuz bir şekilde etkilenmiştir.
- * Tarım ürünlerinin fiyatı ucuzladı. İhracat geliri azaldı. Sanayileşme ve kalkınma hızı yavaşladı.
- * Özel sektör fabrika yapamayınca kalkınma için bu fabrikaları mecburen devlet yaptı.
- * Bu durum Türkiye'de zorunlu olarak devletçilik ilkesinin kabul edilmesine neden olmuştur.
- * 1929 Dünya Ekonomik Bunalımı, Türkiye'de devletçilik ilkesinin uygulanmasındaki uluslararası sebeptir.

Sağlık Alanındaki Gelişmeler

- * "Milletimizi tam güvenlik içinde yaşatmak ülkümüz olduğu gibi onun sağlığına özen göstermek ve mevcut imkânlarımız oranında toplumsal dertlerine çare bulmak da hükûmetimizin görevlerindendir."
- * Devletin görevlerinden birisi de toplum sağlığını korumaktır.
- * Sosyal devlet her alanda halkın yararını gözetmeyi ve halka hizmet etmeyi gerektirdiği için halkçılık ve devletçilik ilkeleriyle yakından ilgilidir.
- * **Koruyucu sağlık hizmeti** ve **"önemli hastalıklarla mücadele"** ilkeleri gereği sıtma, trahom, frengi, verem gibi hastalıklara karşı, ayrı ayrı kurumlar kurulmuştur.

Birçok şehirde numune hastaneleri açıldı.	Sağlık örgütü genişletilerek doktor sayısı artırıldı.	Nitelikli doktor yetiştirmek için tıp fakülteleri kuruldu.	Yardımcı sağlık personeli için sağlık meslek liseleri kuruldu.	Kadınlar için doğumevleri ve çocuk evleri açıldı.
---	---	--	--	---

1) Hıfzıssıhha Müessesesi

- * Refik Saydam tarafından ülkemizde aşı ve serum üretimi yapmak için açılmış olan sağlık alanında çalışmalar yapan kuruluştur.
- * 1932 yılında ülke ihtiyacına yetecek serum üretildi.
- * 1934'de ülke ihtiyacına yetecek çiçek aşısı üretildi.
- * 1937 yılında kuduz serumu üretilmeye başladı.

Aşı alımı bakımından dışa bağımlılığımız önlendi.	Milliyetçilik
Halkın sağlıklı olması için çalışmalardır.	Halkçılık

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

2) Veremle Savaş İçin Yapılan Çalışmalar

1923 yılında, İzmir Veremle Mücadele Cemiyeti kuruldu.	15 Ağustos 1924 tarihinde, İstanbul'da Sanatoryum açıldı.	1925 yılında, İzmir'de veremle mücadele amacıyla ilk dispanser açıldı.	1927 yılında, İstanbul'da Veremle Mücadele Cemiyeti kuruldu.	1930 yılında, Umumi Hıfzıssıhha Kanunu çıkarıldı.
--	---	--	--	---

Dispanser:

* Ayakta tedavi veren sağlık kuruluşlarıdır.

Sanatoryum:

* Uzun süreli tedavi veren sağlık kuruluşlarıdır.

* Güzel sanatlar alanıyla karıştırmaya.

* **"Umumi Hıfzıssıhha Kanunu"** ile veremli hastaları ihbar etmek ve hastalığın bulaşmasını önlemek için tedbir alma zorunluluğu getirildi. Bu tür hastalıklar parasız tedavi edildi.

* **Heybeliada Sanatoryumu**, İstanbul'a bağlı Heybeliada'da bulunan, **Türkiye'nin ilk pandemi hastanesidir**. 1924 yılından 2005 yılına kadar faaliyet göstermiştir.

3) Türkiye Kızılay Cemiyeti

* Osmanlı döneminde savaş alanında yaralanan ya da hastalanan askerlere hiçbir ayırım gözetmeksizin yardım etmek için kurulmuştur.

* 1868 yılında **"Osmanlı Yaralı ve Hasta Askerlere Yardım Cemiyeti"** adıyla kurulan Kızılay;

* 1923 yılında "Türkiye Hilali Ahmer Cemiyeti"

* 1935 yılında "Türkiye Kızılay Cemiyeti"

* 1947 yılında "Türkiye Kızılay Derneği" adını almıştır.

* Kuruluşa "Kızılay" adını Mustafa Kemal Atatürk vermiştir.

4) Türkiye Yeşilay Cemiyeti

* 1920'de Hilal-i Ahdar Cemiyeti kurularak alkollü içki, sigara ve uyuşturucu maddelerle mücadele etmenin yolu açıldı. Cemiyet daha sonra, Türkiye Yeşilay Cemiyeti adını aldı.

5) Çocuk Esirgeme Kurumu

* Savaş nedeniyle öksüz ve yetim kalan çocuklar için 1921'de Himaye-i Etfal Cemiyeti kuruldu. Kurum, daha sonra Çocuk Esirgeme Kurumu adını aldı.

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

Bir Devrin Tanığı: Nutuk

- * Atatürk, hayatı boyunca birçok eser yazmıştır.
- * Bu eserlerin en kapsamlı olanı Nutuk'tur.
- * Atatürk'ün Samsun'a çıktığı 19 Mayıs 1919 tarihinden 1927 yılına kadar gerçekleşen olayları anlatan çok değerli ve kapsamlı bir kaynaktır.
- * Nutuk, Atatürk'ün Cumhuriyet Halk Fırkasının 1927 yılındaki II. Kurultayı'nda, 36 saat boyunca yaptığı konuşmanın kaleme alınmış halidir.
- * Nutuk, askerî bir deha ve büyük bir devlet adamı olan Atatürk'ün tarihe, dile ve edebiyata da hâkimiyetini ortaya koyması açısından çok önemli bir eserdir.
- * Atatürk'ün "Nutuk'u hazırlarken Milli Mücadele yılları, cumhuriyetin kuruluş süreci ve yapılan devrimlerle ilgili birçok belgeyi gözden geçirmiştir.
- * Nutuk;

Kişisel yazışmalar	Kongre tutanakları	TBMM tutanakları	Gazete arşivlerinden
--------------------	--------------------	------------------	----------------------

oluşur.

* Nutuk'un belgelerle yazılması, esere bilimsel bir özellik kazandırmış ve eserin güvenilirliğini artırmıştır.

* Nutuk 3 Ana Bölümden Oluşur

- * Milli Mücadele Hazırlık Dönemi
- * Mili Mücadele Dönemi
- * Cumhuriyet ve inkılaplar dönemi

Not:

* Nutukta Çanakkale Savaşı'yla ilgili bilgi yer almaz.

* Mustafa Kemal Nutuk'un son sözlerini "en büyük eserim" dediği Türkiye Cumhuriyeti'ni Türk gençliğine emanet ettiğini vurguladığı "Gençliğe Hitabe" ile bitirmiştir.

* Nutuk birçok dile çevrilmiştir.

* Bu özelliği Nutuk'u evrensel bir eser haline getirmiştir.

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

Atatürk İlke ve İnkılaplarının Temel Dayanağı

Türk milletini yüceltme	Cumhuriyeti yaşatma
Vatan ve millet sevgisi	Milli tarih ve dil bilinci
Bağımsızlık ve özgürlük	Çağdaşlaşma
Milli egemenlik	Milli birlik ve beraberlik

Atatürk İlke ve İnkılaplarının Temel Esasları

Milli bağımsızlık hedeflenmiştir.	Akılcılık ve bilimsellik istenmiştir.
Milli egemenliğe önem verilmiştir.	Milli tarih bilincinin olması istenmiştir.
Milli birlik ve beraberlik istenmiştir.	Milli dil bilincinin olması istenmiştir.
Milli kültürün geliştirilmesi istenmiştir.	Çağdaşlaşmaya önem verilmiştir.

Notlarım

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

Alanlarına Göre İnkılaplar

Siyasi Alanda Yapılan İnkılaplar	Hukuk Alanında Yapılan İnkılaplar
* Saltanatın Kaldırılması * Ankara'nın Başkent İlan Edilmesi * Cumhuriyetin İlanı * 1921 ve 1924 Anayasaları * Halifeliğin Kaldırılması * Ordunun Siyasetten Ayrılması * Çok Partili Hayata Geçiş Denemeleri * Kadınlara Siyasi Hakların Verilmesi	* 1921 Anayasası * 1924 Anayasası * Şer'iye Mahkemelerinin Kapatılması * Türk Medeni Kanun'un Kabulü * Türk Ceza Kanunu * Türk Ticaret Kanunu * Borçlar Kanunu
Eğitim ve Kültür Alanında Yapılan İnkılaplar	Ekonomi Alanında Yapılan İnkılaplar
* Tevhidi Tedrisat Kanunu * Maarif Teşkilatı Hakkında Kanun * Harf İnkılabı * Güzel Sanatlar Akademisinin Açılması * Millet Mekteplerinin Açılması * Türk Tarih Kurumunun Açılması * Türk Dil Kurumunun Açılması * Halk Evlerinin Açılması * Üniversite Reformu * İstanbul Üniversitesinin Açılması * Dil Tarih Coğrafya Fakültesinin Açılması * Devlet Konservatuarının Açılması * Resim ve Heykel Müzesinin Açılması	* İzmir İktisat * Türkiye İş Bankasının Kurulması * Aşar Vergisinin Kaldırılması * Örnek Çiftliklerin Kurulması * Tarım Kredi Kooperatiflerinin Kurulması * Kabotaj Kanunu Kabulü * Teşvik-i Sanayi Kanunun Kabulü * Toprak Reformunun Yapılması * Devletçilik İlkesinin Uygulanması * I. Beş Yıllık Kalkınma Planı * Sümerbank ve Etibank'ın Kurulması * Maden Tetkik ve Arama Enstitüsünün Kurul. * II. Beş Yıllık Kalkınma Planı * Karabük Demir ve Çelik Fabrikasının Kurulması
Sosyal ve Toplumsal Alanda Yapılan İnkılaplar	Tarım Alanında Yapılan İnkılaplar
* Şapka İnkılabı * Kılık Kıyafet İnkılabı * Takvim, Saat ve Ölçülerde Yapılan Değişiklik * Soyadı Kanunu * Lakap ve Ünvanların Kullanımının Yasaklanması * Kadınlara Siyasi Hakların Verilmesi * Hafta Tatilinin Cumadan Pazara Alınması	* Aşar Vergisinin Kaldırılması * Tarım Kredi Kooperatiflerinin Kurulması * Atatürk Orman Çiftliğinin Kurulması * Yüksek Ziraat Enstitüsünün Kurulması * Ziraat Okullarının Açılması * Toprak Reformu
Sağlık Alanında Yapılan İnkılaplar	Laiklik Alanında Yapılan İnkılaplar
* Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekaletinin (Sağlık ve Sosyal Yardım) Kurulması * Numune Hastanelerinin Açılması * Umumi Hıfzısıhha Kanunu * Veremle Mücadele Cemiyetinin Kurulması * Senatoryum ve Dispanserlerin Kurulması	* Saltanatın Kaldırılması * Halifeliğin kaldırılması * Şer'iyye Vekaletinin kaldırılması * Tekke, Zaviye ve türbelerin kapatılması * Medeni Kanun'un kabul edilmesi * Devletin dini İslam'dır" ibaresinin anayasadan çıkarılması.

Notlarım

.....

.....

5. ÜNİTE: DEMOKRATİKLEŞME ÇABALARI

Demokrasi: Devlet yönetiminde halkın egemen olduğu bir yönetim biçimidir.

* Demokratik ilkeleri esas alan cumhuriyet yönetimi, farklı düşüncelere kendilerini geliştirmeleri için fırsat sunar. Demokratik ülkelerde insanlar düşüncelerini ülke yönetiminde etkili kılmak için siyasi partiler kurarlar.

Demokrasinin Temel İlkeleri

- * Milli egemenlik
- * Hürriyet/Eşitlik
- * Siyasi partiler

Atatürk ve Milli Egemenlik

Amasya Genelgesi maddesi: "Milletin geleceğini yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır."	Erzurum Kongresi maddesi: "Kuva-yı Milliye'yi etkin, Milli iradeyi hâkim kılmak esastır."	23 Nisan 1920'de TBMM'nin açılması	20 Ocak 1921 Anayasası'nda "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir. 'maddesinin olması
---	---	------------------------------------	--

Demokratikleşme Yolunda Atılan Adımlar

TBMM'nin açılması	Cumhuriyet Halk Fırkası'nın kurulması
Saltanatın kaldırılması	Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın kurulması
Cumhuriyetin ilan edilmesi	Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kurulması
Halifeliğin kaldırılması	Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi

"Milli egemenlik temeline dayanan ve özellikle Cumhuriyet yönetimine sahip bulunan ülkelere siyasal partilerin varlığı doğaldır. Türkiye Cumhuriyeti'nde de bir diğerini denetleyici partilerin kurulacağına şüphe yoktur."

- * Çok partili hayata geçmek istediğini gösterir.
- * Çoğulcu demokrasiye geçmek istediğini gösterir.

Çok Partili Hayata Geçmek İstenmesinin Nedenleri

- * Millet egemenliğini güçlendirerek demokrasi ve cumhuriyetin gelişmesini sağlamak
- * Mecliste çok seslilik oluşturarak farklı fikirlerin temsil edilmesini sağlamak
- * Hükûmetin denetlenmesini sağlamak

5. ÜNİTE: DEMOKRATİKLEŞME ÇABALARI

İlk Siyasi Parti

- * Ülke sorunlarının çözümü konusunda aynı görüş ve düşünceyi paylaşan insanların bir araya gelerek kurduğu gruplara **siyasi parti** denir.
- * Cumhuriyetin ilk yıllarında parti yerine “**fırka**” adı kullanılmıştır.

Halk Fırkası

- * Yeni Türk Devleti'nin ilk siyasi partisidir. Mustafa Kemal tarafından kurulmuştur.
- * Mecliste var olan Müdafaa-i Hukuk Grubu'ndaki 1. Grubun partiye dönüşmüş halidir.
- * Cumhuriyetin ilanından sonra 10 Kasım 1924 tarihinde **Cumhuriyet Halk Fırkası** adını almıştır.
- * 1935 yılında ise **Cumhuriyet Halk Partisi** adını almıştır.
- * Cumhuriyet dönemi inkılaplarını gerçekleştiren parti, 1950 yılına kadar iktidar partisi olarak ülkeyi yönetmiştir.

Ekonomide	Dini Konularda
Devletçilik	Laiklik
ilkelerini benimsemiştir.	

- * İki dereceli seçim sistemini savunmuştur.
- * Köklü inkılapların yapılmasını hedeflemiştir.

İlk Muhalefet Partisi

- * Ülkeyi yöneten iktidar partisi dışında olan ve iktidarın politikasını eleştiren parti ya da partilere **muhalefet partisi** denir.

Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasıdır.

- * Türkiye'nin ilk muhalefet partisidir.
- * Milli Mücadele Dönemi'nin önemli isimleri olan **Kazım Karabekir, Rauf Bey, Refet Bey, Ali Fuat Paşa ve Adnan Adıvar** tarafından kurulmuştur.

Ekonomide	Dini Konularda
Liberalizm/Serbest Piyasa Ekonomisi	Dini inançlara saygılı
ilkelerini benimsemiştir.	

- * Tek dereceli seçim sistemini savunmuştur.
- * İnkılapların zamana yayılarak yapılmasını savunmuştur.

5. ÜNİTE: DEMOKRATİKLEŞME ÇABALARI

Şeyh Said İsyanı

- * Partimiz dini inançlara saygılıdır.
- * Sloganını kullanması cumhuriyeti istemeyenlerin partiye katılmasına neden olmuştur.
- * 1925 yılında çıkan Şeyh Said İsyanı'nda partinin rolü olduğu iddiası ile Takrir-i Sükun Kanunu'na göre kapatılmıştır.
- * İlk çok partili hayata geçiş denememiz başarısız olmuştur.
- * **Demokrasi için halkın daha hazır olmadığı ortaya çıkmıştır.**

Çok Partili Hayat İçin 2. Deneme

- * 1929 yılında Dünya Ekonomik Buhranı ortaya çıkınca ekonomide yeni fikirlerin öne sürülmesi için muhalefete ihtiyaç duyulmuştur.

Serbest Cumhuriyet Fırkası

- * Mustafa Kemal'in isteği ile Ali Fethi Okyar tarafından 12 Ağustos 1930 tarihinde Serbest Cumhuriyet Fırkası kurulmuştur.

Ekonomide	Dini Konularda
Liberalizm/Serbest Piyasa Ekonomisi	Laiklik
ilkelerini benimsemiştir.	

- * **Tek dereceli seçim sistemini savunmuştur.**
- * **Kadınlara siyasi hakların(seçme-seçilme) verilmesini savunmuştur.**
- * Serbest Cumhuriyet Fırkasının İzmir mitingine büyük bir katılım olmuştur.
- * Zamanla partiye eski rejim yanlıları girince, parti Fethi Okyar tarafından 17 Kasım 1930 tarihinde kapatılmıştır.
- * Kapatıldıktan sonra İzmir'de Menemen (Kubiley) Olayı yaşanmıştır.



5. ÜNİTE: DEMOKRATİKLEŞME ÇABALARI

Mustafa Kemal'e Suikast Girişimi

* Türkiye Büyük Millet Meclisinin I. dönem milletvekillerinden olan Ziya Hurşit taraftarları cumhuriyete ve bu dönemde yapılan inkılaplara tepki gösteriyorlardı.

* Ziya Hurşit ve taraftarları, Batı Anadolu'yu kapsayan yurt gezisinde Mustafa Kemal'e İzmir'de suikast girişiminde bulunmayı tasarladılar.

* Mustafa Kemal'e yapılacak suikast girişimi, suikastçıları Yunanistan'a kaçırarak olan motorcu Giritli Şevki'nin ihbarıyla sonuçsuz kaldı.

* Suikast girişiminin öncüleri güvenlik güçleri tarafından yakalandı. Bunlar İstiklal Mahkemelerinde yargılanarak cezalandırıldılar.

* İttihat ve Terakki Fırkası ile Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın bazı taraftarları da suikast girişimi ile ilişkili oldukları gerekçesiyle tutuklandılar.

* Cumhuriyete yönelik bir tehdit olarak ortaya çıkan Mustafa Kemal'e suikast girişimi Türk milleti tarafından nefretle karşılanmıştır.

* Türk milleti ülkenin her tarafından telgraflar göndererek cumhuriyete ve Mustafa Kemal'e bağlılığını bildirmiştir.

* Türk milleti bu tutumuyla cumhuriyete ve yapılan inkılaplara sahip çıktığını göstermiştir.

* Mustafa Kemal'e suikast girişimi toplumda inkılapları istemeyenlerin ve cumhuriyet rejimine karşı olanların bulunduğu kanıtıdır.

“Girişimin benim şahsımdan ziyade mukaddes cumhuriyetimize ve onun dayandığı yüksek ilkelerimize yönelmiş bulunduğuna şüphe yoktur.”

* Suikastin kendisine değil cumhuriyete ve yeniliklere karşı olduğunu belirtmiştir.

"Ben şahsen intikamdan hoşlanan bir adam değilim. İş mahkemeye aktarılmıştır. Bunun sonucunu beklemek lazımdır. Bu işe karışmaya hakkım yoktur."

* Bu durum Mustafa Kemal'in hukuka saygılı olduğunu gösterir.

“Benim naçiz (ölümlü) vücudum bir gün elbet toprak olacaktır. Fakat Türkiye Cumhuriyeti sonsuza kadar yaşayacaktır.”

Notlarım

.....

5. ÜNİTE: DEMOKRATİKLEŞME ÇABALARI

Cumhuriyete Yönelik Tehditler

* Cumhuriyetin ilk yıllarında cumhuriyet yönetimini ve yapılan yenilikleri benimsemeyenler eskiye dönmek istemişlerdir.

Tehdit	
M	Menemen/Kubilay Olayı
İ	İzmir Suikasti
Ş	Şeyh Sait Ayaklanması

1) Şeyh Sait İsyanı

* 13 Şubat 1925 tarihinde Diyarbakır, Elâzığ, Bingöl çevresinde Şeyh Sait İsyanı çıkmıştır

İç Sebebi	Dış Sebebi
Cumhuriyet ve inkılapların ortadan kaldırılarak saltanat ve hilafetin geri getirilmek istenmesi	İngilizlerin Musul sorununu kendi lehine çevirmek için doğudaki halkı kışkırtması

* Başbakan Fethi Okyar isyanı bastırabilmek için sıkıyönetim ilan etse de başarılı olamayınca istifa etti.

Yerine 3 Mart 1925'te İsmet İnönü başbakan oldu. İsyanı bastırmak için **Takrir-i Sükun Kanunu'nun** çıkardı.

* **Hükümet değişikliği yaşanmıştır.**

* **Takrir-i Sükun Kanunu** 4 Mart 1925'te çıkarılan ve 1929 yılına kadar yürürlükte kalan huzur ve güvenin sağlanması kanunudur.

* Bölgeye gönderilen birlikler tarafından Şeyh Sait yakalandı.

Şeyh Sait İsyanı'nın İç Politikadaki Sonuçları

Şeyh Sait, Takrir-i Sükun Kanunu'nca kurulan İstiklal Mahkemelerince cezalandırıldı.	Cumhuriyete ve inkılaplara karşı ortaya çıkan ilk tehdit engellendi.	İsyanda rolü olduğu iddiası ile Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası kapatıldı.
--	--	---

* **Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın kapatılması, isyanın demokrasiye olumsuz etkisidir.**

Şeyh Sait İsyanı'nın Dış Politikadaki Sonuçları

* Şeyh Sait İsyanı ile uğraşırken Musul sorunu ile çok ilgilenemedik.

* İngiltere ile yapılan Ankara Antlaşması (1926) ile Musul'u alamadık.

* **İç politikada güçlü olmadığımız için dış politikada başarısız olduk.**

5. ÜNİTE: DEMOKRATİKLEŞME ÇABALARI

2) Menemen Olayı (Kubilay Olayı)

- * 23 Aralık 1930 tarihinde İzmir'in Menemen ilçesinde cumhuriyete ve inkılaplara karşı çıkan ve Asteğmen Öğretmen Kubilay'ın şehit edildiği olaydır.
- * Fethi Okyar'ın Serbest Cumhuriyet Fırkasını kapatmasından sonra Manisa'da bulunan Derviş Mehmet, çevresine topladığı yandaşlarıyla birlikte İzmir'in Menemen ilçesine geldi.
- * Menemen'de halkın dinî duygularını kullanarak cumhuriyet ve inkılaplara karşı bir isyan çıkarttı.
- * İsyancılar, kendilerine engel olmak isteyen Öğretmen Asteğmen olarak vatani görevini yapmakta olan Mustafa Fehmi Kubilay'ı ve iki bekçiyi şehit ettiler.
- * Bu olay ile daha da cesaretlenen isyancılar, Menemen sokaklarında halkı inkılaplara ve devletin rejimine karşı kışkırtmaya çalıştılar.
- * Menemen'de çıkan bu isyan, askeri birlikler tarafından daha sonra bastırıldı.
- * İsyancılar yakalanarak gerekli cezaya çarptırıldı.
- * Kubilay Olayı'nın etkisiyle çok partili hayata geçiş çalışmaları sekteye uğradı. Cumhuriyetin varlığına yönelik olarak ortaya çıkan Kubilay Olayı'nı Türk milleti mitingler düzenleyerek protesto etmiştir.

“Büyük ordunun kahraman genç subayı ve Cumhuriyetin idealist öğretmenler topluluğunun değerli üyesi Kubilay'ın temiz kanı ile Cumhuriyet, hayatını tazelemiş ve kuvvetlendirmiş olacaktır.”

Not: İzmir Suikasti ile cumhuriyet tarihinde gerçekleştirilen Şeyh Sait İsyanı ve Menemen Olayı'nın amaçları aynıdır. **Amaç cumhuriyet ve inkılapları ortadan kaldırmaktır.**

Notlarım

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. ÜNİTE: ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTASI

Dış Politika

* Bir devletin başka devletlerle veya uluslararası kuruluşlarla ilişkilerine dış politika denir.

Türk Dış Politikasının Esasları

Bağımsızlık	Milli güce dayanır
Barışçıldır	Hukuka bağlıdır
Akılcıdır	Eşitlikçidir
Gerçekçidir	Kamuoyu dikkate alır.

Türk Dış Politikasının Amaçları

- * Ülke sınırlarını korumak
- * Ülke bağımsızlığını ve Milli menfaatleri korumak
- * Barışa katkıda bulunma
- * Dünya ülkeleriyle iyi ilişkiler kurma
- * Başka ülkelerin toprağına göz dikilmemiş, **yayılmacı bir politika benimsenmemiş.**

Notlarım

6. ÜNİTE: ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTASI

Türk Dış Politikasının Esasları

Tam Bağımsızlık	“Siyasi, mali, iktisadi, adli, askerî, kültürel ve benzeri... Bu saydıklarımın herhangi birinde bağımsızlıktan mahrumiyet, millet ve memleketin gerçek anlamıyla bütün bağımsızlığından mahrumiyeti demektir.” * Atatürk, uluslararası ilişkilerde Türkiye’nin bağımsızlığına ve toprak bütünlüğüne saygı duyan devletlerle iyi ilişkiler kurmaya önem vermiştir. * Milli Mücadele’de Afganistan ve Sovyet Rusya ile dostluk antlaşmaları yapılmıştır. * Manda ve himaye reddedilerek tam bağımsızlık amaçlanmıştır.
Barışçı	* Sorunların savaşlarla değil, diplomasi ve antlaşmalarla çözülmesidir. “Yurtta sulh, cihanda sulh” * 1932 yılında Milletler Cemiyetine üye olmamız * 1934 yılında Balkan Antantı’nı imzalamamız * 1937 yılında Sadabat Paktı’nı imzalamamız * Dünya barışına katkıda bulunduğumuzu gösterir. * Lozan Antlaşması’ndan kalan Musul ve boğazlar sorunları savaşla değil antlaşmalarla çözümlenmiştir.
Akılcı	“Akıl, mantık ve zekâ ile hareket etmek bizim en belirgin özelliğimizdir.” * Değişen şartlar ve kendi yararımız doğrultusunda politikalar uygulanmıştır. * Uzun yıllar savaştığımız Rusya ile ortak düşmana karşı ortak hareket edildi.
Gerçekçi	“Büyük hayaller peşinden koşan, yapamayacağımız şeyleri yapar gibi görünen sahtekâr insanlardan değiliz.”
Milli Güce Dayanma	“Ben düşündüklerimi önce milletimin arzusunda, ihtiyaç ve iradesinde görmeyi şart sayan ve bunu gördükten sonra ancak, uygulaması ile kendimi vazifeli bilen bir adamım.” * Türkiye, ülke menfaatlerini ve kendi halkını dikkate alan Milli bir dış politika takip etmiştir.
Mütekabiliyet-Eşitlik	“Şüphesiz, hukukumuza, şeref ve değerimize saygı gösterildikçe karşılıklı saygıda asla kusur etmeyeceğiz.” * Uluslararası ilişkilerde eşitliğe ve karşılıklılığa dayalı ilişkiler vardır. * Lozan görüşmelerinde bizim temsilcilerimize küçük sandalye verilince sandalyeleri değiştirtmemiz mütekabiliyet ilkesini gösterir.
Hukuka Bağlılık	“Dış siyasetimizde başka bir devletin hukukuna tecavüz yoktur.” * Dış devletlerle aramızdaki sorunlar hukuki ve diplomatik yollardan çözülmüştür. * Dış politikamız yayılmacı değildir. Hukuka bağlı olarak Milli sınırları gerçekleştirme vardır.
Türk ve Dünya Kamuoyunu Dikkate Alma	“Dış siyaset, bir toplumun iç kuruluşu ile sıkı şekilde ilgilidir. İç kuruluşa dayanmayan dış siyasetler daima mahkûm kalırlar. Bir toplumun iç kuruluşu ne kadar kuvvetli, sağlam olursa dış siyaseti de o nispette güçlü ve dayanıklı olur.”

6. ÜNİTE: ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTASI

Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası

* Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası denilince 1923 ile 1938 yılları arasında yabancı ülkelerle izlenen politikalar akla gelmelidir.

Lozan Antlaşması'ndan Kalan Sorunları Çözümlmek	Ülke Güvenliğini Sağlamak ve Dünya Barışına Katkıda Bulunmak
Yabancı okullar sorunu	Milletler Cemiyeti'ne üye olma
Dış borçlar sorunu	Balkan Antantı
Nüfus mübadelesi	Sadabat Paktı
Musul sorunu	
Boğazlar sorunu	
Hatay sorunu	

1) Yabancı Okullar

“Türkiye’de bizim okullarımızın sahip olmadıkları ayrıcalığa, yabancı okulların sahip olması kabul edilemez.”

* Avrupalı devletler kapitülasyonlar aracılığıyla Osmanlı Devleti'nde pek çok okullar açmışlar ve çeşitli haklara sahip olmuşlardı. Bu okullar, zamanla Osmanlı Devleti'ne karşı zararlı faaliyetlerde bulunmaya başlamışlardı.

* Lozan Barış Antlaşmasında; yabancı okullarla ilgili tek karar sahibinin Türk Hükümeti olduğu kabul edildi.

* 3 Mart 1924 tarihinde Tevhidi Tedrisat Kanunu'nun çıkarılmasıyla tüm okullar Milli Eğitim Bakanlığına bağlandı.

* Ancak, en fazla okul Fransa'ya ait olduğundan Fransa yapılan düzenlemeye karşı çıktı.

*** Türkiye Cumhuriyeti bu olayın kendi iç sorunu olduğunu ve bu görüşme teklifinin bağımsız devlet olma anlayışıyla bağdaşamayacağını belirterek, teklifi reddetti.**

* Bu okullarda tarih, coğrafya, Türkçe derslerinin Türk öğretmenlerce okutulması, Türk müfettişlerince denetim yapılması kararlaştırıldı.

* Böylece yabancı okullar sorunu kesin olarak çözümlendi ve bu okulların tamamı Milli Eğitim Bakanlığı ilkelerine bağlı hale getirildi. (1926)

6. ÜNİTE: ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTASI

Yabancı okulların zararlı faaliyetlerini önlediği için	Milli bağımsızlık ve Milli menfaatleri dikkate alma
Sorunu savaşla değil antlaşmalarla çözümlediği için	Barışçıl ve hukuka bağlılık
Gerçekleştirilebilir bir durum olduğu için	Akılcılık ve gerçekçilik

2) Dış Borçlar Sorunu

- * Lozan Antlaşmasında Osmanlı Devletinden kalan borçların paylaşılması ve ödenmesi kararlaştırılmıştı ancak alacaklılar arasında en fazla alacağı olan Fransa sorun çıkardı.
- * Türkiye'den alacağı en fazla olan Fransa, borçların altın olarak ödenmesini istediye de Türkiye borçların kâğıt para ve Fransız frangı olarak ödenmesini kabul ettirdi.
- * Türkiye borçlarını 1954'e kadar ödedi.

Not: 1929'da başlayan ve tüm dünyada etkili olan ekonomik bunalım, Türkiye'nin borçlarını geç ödemesine neden olmuştur.

3) Nüfus Mübadelesi

- * Nüfus mübadelesi Yunanistan ile Türkiye arasında sorun olmuştur.
- * Lozan Antlaşması'na göre İstanbul Rumlarıyla Batı Trakya Türkleri hariç diğer Türk ve Rumların yer değiştirmesi kararlaştırılmıştı. Ancak Yunanistan'ın özellikle İstanbul'da daha çok Rum bulundurmak istemesi iki ülke arasında sorun oldu.
- * Bu sorunun Milletler Cemiyeti ve Lahey Adalet Divanı'nda çözümlenememesi üzerine Türkiye ile Yunanistan arasında 10 Haziran 1930'da bir antlaşma yapıldı.
- * Buna göre İstanbul Rumlarının ve Batı Trakya Türklerinin yerleşme tarihlerine bakılmaksızın yerlerinde kalmaları kabul edildi. Diğer yerlerdeki Türk ve Rumlar yer değiştirecekti.
- * Böylece bu sorun da çözümlenmiş ve Türk- Yunan ilişkileri 1954 yılına kadar sürecek iyi bir döneme girmiştir.

4) Musul Sorunu

- * Lozan'da Musul sorunu çözüme kavuşturulamamıştı. Türkiye, Musul halkının çoğunluğunun Türk olmasından dolayı Musul'un kendisine bırakılmasını istiyordu.
- * İngiltere ise bölgenin zengin petrol yataklarına sahip olması ve ekonomik çıkarları nedeniyle Musul'u bırakmak istemiyordu.

6. ÜNİTE: ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTASI

* Lozan'da Musul sorununun iki taraf arasında yapılacak karşılıklı görüşmelerle halledilmesine karar verilmişti. Ancak ikili görüşmeler sırasında bir çözüm sağlanamayınca, Türkiye durumu Milletler Cemiyetine götürdü.

* İngiltere'nin uzlaşmaz tutumu üzerine Türkiye bölgeye müdahale kararı aldı, fakat Şeyh Sait İsyanının çıkması Türkiye'nin müdahalesini engelledi. Türkiye, Şeyh Sait isyanıyla uğraştığı için gerekli askeri müdahalede bulunamadı.

* İç politikadaki olumsuz bir durum dış politikayı olumsuz etkilemiştir.

5 Haziran 1926'da Türkiye ile İngiltere arasında Ankara Antlaşması imzalandı.

* Musul, İngiliz mandası altındaki Irak'a verildi.

* Musul'un petrol gelirlerinin %10'u yirmi beş yıllığına Türkiye'ye verildi.

* Türkiye beş yüz bin İngiliz sterlini karşılığı bu hakından vazgeçmiştir.

Not: Musul sorunu Misakı Milliye aykırı olarak çözülmüştür. Misakı Milliden taviz verilmiştir.

5) Boğazlar Sorunu

* Boğazlar, başkanı Türk olan Uluslararası Boğazlar Komisyonu tarafından yönetilecek. Boğazların her iki yakasında askerden arındırılmış bölge bulundurulacak.

* Bu durum egemenlik haklarımıza aykırıydı. Ayrıca gelebilecek tüm saldırılara karşı boğazların güvenliği bulunmamaktaydı.

* 1936 yılına kadar bu durum böyle süregeldi. Bu tarihlerde II. Dünya Savaşı çıkmak üzereydi. Özellikle Boğazlar Komisyonu'nda yer alan İtalya ve Japonya bu savaşın aktörlerindendi.

* Türkiye bu durumda komisyonun boğazların güvenliğini sağlayamayacağı sebebiyle boğazların güvenliğini sağlamak için Milletler Cemiyetine başvurdu.

* 1936 yılında İsviçre'nin Montrö şehrinde "**Montrö Boğazlar Sözleşmesi**" imzalandı.

Montrö Boğazlar Sözleşmesi'ni imzalayan devletler

* Türkiye	* İngiltere	* Yunanistan
* Sovyet Rusya	* Yugoslavya	* Bulgaristan
* Fransa	* Japonya	* Romanya

Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile;

* Boğazlar Komisyonu kaldırılarak boğazlar Türkiye'ye verilmiştir.

* Türkiye boğazlarda asker bulundurabilme hakkını elde ederek İstanbul ve boğazların güvenliğini sağlamıştır.

Not: Boğazlarda egemenlik hakkımızın sağlanması siyasi bir başarıdır.

6. ÜNİTE: ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTASI

7) Balkan Antantı (1934)

- * Almanya ve İtalya'nın saldırgan tutumları dünya barışını tehdit eder duruma gelmişti. Bu durum Balkan ülkelerini birbirine yaklaştırdı.
- * Milletler Cemiyeti büyük devletlerin etkisinde olduğundan devletlerarası anlaşmazlıkları çözmede etkisiz kalıyordu.
- * Bu gelişmeler üzerine **Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya** arasında Balkan Antantı imzalandı.
- * Bu antlaşmayla Balkan ülkeleri karşılıklı olarak sınırlarını güvenlik altına almayı ve çıkabilecek tehlikeleri birlikte önlemeyi amaçlamışlardır.
- * Arnavutluk, İtalya'dan çekindiği için bu antanta katılmamış ve tarafsız kalmıştır.

Not: Bulgaristan Balkanlardaki emellerinden dolayı ittifaka katılmadı. (2. Balkan Savaşında kaybettiği yerleri geri almak istediği için)

- * 2. Dünya Savaşı'nın çıkması üzerine Balkan Antantı dağılmıştır.

Önemli Not: Türkiye, Balkan Antantı'nı imzalayarak **batı sınırlarını güvenlik altına almıştır.**

Balkan Antantı'na Göre

- * Üye devletler birbirinin sınırlarına saygı gösterecek
- * Bu devletlerden birisine bir saldırı gelirse hep beraber savunacaklardır.



Katılan Devletler

Türkiye

Yunanistan

Yugoslavya

Romanya

Not: Türkiye'nin Balkan Antantı'nı oluşturması dünya barışına katkıda bulunduğu bir göstergesidir.

6. ÜNİTE: ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTASI

8) Sadabat Paktı (1937)

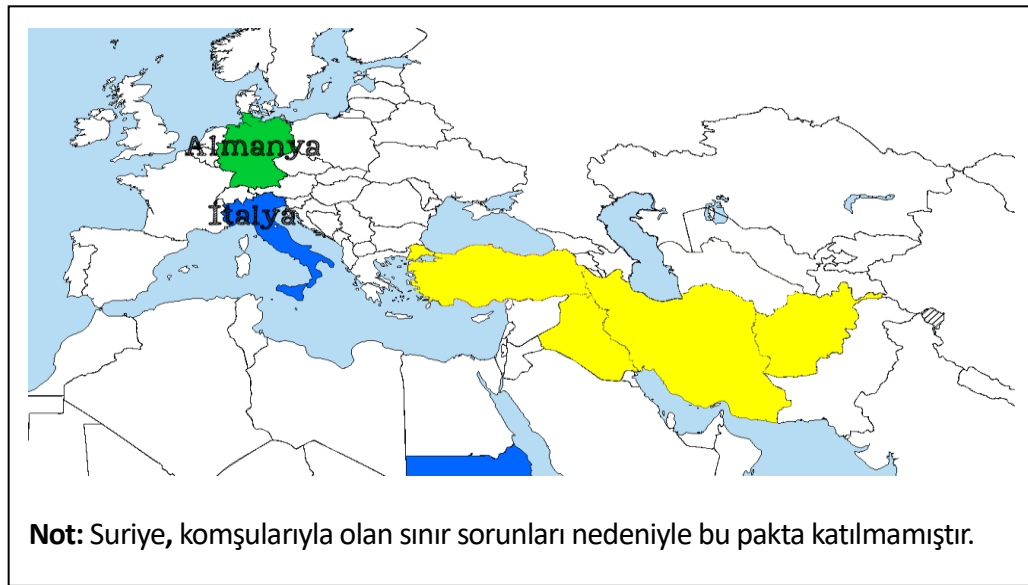
* 1935 yılında İtalya'nın Habeşistan'a saldırması, Akdeniz ve Ortadoğu güvenliğinin tehlikeye düşmesine neden olmuştu. Bu yüzden Balkan Antantı'na benzer bir antlaşmanın Orta Doğu'da da gerçekleştirilmesi için faaliyetlere başlanmıştır.

* Bu amaçla Türkiye'nin öncülüğünde **Türkiye, İran, Irak ve Afganistan** arasında Sadabat Paktı imzalanmıştır.

* Sadabat Paktı ile **doğu sınırimız güvence altına alınmıştır.**

Bu antlaşmaya göre üye ülkeler;

- * Karşılıklı olarak birbirlerinin sınırlarına saygılı olmayı,
- * Birbirlerinin iç işlerine karışmamayı,
- * Ortak çıkarlar doğrultusunda hareket ederek dostluk ve iş birliğini geliştirmeyi kabul etmiştir.



Katılan Devletler

İran

Afganistan

Türkiye

Irak

Notlarım

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. ÜNİTE: ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTASI

9) Hatay Sorunu

- * 1921 yılında TBMM ile Fransa arasında imzalanan Ankara Antlaşması'yla Hatay, Fransa mandasındaki Suriye'ye bırakılmıştı.
- * Burada yaşayan Türklere geniş haklar tanınmış ve bölgede özerk bir yönetim uygulanmıştı. Ancak Hatay'ın Türk toprakları dışında kalması, Misakı Milli'den taviz verildiği anlamına gelmekteydi.
- * Atatürk, Hatay'ın anavatanına katılması için çalışmış ve çeşitli girişimlerde bulunmuş, 1923'te Adana'da yaptığı bir konuşmada, "**Kırk asırlık Türk yurdu, düşman elinde esir kalamaz.**" diyerek ileride Hatay'ın ana vatana katılacağına müjdesini vermişti. (**İleri görüşlülüğü, Kararlılığı**)
- Not:** Atatürk'ün, hastalığına rağmen ölümünden önceki son zamanlarında Hatay konusuyla uğraşması onun **kararlılığının, vatanseverliğinin, özverili olduğunun, fedakârlığının** bir göstergesidir.
- * Fransa 1936 yılında Suriye'deki manda yönetimine son verdi ve buralardan çekildi. Ancak Hatay'ın durumu belirsizliğini korudu.
- * Bunun üzerine Türkiye, Milletler Cemiyetine başvurarak sorunun çözülmesini istedi.
- * **Türkiye'nin Hatay konusunu Milletler Cemiyetine götürerek çözüme kavuşturması barışçı bir dış politika izlediğinin kanıtıdır.**
- * Türkiye ile Fransa arasında yapılan ikili görüşmelerde, "Hatay'ın geleceğini buradaki halkın belirlemesi" ilkesi kabul edildi.
- * Bunun üzerine seçimler yapıldı ve Hatay Bağımsız Cumhuriyeti kuruldu. (2 Eylül 1938)
- * Bağımsız Hatay Cumhuriyeti'nin ilk devlet başkanlığını **Tayfur Sökmen** yaptı.
- * Hatay Millet Meclisi, 29 Haziran 1939'da oy birliği ile Türkiye'ye bağlanmaya karar verdi.
- * Misakı Milli'ye katılan son toprak Hatay'dır. Suriye sınırimız bugünkü şeklini almıştır.

Atatürk Dönemi Dış Politika Özellikleri

- * Lozan'dan kalan sorunlar **çözülmeye çalışılmıştır.**
- * Boğazlarda **egemenlik ve bağımsızlık sağlanmıştır.**
- * **Barışçıl bir politika izlenmiştir.**
- * Musul sorunu **çözüldü fakat Misak-i Milli'ye uygun çözülemedi.**
- * **Dünya barışına katkıda bulunulmuştur.**
- * **Hatay sorununu çözmek için ulaşılmıştır.**

Notlarım

.....

.....

.....

7. ÜNİTE: ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI

Atatürk'ün Son Günleri ve Ölümü

- * Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Atatürk, hayatı boyunca millete her alanda hizmet etti. Milletin huzuru, güveni ve mutluluğu için çalıştı.
- * Atatürk'ün hastalığı ile ilgili ilk şikâyetleri 1937 yılında başladı. Fakat doktorlar bu hastalığın teşhisini uzun bir süre koyamadılar.
- * 1938 yılında Atatürk'ün hastalığının siroz olduğu anlaşıldı.
- * Atatürk, ömrünün son yıllarında yoğun olarak Hatay sorunu ile ilgilendi.
- * Hataylılara yalnız olmadıklarını bildirmek ve Türk devletinin gücünü diğer ülkelere göstermek isteyen Atatürk, 1938 yılında Mersin ve Adana gezilerine çıktı.
- * Geziden sonra Ankara'ya döndü. Hem tedavi olmak hem de dinlenmek için İstanbul'a gitti.
- * İstanbul'da Dolmabahçe Sarayı yerine Savarona Yatında kalmayı tercih etti.
- * Atatürk doktorların dinlenmesi yolundaki ısrarlarına rağmen ülke işleriyle ilgilenmeye devam etti.
- * Atatürk vasiyetnamesinde, malvarlığının büyük bir bölümünü kendisi tarafından kurulan Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumuna bağışladı.
- * Mustafa Kemal Atatürk 10 Kasım 1938 Perşembe günü saat dokuz beş geçe öldü.
- * Devlet işlerinde herhangi bir aksamaya meydan vermemek en yakın silah arkadaşı **İsmet İnönü**, cumhurbaşkanı seçildi (11 Kasım 1938).
- * 16 Kasım günü, Atatürk'ün Türk bayrağına sarılı tabutu, Dolmabahçe Sarayı'nın tören salonunda katafalka konularak ziyarete açıldı.
- * Prof. Şerafettin Yaltkaya tarafından cenaze namazı kıldırıldı.
- * 20 Kasım'da Ankara'ya getirilen Atatürk'ün naaşı Etnografya Müzesinde hazırlanan geçici kabre konuldu.
- * Ankara Rasattepe'de **Emin Onat ve Orhan Arda'nın** bir projesi olan Anıtkabir yapıldı.
- * Atatürk'ün naaşı 10 Kasım 1953'te Anıtkabir'e nakledildi.

Not: Atatürk'ün ölümünden sonra birçok yabancı devlet adamı, gazete ve gazeteci yayımladıkları başsağlığı mesajlarında Atatürk'ün devlet adamı, inkılapçı, barışçı ve lider kişiliğine vurgu yapmışlardır. **Bu durum onun evrensel kişiliğinin göstergesidir.**

En Büyük Eser

- * Atatürk'ün en büyük eseri Türkiye Cumhuriyeti'dir.
- * İkinci en önemli eseri de Kurtuluş mücadelesini anlattığı Nutuk'tur.
- * Atatürk çok yönlü bir insandı. Edebiyata, hitabete, matematiğe ve tarihe ilgi duymuş, bu alanlarda birçok kitap okumuş ve kendisini geliştirmişti. Bu alanlardan bazıları ile ilgili kendisi kitaplar yazmış, bazıları da sonradan derlenerek kitap haline getirilmiştir.

7. ÜNİTE: ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI

İkinci Dünya Savaşı (1939- 1945)

* 1932 yılında Atatürk ile Amerika temsilcisi Mac Arthur arasında bir toplantı yapılmıştır.

“Bence, dün olduğu gibi yarın da Avrupa’nın kaderi, Almanya’nın alacağı vaziyete bağlı bulunacaktır. Olağanüstü bir dinamizme sahip olan bu yetmiş milyonluk çalışkan ve disiplinli millet, üstelik milli ihtiraslarını kamçılayabilecek siyasi bir cereyana kendisini kaptırdı mı er geç Versay Antlaşması’nın tasfiyesine girecektir.”

* 1932 yılında söylenen bu sözden 7 yıl sonra 1939 yılında Almanya’nın tutumu sonucu II. Dünya Savaşı çıkmıştır.

* Mustafa Kemal Atatürk, dış politikada "**Yurtta barış, dünyada barış!**" ilkesini benimsemiştir.

* Bu politika doğrultusunda Türkiye, cumhuriyetin ilanından sonra çevresindeki ülkelerle dostluk ve iş birliği antlaşmaları imzalamıştır.

* Almanya ve İtalya'nın yayılmacı politikaları karşısında Türkiye, **Balkan Antantı ve Sadabat Paktı** gibi dostluk antlaşmaları imzalayarak sınırlarını güvence altına almaya çalışmıştır.

* Atatürk'ün, İkinci Dünya Savaşı'nın çıkacağını önceden tahmin ederek gerekli önlemleri alması ve barış amaçlı bir politika izlemesi Türkiye'nin bu savaşta doğru kararlar almasını sağlayacaktır.

İkinci Dünya Savaşı'nda Bloklar	
Müttefik Devletler	Mihver Devletler
İngiltere, Fransa, Sovyet Rusya, ABD	Almanya, İtalya, Japonya

II. Dünya Savaşı'nın Nedenleri

* I. Dünya Savaşı'ndan sonra yenilen devletlerle yapılan antlaşmaların çok ağır şartlar içermesi huzursuzluğa neden oldu.

* II. Dünya Savaşı'nın çıkmasında özellikle Almanya ile yapılan Versay Antlaşmasının büyük etkisi vardır.

* Dünya barışını korumak için kurulan Milletler Cemiyetinin görevini yapmaması

* I. Dünya Savaşı'ndan sonra sınırların çizilmesinde Milliyetçilik anlayışına dikkat edilmemesi, etnik çatışmalar ve sınır sorunları ortaya çıkardı.

* İtalya, Birinci Dünya Savaşı'ndan galip çıkmasına rağmen amacına ulaşamamıştı. Bu durum İtalya'yı saldırgan bir devlet hâline getirdi.

* Uzak Doğu'da büyük bir imparatorluk kurmaya çalışan Japonya, Avrupa Devletlerini Asya'dan çıkarmak istiyordu.

7. ÜNİTE: ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI

Türkiye'nin Savaştaki Tutumu

- * Türkiye, İkinci Dünya Savaşı öncesinde dünya devletlerine karşı dost bir politika izlemişti.
- * Ancak, İtalya ve Almanya'nın yayılmacı politikalarına karşı İngiltere ve Fransa'ya daha yakın durmaya çalışıyordu. **(Denge Politikası)**

Yalta Konferansı

- * 4 – 11 Şubat 1945'te Roosevelt, Churchill ve Stalin'i Yalta'da bir araya getiren konferanstır.

Yalta Konferansı'nda

- * Birleşmiş Milletlerin kurulmasına
- * 1 Mart 1945 tarihine kadar Mihver Devletlerine savaş ilan edenlerin Birleşmiş Milletlere alınmasına karar verilmiştir.
- * Bu gelişme üzerine Türkiye 23 Şubat 1945'te Japonya ve Almanya'ya savaş ilan etti.

Not: Türkiye resmen savaş ilan etmiş olsa da fiilen savaş yapmamıştır.

2. Dünya Savaşı'nın Sona Ermesi

- * ABD tarafından 6 Ağustos'ta Hiroşima'ya 9 Ağustos'ta ise Nagazaki kentlerine atom bombası atıldı. Japonya 2 Eylül 1945'te savaştan çekilince II. Dünya Savaşı sona ermiştir.

İkinci Dünya Savaşı Sırasında Türkiye'de Alınan Önlemler

- * Bütün illerde hava saldırısı tehlikesine karşı karartma uygulaması başlatılmış ve sivil savunma tedbirleri artırılmıştır.

*Tahıl stoklarına el konulmuş, ekmek, zeytin, şeker gibi ürünler karneyle verilmeye başlanmış, buğday unundan pasta ve benzeri ürünlerin yapılması yasaklanmıştır.

Not: Bu durum savaşın, savaşa girmeyen ülkeleri de ekonomik ve sosyal yönden olumsuz etkilediğini göstermektedir.

- * Savaş şartlarının getirdiği ekonomik sıkıntıları aşmak için yeni vergiler konmuştur, askeri harcamalar artırılmıştır.

- * Radyo yayınlarında kesinti yapılmıştır, gece 23.00'dan sonra sokağa çıkma yasağı getirilmiştir.

Not: İkinci Dünya Savaşı sırasında alınan önlemlerle seyahat etme, haber alma ve ekonomik bazı hak ve özgürlükler sınırlandırılmıştır.

- * Bu sınırlandırmanın amacı kamu güvenliği ve sağlığını korumaktır. Çünkü yaşama hakkının korunması diğer hak ve özgürlüklerden daha önemlidir.

7. ÜNİTE: ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI

İkinci Dünya Savaşı'nın Türkiye'ye Etkileri

Savaşın Ekonomik Etkileri
* Ülke genelinde seferberlik ilan edilmiş ve devlet gelirlerinin önemli bir kısmı savunma harcamalarına ayrılmıştır. * Genç nüfusun büyük bir kısmının askere alınması üretimin düşmesine, tüketimin ise artmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda da ürünlerin fiyatı artmış ve karaborsacılık yaygınlaşmıştır. * Savaşın ekonomik etkilerini azaltmak için Milli Korunma Kanunu çıkarılmıştır. Bu kanunla birlikte Varlık Vergisi çıkarılmış, Narh ve ekmek karnesi uygulaması yapılmıştır

Savaşın Sosyal Etkileri
* Olası saldırılara karşı sivil savunma tedbirleri uygulanmıştır. Bu amaçla şehirlerde karartma uygulaması yapıldı. Gece 23.00'ten sonra sokağa çıkma yasağı uygulandı. * İnsan sağlığını korumak adına tifo, kolera gibi hastalıkları önlemek için tedbirler alındı. * Basın yasasında değişiklikler yapılarak Milli duyguları incitecek radyo yayınları yasaklandı.

Savaşın Siyasi Etkileri
* Boğazlar çevresinde güvenliği sağlayabilmek için Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, İstanbul, Çanakkale ve Kocaeli illerinde sıkıyönetim ilan edildi. * II. Dünya Savaşı sırasında alınan tedbirler bazı özgürlüklerin kısıtlanmasına bu durumda iktidar partisinin yıpranmasına neden oldu. * Batı ülkelerindeki demokratik ortamın ve ülke içinde artan demokrasi taleplerinin etkisiyle savaş sonrası çok partili hayata geçildi.

Notlarım

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. ÜNİTE: ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI

Türkiye'de Demokrasinin Gelişmesi

- * 1923 ile 1930 yılları arasında çok partili hayata geçiş denemeleri yapılmış, fakat başarılı olunamamıştı.
- * 1930'dan sonra Türkiye'de tek partili rejim 1945 yılına kadar devam etmişti.
- * İkinci Dünya Savaşı'nın Batı demokrasilerinin zaferiyle sonuçlanması üzerine Türkiye'de de demokrasi gelişmeye başladı.
- * 1945 yılında çok partili hayata geçilmiş ve **Nuri Demirağ** liderliğinde **Milli Kalkınma Partisi** kurulmuştur. Ardından Millet Partisi ve Türkiye Köylü Partisi kurulmuştur.
- * 1946 yılında Adnan Menderes ve arkadaşları tarafından **Demokrat Parti** kurulmuş ve ilk çok partili seçimler yapılmış, böylece demokrasi alanında önemli bir adım atılmıştır.
- * 14 Mayıs 1950 seçimleri ülkemizde demokrasinin gelişmesi açısından büyük bir ilerleme olmuştur. Çünkü bu seçimde serbest seçimler yapılmış, Demokrat Parti iktidara gelmiş ve mecliste farklı görüş ve düşünceler temsil edilmeye başlanmıştır.

Çok Partili Hayata Geçişin Sonuçları

- * Demokratik devlet ve Milli egemenlik anlayışı güçlendi.
- * Hükümet işlerinin denetlenebilmesinin önü açıldı.
- * Farklı fikir ve düşünceler yönetimde ve mecliste temsil edildi.
- * Düşünce ve ifade özgürlüğü önündeki engellerden biri kalktı.
- * Seçme hakkı bulunan kişiler birçok parti arasından seçim yapabilme imkânı elde etti.

Notlarım

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....